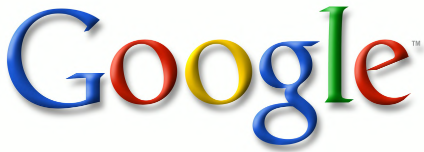

[illegible]

GA

DE

KEESHOND.

(Gevallen)
GAM

GEVALLEN

VAN EEN

KEESHOND.

In NEDERLAND 1790.

AAN
DE NOOIT-ONTAARTE
BLOEDVERWANTEN,
ZOO VAN VADERS ALS VAN MOEDERS ZIJDE
EN ALLE VERDERE
VRIENDEN, BUUREN
EN
BONDGENOOTEN,
DEELNEEMERS IN DE LOTGEVALLEN
VAN DEN
HELD
DEEZER
GESCHIEDNISSE,
HET ZIJ DEZELVEN ZIG BINNEN HUN
DWANGLOOS VADERLAND
BEVINDEN, OF WEL EEN
LAND VAN VREEMDLINGSCHAP
BEWOONEN,
WORDEN DEEZE
GEVALLEN
VAN DEN
ROEM HUNNER MAGEN,
VRIENDEN EN AANKLEEVERS,
DIE GROOT EN MOEDIG IS IN ALLES,

MAAR ALLERMEEST

IN ONBEZOEDELDE EERE

EN

NOOITBEZWEEKENE TROUW,

ZELF IN DE

GEDUCHTSTE GEVAAREN

EN

ZORGVOLSTE OMSTANDIGHEDEN

MET DEN WELGEMEENDEN WENSCH

DAT HUN

ALLE DIE VOORRECHTEN

BESTENDIG MOOGEN BIJBLIJVEN,

WELKEN

NATUUR EN ZEDEN,

HUN GESCHONKEN HEBBEN

TER VERDEDIGING

VAN HUNNE

WETTIGE HAVE EN ERVE,

MET ALLE DE VERDIENENDE VERKLEEFDHEID

VOORGELEGD

DOOR DE

SCHRIJVERS.

VOORBERICHT

VAN DE

UITGEEFSTER.

MIJNEHEEREN EN DAMES, WAARDE LEEZERS EN LEZERESSEN!

Dit boek koomt laater in de waereld dan het aan de geinteresseerden en reeders beloofd is. Toen ik het aan de Schrijvers *bestelde*, en deezen het aannamen, hadden zij zoo veel werks niet aan den winkel, of zij, als jonge, ijverige schrijfbaazen en boekmaakers, dachten het nog wel op zijn' tijd te zullen klaar krijgen; dan, sederd men meer algemeen hoorde dat zij dit stuk werks aangenomen hadden, is hun de arbeid van allen kanten, zelf uit Braband en Vlaanderen, zóó toegevloeid, dat zij reeds een- en andermaal naar een paar nuchtere

en bekwaame knechts die hun handwerk wel verſtaan, tot een zeer ordentlijk loon, het zij in daggeld of op 't ſtuk, te vergeefsch uitgezien hebben.

De Uitgeefſter van dit Werk, die den afſtand tusſchen fabrikeurs en ſlijters zeer wel kende, zoude zich wel gewacht hebben om op het ſujet van haare baazen, zoo veel te zeggen, indien zij minder achting voor de geleerde waereld had; dan, daar dit reſpectabel deel der natie niet mag misleid worden, heeft zij zich deeze uitweiding veroorloofd, om daardoor, onwederſpreeklijk voor hun, aan den dag te leggen, dat dit werk niet door knechts of jongens, maar door de meesters-boekmaakers zelven gemaakt is. ——

Niemand der geëerde Leezers verwacht uit haaren mond den lof van deezen, noch van het Werk zelve. —— Dit een en ander zou altoos, en met reden, als verdacht gehouden kunnen worden; en allen eigen lof weet zij dat ſtinkt.

De Maakers ſtaan in voor de hechtheid, trouw en ſterkte van hun Werk; zij hebben

ben zich, blijkends de respective quitantien, van de beste materialen bediend, en alles in zuiver daggeld gewerkt. Wijders hebben zij haar verzekerd dat deeze soort van arbeid onder ons nog niet zeer gemeenzaam is, — dat de beste modellen nog in Frankrijk en in deszelfs environs gevonden worden; en dat zij niet twijfelen of er zal ook hier te lande toch zeer veel gevraag naar koomen. —— Voor 't overige geeven zij niet onduidlijk te kennen, dat zij tegen het aanstaande voorjaar nog wel iets dergelijks willen onder handen neemen, na dat zij op de eerstkoomende *Leipziger* of *Frankforter* Paaschmis zullen geinformeerd hebben wat zoo wel de nieuwste mode van boeken zijn zal; —— doch, daar dit als nog een voornemen *in vago* is, zal men dit *more solito*, zoo van haar' man zaliger, als van de notabelste nog leevende Heeren Boekhandelaaren, door de openbaare *Hof-Couranten*, de noodige en vereischte publiciteit geeven. ——

De Schrijvers hebben nog gemeld, dat als het zoo met het volle blad uitkwam,

dan hier aftebreeken, en anderzins noch iets te zeggen van de wijze waar op dit boek behandeld is, van de oorſpronglijke ſtukken die tot het ſamenſtellen gediend hebben, en van de beroemde Mannen, die het hunne er wel aan wilden bijdragen; doch, daar er, naar alle waarſchijnlijkheid, eerlang een vervolg dezer Geſchiednis, niet minder belangrijk dan het tegenwoordige ſtuk, ten voorſchijn zal komen, hebbe ik het over mij durven nemen om zulks tot die gelegenheid uit te ſtellen, en het overige van dit blad te vullen met den *inhoud*; op dat elk, met een opſlag van het oog, dat geene zou kunnen vinden, waar de begeerte van zijn hart naar uitgaat.

Blijve, intusſchen, na minzaame groete en dienstofferte,

MIJNE HEEREN EN DAMES
EN WAARDE LEZERS!

Uw Ed. zeer gehoorzaame Dienaresſe

DE UITGEEFSTER.

INHOUD

DER

HOOFDSTUKKEN.

TWEEDE HOOFDSTUK.

DERDE HOOFDSTUK.

VIERDE HOOFDSTUK.

VIJFDE HOOFDSTUK.

ZESDE HOOFDSTUK.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

AGT-

AGTSTE HOOFDSTUK.

NEGENDE HOOFDSTUK.

TIENDE HOOFDSTUK.

ELFDE HOOFDSTUK.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

DER-

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

INLEIDING.

Geschiedenis en Biographie zijn altoos de geliefkoosde studien van deezen Landäart geweest. Wat van deeze bladen zal worden, zal de tijd, die alles ontwikkelt, ras genoeg leeren. Elk, die de taal, of zoo als men anderszins ook wel pleeg te zeggen, die de kaart van 't land kent, zal 'er, hiervan houden wij ons verzekerd, geene duisterheid in aantreffen, welke zijn eigen naardenken hem niet daadlijk zal kunnen toelichten. — Niemand wordt 'er in beledigd; en hij, die zijn karakter en denkwijze 'er in mogt aantreffen en het wil erkennen, zal aanspraak mogen maaken op onze verpligting. Getrouw aan onze beginzels, gelijk onze held aan de zij-

nen, zullen wij, even als hij, de hand, die ons dreigt, trachten te ontwapenen door geduld, lijdzaamheid en onderwerping; gedachtig blijvende, dat het des menschen eerste kunst geweest is den hond optevoeden, en dat de vrucht dier kunst nog is, zoo al niet de verwinning, dan ten minste het vreedzaam bezit der aarde.

EERSTE HOOFDSTUK.

Geslacht, *Geboorte* en *Opvoeding* van KEES; zijne *Reis door het* Noorden; *komst aan boord van een'* Groenlandsvaarder; *Vertrek met denzelven*, *aankomst en eerste ontmoeting te* Amsterdam.

In eene dier onvruchtbaare streeken van het kille Noorden, waar de weldoende Zon naauwlijks eenen verwarmenden straal afschiet, woonden de zachtäartige en vreedzaame Voorouderen van den Held deezer geschiednisse. Zij leefden van het gedierte des wouds en hielden hunne erve en woonstede vrij voor allen aanval van binnen- en buitenlandsche Vijanden. Door de natuur bevoorrecht met zoodanige wapenen, als de zege voorspelden, waar zij zich van dezelven bedienden, waren zij gevreesd van hunne kwalijkgezinde Nabuuren, en geducht bij allen, die rondom hen waren. Uit den aart onderzoeklievend, toogen zij het land, welk zij bewoonden, dóór, stigtten de eene nieuwe Volkplanting na de andere, en onderhielden eene Vriendbroeder- en Zusterlijke verstandhouding met de beschaafde bewooners van het Laplandsch en IJslandsch, het Siberisch

en het Albanisch Arkadie; hier, tot deezer Boezemvrienden en Vriendinnen toegelaaten, werden zij langs hoe gemeenzaamer, tot dat in 't einde eene wederzijdsche verbindnis hen, van Landgenooten en Vrienden, de naauwste Bloedverwandten maakte. ——

In dit gedeelte der bewoonde Waereld nu werdt ook onze jonge Held gebooren. Zijn Vader heeft, blijkends de meestgeloofwaardige familie-registers, eenen zeer aanzienlijken rang bekleed in de geduchte legerschaaren der IJslandsche Despooten, en is, door de natuur, of door dwang, verbonden geweest aan eene der dochteren uit het beminlijk en vreedsaam geslacht der echte Hijaenaas. De vereeniging van dit paar heeft veele afstamlingen ten gevolge gehad. Van alle deezen was onze Held de oudste. —— Reeds vroeg onderweezen in de gebruiken en zeden van zijnen landäart, en door de natuur als bij uitneemendheid beschonken met eene zucht om meer te zien dan zijn Vaderland oplevert, begaf hij zich, van alle het noodige toegerust; op reis, en ving eenen levensloop aan, die in de Jaarboeken van Lapland en IJsland tot op den dag van heden, nog epoque maakt. En geen wonder! nooit werd eenig IJslandsch Inwooner met meer staatigheid uitgeleide gedaan. —— Allen, die

zij-

zijne Jeugd hadden zien ontluiken, en zich zoo veel van daar voorſpelden, volgden hem met hun oog, van de ſpitſen der bergen, tot dat hetzelve hem aan den gezichteinder verloor. Zijne Ouders, treurig over het vertrek van dit eerſte pand haarer liefde, telden rustloos de uuren, die hem weder tot haar zouden brengen; en heenen gaande, gaven zij hem deeze aanbeveeling: „ Laat uw Vaderland u toch altoos dierbaar blijven, al ware het dat gij onzer vergate; éénmaal hoopen wij u weêrtezien, en uwe liefde voor hetzelve te ſterker, te hartlijker te ontdekken: ook dan zult gij ons, ouden, beminnen, nog vuuriger beminnen dan toen gij ons verliet; ons allen zult gij gelukkiger maaken; en heel het land zal u weêr welkoom heeten."

Hij nam zijnen weg door de vruchtbaare valleijen van Siberiën en Lapland; bezag met een kennend oog de ſchoonheden van IJsland, en de lieflijke ſtreeken van Groenland. In de hoofdſtad van dit gewest was het dat hij zich eenigen tijd ophield en in kennis geraakte met eenen Uitlander, die hem veele beleefdheden bewees en wien hij zich zeer vertrouwelijk overgaf. Deeze, uit den aart nieuwsgierig naar zoodanige berichten als hij vermeende van hem te zullen kunnen ontvangen, deed hem duizend beleefdheden. Onze jonge

reiziger beantwoordde dezelve met de gepaste erkendlijkheid. De Uitlander boodt hem alle die aangenaamheden en vermaaken aan, welken hij hem konde verschaffen; en de jonge vreemdeling maakte daarvan dat gebruik, welk met zijnen aart en opvoeding overeenkwam. In één woord, deeze toevallige ontmoeting lag den grond tot eene Vriendschap, zoo ongezocht als oprecht en hartlijk.

Op zekeren dag, onder andere, dat de Uitlander de bijzonderheden des lands ging beschouwen, verzelde hem onze held, en gaf hem zoo veele blijken van de welmeenendste trouwe en verknogtheid dat hij niet kon naarlaaten gevoelig aan dezelven te zijn. — De Uitlander was een dier Europeërs, die, ter Walvisvangst uitgezonden, zich met zijn Schip op de *Groenlandsche reede* bevond. Aan boord van dezen bodem bragt hij vervolgends zijnen getrouwen volger, die zich niet weinig verwonderde over deeze voor hem gansch nieuwe Waereld, en geene blijken gaf van dezelve te willen verlaaten. De Scheepsbevelhebber en Manschap ijverden omstrijd om hunnen nieuwen Gast wél te doen, en die voorrechten te laaten wedervaren, welken zij anderzins even belangloos aan de Visschen der Zee wegschonken. Kortöm, de IJslander was hier als te huis, en trachtte

door

door waakzaamheid, aankleeving en gehoor-zaamheid zich der Vreemden gunst zelf waardig te maaken. ——

De tijd van het vertrek des Schips midlerwijl naderende, en de bezigheden op hetzelve diensvolgends evenredig vermeerderende, konde 'er voor den Vreemdeling die daaglijksche oplettendheden niet in acht genomen worden welken hij te vooren ondervonden hadt: dit maakte hem niet weinig neêrslagtig; gantsche dagen hield hij zich treurig bij zichzelven op, tot dat de dreun van het Scheepsgeschut hem eensslags vuur en leven wedergaf. Hij vliegt op; ziet uit; voelt de beweeging van het zeilend vaartuig, en bemerkende dat het zich langs hoe meer van den vasten wal verwijdert, barst hij in een luidruchtig gehuil uit. De Scheepshoofden zien zijn treurig staarend oog deelneemend aan, en vertroosten hem door zoodanige opbeurende middelen, als alleen in staat zijn om den rouw over het gemis van den Vaderlandschen grond eenigzins te doen verminderen. Gedurende de reis hield hij zich manlijk en kloek; zijn verblijf werdt hem door de gewoonte zelf aangenaam; hij behandelde elk' eenen vriendelijk en getrouw, en bleef de Vriend van allen, gelijk hij begonnen was met dien van den Commandeur te zijn. In

'T einde ziet men de reis bijnaêr volbragt en de Vaderlandsche reede voor oogen. Alles vangt aan de stem van blijdschap te verheffen; de vreemde reisgenoot staat verzet, is als uitspoorig van vreugde over de nieuwe tooneelen, die hij aanschouwt; men nadert *Texel*; de Scheepshoofden gaan aan den wal, de Vreemdeling gaat met hen, en vervolgens reizen zij te samen naar *Amsterdam*, waar zich de Scheepschirurgijn met de zorg voor den IJslander belast.

Deeze Wond-arts op de Groenlandsche reis weinig meer beschaafd geworden, dan voor dat hij dezelve ondernam, en meer gewoon van gebooden te worden dan te beveelen, vermeende zich echter bij zijne te huiskomst zulk een gewigtig Perzoon, en een zoodanige Vraagbaak en Zuil der Heelkunde te zijn, als hem tot brutaliteiten gerechtigden, waar hij den bevaaren' man moest uithangen, en tot het opschorten van zijnen neus, als het van zijne kunst de reden was. Daaglijks bevond zich deeze Wondheeler aan den buitenkant; aan het O. I. huis, en in één woord aan zulke oorden der Stad, waar zijne nieuwsgierigheid of zijne bediening hem riep, altoos begeleid van zijnen getrouwen medgezel. — Begaf geene zich in drinkgelagen, dat niet zeldzaam gebeurde, altoos was deeze de

stand-

ſtandvastige bijblijver en bewaaker van dit dikwerf onbedachtſaam Schepſel, tot dat eens op zekeren nacht een gereezen twist, ten nadeele van den Scheepschirurgijn beſlecht, den Scheeps-Artz de deur uitdreef, en zijn medgezel onder de menigte verward raakende en zijnen hoeder verliezende, deezer wijze in handen viel van Arantus, wiens karakter en handelwijs met onzen Held wij in het volgend Hoofdſtuk zullen beſchrijven.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Verblijf van KEES *bij zijn' Meester te* Amſterdam. *Karakters van dien Man en van zijne Echtgenoote. Een woord, aan den Lezer, dat in de Voorrede geplaatst had kunnen worden.*

Arantus kreeg weldra groot behagen in onzen Held, en koos hem tot een' wachter en medgezel op de duistere paden en in de gevaarlijke gevallen, die hij nu en dan bewandelde en bijwoonde. KEES (dezen naam werd hem terſtond gegeven) was, 's Meesters gezel in Huis, op 't Comptoir, in 't Koffijhuis, op de Beurs, in de Kolfbaan, bij de

Paerden en bij de Meisjes. —— De Lezer begrijpt weldra, dat de Baas van onzen Held, een Man te midden in de Waereld, te midden in hare begeerlijkheden was. Verbeeld u, in deezen Oppergebieder van Kees, een Amsterdamsch Commissionair, die alle de uitwendige vlugheid, schijnbaare bekwaamheid, en daarmede gewoonlijk vergezeld gaande nederigheid van een' *frequenten* Beurs- en Koffijhuisbetreder dezer groote Waereldstad had: die zelden gesprekken bijwoonde, of hij wist 'er zich, bescheiden, of zonder complimenten, intemengen, die een liefhebber was van geschillen te beslissen; maar noch meer gelegenheid gaf om die te hebben; die in alle partijschappen bepaaldlijk en in een oogenblik partij koos, en die partij zó sterk trok, dat hij ze met woorden, vuisten en, ware het nood, met het mesje zou staande honden, en die, boven alles, een uitgeleerd Staatkundige was; of, voor het minst dit zig deed voorstaan, en door allen, welken aan den hoogsten toon de zegepraal toeschrijven, daar voor gehouden werdt. —— Verbeeld 'er u bij, dat deeze Koffijhuispolitiek bloeide, en de gebiedende macht over onzen Kees had, in het laatst van het Jaar 1780, kort voor dat Engeland aan de Republiek den oorlog verklaarde, en

dus

dus in een tijd dat Arantus zijne gaven op eene uitstekende wijs kon toonen, en zijne begeerte tot redekavelen (of verkiestge het raazen te noemen?) over de publieke zaken den ruimen teugel kon vieren. ——

Voor het overige was Arantus, —— ... Maar ik zou de *gevallen van een Keeshond* beschrijven, was gezegd, niet waar goede Lezer? en nu word het, zegt gij, en dat reeds zo vroeg, eene beschrijving van de karacters der Meesters van onzen held; terwijl men van Kees zelfs, zo doende, weinig of niet zal hooren. Zou deze tegenwerping u ernst zijn, waarde, bescheide, goedgunstige, oordeelkundige Lezer? — Bedenk u eens wel! Dacht gij, in goeden ernst, toen ge den tijtel van ons Boek zaagt, dat u geheel, of wel voornaamlijk, de gevallen van een' *Hond* zouden verhaald worden? Maar hoe weinig zoudtge daaraan gehad hebben? Wat kan een Hond op het toneel der Waereld *acteeren*, dat voor een' oplettend' beschouwer van belang genoeg is, om 'er een daalder (kost dit Werk u zoo veel niet?) aan te verkijken? — Neen, mijn Vriend! dit voldeed even min aan uw oogmerk, als aan dat van mijnen Boekverkooper, aan dat van mijne geëerde begunstigers, die, op het enkele hooren leezen van den tijtel, een aanmerklijk getal van exemplaaren inteken-

den,

den, als aan het mijne. En, om maar voor de vuist te ſpreeken, en geen meer geſchil met u te hebben, (want wij moeten met elkander nog zoo lang en zo ver overweg kunnen komen) mijn hoofdoogmerk is, om u voornaamlijk te zeggen, wat Kees in den tijd van eenige Jaaren op veele plaatſen in en buiten ons Land bijwoonde; om u de bedrijven der Menſchen, die in dien tijd veeler aandacht trokken, te verhaalen: bedrijven, die niet oneigenaertig, onder het bekleedſel der gevallen van een KEESHOND zullen vertoond worden, en bij welke onze Kees, die toch altoos onze Held in alles zal blijven, overeenkomſtig zijne eerstbeſchreven geaartheid te werk ging.

Vindge niet, Leezer, dat u dit wel zoo goed ſmaaken, ruim zoo goed bekomen zal? — En, zijn wij 't nu eens, welaan dan!....

Voor het overige was Arantus een liefhebber van allerlei ſlag van vermaaken; waaraan hij allen den tijd, van zijn Comptoirwerk overſchietende, getrouwlijk beſteedde. Zijne ſtaatkundige kennis verkreeg hij dus uit de geſprekken, voor zoo verre hij die hoorde, en wagten kon, eer hij zelfs ſprak, en voor het overige uit de kleene geſchriften, die de Boekverkoopers jongens met heele ſtapels ten zijnen huize bragten, en die hij, mits ze niet boven de 50 bladzijden

groot

groot waren, 's morgens bij zijn ontbijt zoo vlug doorrende als hij gewoon was 's middags ten twee uuren uit het Noordhollandsche Koffijhuis naar de Beurs te vliegen.

Kees had ook eene Meesteres, en deeze was zoo veel als de Vrouw van Arantus. *Zoo veel* als de Vrouw, zeggen wij, en dat wij reden hebben, om ons dus voorbehoudend uit te drukken, zal het vervolg leeren. Deeze Dame had eene stijve vijftien Jaar meer dan hare Gade. Hij had haar, met het Comptoir van zijn Patroon en haar Vaderlijk bewijs in ééne *massa* gehuwd, en was daardoor in staat geraakt om geld te winnen, en van natuure geneigd om het te verteeren. Zij was hoofdig, minnenijdig, knorrig en stekelachtig, hoogzuinig in het geen ten monde ingaat, maar kwistgraag in het geen de pracht betrof. Kwam de baas wat laat te huis, dat somtijds niet meer dan zevenmaal in de week gebeurde, dan stond het vrouwtje met een open mond en tien goede weerhaakjes gereed, die zij echter zelden verder dan tot dreigen gebruikte; want Sinjeur had knuisten aan het lijf, die door een enkele aanraking haaren mond wel niet tot zwijgen, maar evenwel haare handjes tot stilte konden brengen. Bij zulke gelegenheden wierd den Man altoos verweten dat hij van de hoeren kwam, al

wa-

ware het dat de Vrouw zeker wist, of konde weten dat hij elders zijn' tijd had doorgebragt; en, met hoe veel ernst zij hem zulks ook toeduwde, wanneer de Vrede getroffen werd, bekende zij dat haare drift alleenlijk haar tot die verwijtingen bragt, schoon zij anders allen staat op zijne kuisheid en trouw ten haaren opzigte maakte. Gelukkiglijk had zij nooit eenigen grond voor deeze beschuldigingen, die, (tusschen ons, Lezer!) maar al te waar waren, gehad, dan eenmaal, door toedoen van onzen Kees; het geen we een Hoofdstuk of twee verder verhaalen zullen. De Vredespreliminairen werden in zulke hooggaande *ruptures* (willen we 't niet liever dus noemen, dan het den hatelijken naam van *oorlog* geven, Lezer?) getroffen, door de belofte van een nieuw kleed, of een fraai stuk huisraad, van 's Mans zijde, en de *ratificatie* geschiedde door de stipte naarkoming van die toezegging.

Kees was op verre na de gunsteling zijner Meesteresse niet, gelijk hij die van zijn' Meester was. Getrouw aan zijn' weldoener, zonder zich te veroorloven zijne daaden te beoordeelen, wist hij bij de kijfpartijen tusschen Man en Vrouw een rol te speelen die den eersten behaagde, de andere van spijt bijna dol deed worden en een derden zou hebben

ben doen lagchen. Hij blafte naamlijk, uit al zijn kracht, als de Vrouw haaren schaterenden toon verhief, en zweeg doodstil, zodra de Man den mond opende. De Buuren wisten daardoor altijd wanneer de Vrouw keef, schoon de stem van Kees onmooglijk maakte dat zij gehoord kon worden. De gehechtheid van onzen held aan zijn' Meester en de wederkeerige genegenheid, die deeze hem betoonde, deeden hem vrijheden in 't huis nemen, die anders zelden aan kostgangers van zijne soort worden toegestaan. Hij liep vrijmoedig de witgeschuurde trappen op; doorwandelde de blinkende marmeren gang en de met tapijten of spaansche matten belegde Kamers, evenveel welk weder het was; dat de Jufvrouw zoo wel als de Meiden met goede oogen moesten aanzien. Nu en dan kreeg hij weleens een tik met den achterlap van een muil, of met een bezemstok, maar een enkele tjenk van Kees, door Mijnheer gehoord, bezorgde hem volledige satisfactie.

Begind het te gaan, Lezer? voeldge niet, dat het beschrijven der karacters van de gebiedende Machten over onzen Kees tot zijne Geschiedenis behooren?

DER

DERDE HOOFDSTUK.

Koffijhuis - gesprekken. Voorbaarigheid van KEES. *Hij bijt den Twistzoeker in zijn been. Een Lesje, dat na den* 16 *September* 1787 *te laat komt.*

Dat de hoofdneiging van Arantus hem noodwendig in geschillen moest wikkelen, begrijpt elk mijner Lezeren, die bij het lezen tevens denkt. De Man was trouwens altijd op de been met nieuws te vragen, nieuws te vertellen, nieuws te beoordeelen, en haperde het hier of daar, nieuws uit te vinden. Hij had, onder alle zijne deugden, ook die van Corporaal TRIM, bij *Tristram Shandy*, „ dat hij evenveel hield van zig zelven te hooren lezen, als van zig zelve te hooren spreken." 's Morgens in 't Koffijhuis komende, vatte hij in één oogenblik alle de Couranten in de hand, zogt in één omzien 'er uit wat hem geviel, dat is, wat met zijne gevoelens strookte, of wat aanleiding tot het doen hooren van zijne gaven konde geven, verzogt eindlijk algemeene *audientie*, en las het een of ander Artijkel voor, dat een onderwerp van zijne oordeel-

vel-

vellingen konde worden. Dus vond Arantus, op een voormiddag in de maand November van 't Jaar 1780, een ſtuk van Frankrijk in een der Nieuwspapieren, in het welk op de onzijdigheid der Republiek werd aangedrongen, en dezelve aangemoedigd om tot de gewapende Neutraliteit in tijds toe te treden. Na dit papier met een verheven *accent* voorgelezen te hebben, vroeg Arantus op een' veelbeduidenden toon: „ Wel nu, „ Mijnheeren, kan iemand noch een oogen„ blik twijffelen aan de partij, die wij behoo„ ren te kiezen? Is het nu noch langer tijd, „ om Engeland zijne eisſchen geheel te ont„ zeggen, en, is het nood, te toonen, dat „ wij onze rechten en bezittingen met de wa„ penen kunnen verdeedigen?" —— Een gedeelte der vergadering ſtemde met een vriendlijken glimlach het gevoelen van Arantus toe, een ander gedeelte zweeg, deels uit gewoonte, en deels om zo doende des te eerder van zijne gesprekken en voorlezingen ontſlagen te komen, en met eigen oogen de Couranten te mogen lezen. Een Zeeuwsch Koopman, die de eer niet had Arantus te kennen, vatte het woord op: „ Met uw „ welnemen, Mijnheer," zeide deze, „ be„ grijpt ge dan dat wij in een geſteldheid zijn, „ om partij te kiezen? Er behoort zoo veel

„ voor ons Land toe, om, daar twee magti-
„ ge Mogenheden in oorlog zijn, zig tegen
„ de eene ten voordeele van de andere te
„ kunnen ſtellen."

ARANTUS.

Schoon ik de eer niet heb Mijnheer te kennen, moet ik verklaaren, dat uwe manier van vragen mij vrij ſingúlier voorkomt. Wie heeft u gezegd, dat wij ons tegen de eene Mogenheid ten voordeele van de andere moeten ſtellen?

ZEEUW.

Dit *conſteert* duidlijk uit uw eerſte gezegde, Mijnheer! Als wij de eiſſchen aan Engeland ontzeggen en Frankrijks begeerte opvolgen, ſtaat het paalvast, dat de eerſte benadeeld en de laatſte bevoordeeld word.

ARANTUS.

Dat is de vraag niet; maar ze is deze, of wij daartoe de oorzaak zijn, en of Engeland rede kan hebben om zig over ons te beklagen, als wij, zoo als Frankrijk wil, onzijdig blijven, en onze onzijdigheid handhaven?

ZEEUW.

Ook het laatſte is nog de vraag, tusſchen ons, niet. Mijnheer ſchijnt van mij te vorderen, dat ik bij het punt van geſchil blijf, en trekt het in éénen adem verder dan ik het nog gebragt heb.

Arantus, niet gewoon aan dergelijke fijne uitpluizingen, gaf daadlijk den Zeeuw den wind voorin, en Kees, die uit den zwaaren, donderenden toon van zijn Meester begon te bemerken, dat er een kijfpartij op handen was, ftelde zig neffens hem, en blafte, volgens zijne gewoonte, zoo dikwils de Zeeuw ter zijner verdeediging, de kaakebeenen van elkanderen tilde.

Doe dien verdoemden hond zwijgen! riep de Zeeuw, of geef mij gelijk, zonder mij gehoord te hebben!

Vader Bobbob, een der ijverige Koffijhuisbezoekers, vreezende dat deeze ontijdige twist, het genoegen van dien ganfchen dag mogt ftooren, rees op, en gaf een wenk, dat men zwijgen zou! de achtbaarheid van deezen Grijsaart was zoo groot, dat niemand, zelf Kees niet, den mond of muil meer open deed.

Mijne Vrienden! zei hij, wanneer wij regt zullen oordeelen wat ons weezenlijk belang zij, en wat ons, in de omftandigheden, in welken wij thans verkeeren, te doen ftaat, dan moeten wij de zaaken niet ter vlugt, maar in hun weezenlijk verband aangrijpen.

Het is de hoogmoed en fchraapzugt van Engeland alleen, die den grondflag legt tot kwaaden, waaromtrent wij ons in de droevige noodzaaklijkheid bevinden, om er de minfte

van te kiezen. Wij moeten niet langer vraagen wat het beste voor ons zou weezen, wanneer wij de zaaken op zig zelve beſchouwen, — maar wat het beste is, in zodaanige omſtandigheeden als wij ons heeden bevinden.

Nimmer zouden onze Vrijheidlievende Voorouderen de mishandelingen hebben willen ondergaan, die wij met geduld opkroppen, —— maar onze Voorvaderen hadden ook zoo veele redenen niet, om ſoortgelijke beleedigingen, met een onafgemat geduld te verdraagen. Het zijn de Vooroordeelen, het zijn de heimlijke opſtookingen eener Engelschgezinde Cabaal, die een groot deel onzer ſchatten in de handen en het vermogen dier heerschzugtige Natie hebben doen ſtellen. Hier door hebben zij twee ſtaatkundige oogmerken bereikt, het eene naamlijk, om altoos, ten onzen opzigte, het hegt van 't mes in de hand te houden, en het ander, om ſteeds middelen te hebben, om ons te vernederen.

Ik behoef u geene mishandelingen optenoemen! Gij weetze! 't Geval van den Franſchen Kaper, door drie Engelſche Koolſchepen op ons ſtrand, op ons territoir gejaagd, en aldaar aangevallen en beſchooten, was een balddaadige ſchending van 't Recht der Volken! de aanranding onzer Schepen, in

een

een tijd van Vreede, en wat er verder van dien aart gebeurde, dit alles is een hoon, die door een Vrij Volk niet ſtraffeloos verdraagen kan worden, die wij echter verdroegen! ja! die wij ten zagtſten poogden uittewiſſchen! — Maar wat deed Engeland? Het ontzag zig niet om de heiligſte Verbonden te verbreeken, door geheel derzelver eerſte en rechtmaatigſte beginzels te verzaaken, en ter zijde te ſtellen! De verklaaringen door Lord Stormond deswegens gedaan, bevestigen mijn gezegde. Immers zei Engeland, dat het de Onderdaanen van ons Gemeenebest voortaan zou aanzien als onzijdigen, door geene Verbonden bevoorrecht! de Tractaaten van Zeehandel tusſchen den Koning en onze vereênde Provincien geſlooten, zouden aangemerkt worden als vernietigd, en de uitwerkingen deezer trouwloosheid zouden hunnen aanvang neemen, op die geſtelde tijden, welken nooit verderflijker voor onze Republiek konden worden uitgekoozen.

Ik ſtip ſlegts de grootſte Gebeurtenisſen even met den vinger aan! Ze zijn u bekend, Mijneheeren! Zouden wij dan nog langer sufſen en denken, of het ons wel geleegen komt, om in eenen Oorlog te treeden, waarbij wij waarlijk weinig meer verliezen zullen dan met zulk eenen vreede als wij waanen te be-

 zit-

gitten? — De Oorlog, ik sta zulks volkomen toe, is hoogstverderflijk voor de Republiek, — maar hij is roemrijk en kan onze eere behouden, —— De Vreede met Engeland, gij ondervind het, is schadelijk en hoonende, en loopt op onze geheele vernedering en ondergang van onzen Handel uit! — Oordeel nu zelf wat wij te kiezen hebben!

Daarenboven heeft ons Vaderland, (als men ons zijne zwakheid zou willen tegenwerpen,) niet een reeks van jaaren de gedugte Magt der Spaansche Heerschappij wederstaan? Heeft het de vreeslijke trots van dat Rijk niet vernederd, en deszelfs juk verbrijzeld?— Onze Voorvaderen plengden hun bloed ter verkrijging van de Voorrechten, welken God en de Natuur wilden dat zij genieten zouden! daarvoor offerden zij hun leeven op, — en zouden wij in bedenking staan, om een hand vol Geld te waagen, (dat door onze onvoorzigtigheid in het staatkundige billijk verbeurd werd,) om die door zo veel bloeds verkreegen Voorrechten te behouden? — te behouden, daar ze aangeschonnen worden door een Vijand wiens Oorlogskragten ter Zee en te Land, door Frankrijk, Spanje en Noord-Amerika reeds zoo veel geleeden hebben, en zoo zeer verzwakt zijn? die onder het gewigt zijner schulden bijna verpletterd word, en wiens

on-

onbillijkheeden alom veracht worden, waar men die kent?

Vader Bobbob ſprak dit alles met zoo veel hartlijkheid dat de ganſche Gemeente alle bewijzen van toeſtemming gaf, behalven de Zeeuw, die door veelerlei gebaarden, bij verſcheiden uitdrukkingen van Vader Bobbob, zijn ongenoegen reeds getoond had.

De eerlijke Grijsaart dus veel gezegd hebbende, greep naar zijn Koffij om zijn Keel een weinigje doorteſpoelen, ten einde, met verdubbelden ijver te kunnen voortgaan; want als de goede Man over de Staatkunde aan 't ſpreeken geraakte, dan was er geen ophouden aan. Doch de Zeeuw, die reeds alle de tegenwerpingen, welke hij tegen deeze redenvoering dagt in te brengen, in zijn hoofd in 't net gebragt, en even als een compagnie ſoldaaten, in gelederen op zijn tong geſchikt had, bediende zig van deeze tusſchenpoozing, en ſtelde zig in postuur om te ſpreeken.

Kees had zig beſtendig op zijde van den Zeeuw gehouden, en hem onöphoudelijk naar den mond gekeeken. Het minst dat de Zeelander eenig bewijs maakte om Vader Bobbob in de reden te vallen, graauwde hij, en zo dra gaf de Voorſtander zijner Provinciaale toegeevenheid, tusſchen beiden geen geluid, of

Kees gaf een blaf. —— Wij brengen dit bij, om te doen zien, dat de Zeeuw nimmer het ongeluk, (dat wij ſtraks vertellen zullen,) zou gehad hebben, zoo hij deeze voortekens wel in acht genomen, en Vader Bobbob niet tegengeſproken had.

De Zeeuw die, even gelijk de overigen van zijn ſoort, niet gaarne ſprak zonder gehoord te worden, begon op een forſchen toon; Mijnheeren! riep hij, alvoorens te oordeelen, — wensch — ik, — bliks —

Kees, dit alles voor tegenſpraak opneemende, had reeds vier ſterke blaffen gegeeven, doch de Zeeuw, die met goede Longen gezegend was, overſchreeuwde hem verre; Kees derhalven ſchoot toe, en eindigde de bondige bewijzen, die den Zeeuw in de keel ſtaken, door hem in zijn been een goeden beet te geeven.

Arantus ſchoot daadlijk toe, om Kees dit ſoort van wederleggen te verleeren, dan! Kees de kanzen berekenende, die hij hier te wagten had, koos de vlugt. —— 't Gevolg was een einde aan alle Staatkundige geſprekken; en etlijke douzijnen remedien tegen de beeten van Honden.

Men heeft zekerlijk tot lasten van Kees intebrengen, dat hij wat al te heet en te voorbaarig was in het tegengaan zijner Partij,

tij. Vader Bobbob! dit zullen alle Patriotten zeggen, had buiten allen twijffel gelijk! de ondervinding heeft, het geen de Man zeide, maar al te zeer bevestigd! — dan het gedrag van Kees is geheel en al aftekeuren! Hij verdeedigde eene goede zaak, maar die verdeediging schijnt meer uit partij- en twistzugt, dan wel uit liefde voor de goede zaak zelve te zijn voortgevloeid; want had hij den Zeeuw laaten uitspreeken; had hij hem alle de bewijzen voor het tegengestelde laaten bijbrengen, dan had Vader Bobbob geleegenheid gehad, om hem met reden en verstand te wederleggen! dan had de bedaarde en overtuigende Grijsaart misschien den Zeeuw overtuigd en hem voor de goede zaak gewonnen! —— Maar nu, nu schoot de driftige Kees toe; verstak den bevooröordeelden Zeelander van het voorrecht om onderrigt te worden; verbitterde hem en noodzaakte hem, als 't ware, zig geheel tot de tegenovergestelde Partij te vervoegen, want die welke Kees voorstond, moest hem toeschijnen als haare zaak, met blaffen en bijten te verdeedigen! —— Dus word steeds het goede door drift en voorbaarigheid bedorven.

VIERDE HOOFDSTUK.

Kees zoekt zijn Meester Arantus *bij een Meisje, op den* Zeedijk. Kees *brengt de schoen van de Dame bij zijn Meesteres.*

Kees had recht den ſtap naar 't Vleeschhuis genomen, om te zien of er niets voor hem te kaapen viel. Hoe eerlijk Kees ook zijn mogt, in dit geval was hij gelijk alle andere honden. Men heeft hem zekerlijk nu en dan ten onregte beſchuldigd, wanneer men wilde dat hij zijn inſtinct niet zou opvolgen, en hem het vervullen zijner behoeften als een misdaad aanteeg.

Zo dra was zijn dringendſte honger niet verzadigd of hij erinnerde zig zijn Meester. Kees was driftig, 't is waar, doch hij bezat, als wij ons eens zoo mogen uitdrukken, een goed hart. Had hij kwaad gedaan, ſpoedig kreeg hij berouw, en 't verſchilde hem niet al moest hij dan de vergiffenis voor een pak ſlagen koopen.

Onder de veelvuldige begaafdheeden van Kees was inzonderheid zijn reuk te tellen. Deeze was bij hem zoo ſcherp, dat, wanneer

neer Arantus reeds drie uuren door de Stad gedwaald had, hij hem echter op 't ſpoor wiste te volgen, tot dat *hij* eindlijk, ter plaatſe kwam, waar hij hem aantrof.

Kees ſtak naauwlijks den muil buiten de Hal of hij rook dat hij oostwaards aan moest. Hij kwam aan twee, drie Kerken, doch liep ze zonder ſnuffelen voorbij, nooit zogt hij er zijn Meester in. Voor een Boekverkoopers deur hield hij een oogenblik ſtil, en ſtapte daadlijk weer voort, deeze man verkogt niet anders dan Godgeleerde Werken; de laatſte woorden van Godvrugtige Martelaars; Synodaale predikatien, enz.; de papierreuk vergistte onzen Kees, doch met de tweede ſnuffeling rook hij, dat dit geen klant van zijn Heer was. Hij ſtapte een Tabakswinkel in, en bleef eenige oogenblikken voor den toonbank ſtaan: zijt ge daar Keesje? vroeg een allerliefst volſappig Dienstmeisje. Waar is uw Meestertje? Kees kwispelde eens met zijn ſtaart en vertrok. Hij liep het bordes van een Dominé op; ſnuffelde onder de ſpleet van de deur, en gaf een à twee tjenken: de Dominé keek boven uit zijn Studeerkamer; Kees ziende dat zijn Eerwaarde zijn ſlaapmuts nog op had, verzekerde zig dat zijn Meester er binnen niet was: de Vrouw van den Dominé den hond hooren-

de

de tjenken, kreeg een blos tot over haar ooren toe, en keek op haar horologie, of het mooglijk laater was, dan zij wist. Die hond, zei de Dominé, komt hier alle dag ſnuffelen: hij ruikt het vleesch, antwoordde de eerbaare Dame. Andermaal hield hij ſtand voor een Boekverkooperswinkel, hier hingen de Portraiten van haare Groot-Brittaniſche Majeſteiten in zwaar vergulde lijsten: Kees ſtond in twijffel: hij rook en rook nogeens. Kees wist wel, dat zijn Meester nimmer gewoon was daar te koopen, maar thans ontwaarde hij een reuk, die hem bekend was, en aan een der Vrienden van zijn Meester toebehoorde: de eene Vriend, dit hondſche beſluit maakte hij bij zig zelf, zou wel bij den anderen kunnen weezen: bij een vierde en vijfde reuk ontdekte hij echter, dat zijn Baas er niet tegenwoordig was; de Vriend van zijn Meester ſtond indedaad met den Boekhandelaar te praaten! —— 't Was *vreemd* in den eerſten opſlag; — doch men begrijpe, dat deeze Vriend, zijnde een groot Schrijver, de ronde ging doen bij de voornaamſte Boekuitgeevers, van beiden de Partijen, om te zien bij welke Partij hij het meest met zijn letterarbeid verdienen kon. De Anti-Engelschgezinden kenden zijne begaafdheeden, doch hoorende, dat hij, om het eens zoo te

noe-

noemen, te huur of te koop ftond, voor elk, die het meeste Geld bood, weezen zij hem van de hand. Den arbeid der Geleerden, zeiden zij, moet zekerlijk betaald worden, doch de verdeediging der waarheid en der gerechtigheid is de taak van eén eerlijk Man! — Van dien tijd af vervloekte hij het opkomende Patriottismus: — de Boekverkooper, waarmede hij nu in onderhandeling was, reikte hem de hand van vriendfchap; beloofde hem volop werk, en betaalde hem eenige Dukaaten vooruit: de Schrijver greetiger naar goud, dan de behoeftigfte Duivel naar een ziel, ftreek de Dukaaten fchielijk naar zig, en nam den opgelegden taak aan.

Wij zullen alle de Huizen niet opnoemen, waar Kees, of aanfnuffelde, of er binnen liep, of er voor ftaan bleef. 't Is genoeg, dat wij den Leezer onderrigten, dat Kees eindlijk, een naauw gangetje op den Zeedijk infloop; ftraks kwispelftaartte; eén vrolijk getier maakte en beiden zijn pooten op zijns Meesters broek zettede, die op een ftoel in een Agterkamertje lag, en waaraan Kees zig niet verzadigen kon met ruiken, dewijl de broek, offchoon geen Arantus er in, echter nog warm was.

Kees hoorde hier weldra de ftem van zijn Meester en werd uitgelaaten van blijdfchap.

Hij

Hij blafte, hij liep, hij draaide en deed verder alles wat zijn opgetoogen vreugd kon aankondigen. —— Zijn Meester echter verscheen niet. — Kees werd ongeduldig en krabde met zijn pooten aan de deur van een ingestoken Kamertje: — te vergeefsch! — eindlijk door vertwijffeling vervoerd, nam hij zijns Meesters broek tusschen de tanden; sleepte hem eerst eenige reizen de Kamer rond, en begon er toen op zulk eene gedugte wijs mede te slingeren, dat de guldens en zesthalven er uit, en naar alle kanten heen vloogen, even als een digte hagelbui.

Op dit verschriklijk rammelen, want eenige drieguldenstukken waren tegen en door de glazen heen gesmeeten, ging een klein raamtje open.

Jupiter, wanneer hij gram was, deed nooit met zoo veel donders en bliksems den Hemel open, om de Wederhoorigen te straffen, als Arantus zig uit deezen Zeedijkswalshemel opdeed! —— Kees, die reeds de klep van de broek geslingerd en gerukt had, en juist bezig was met het linkebeen, om het van het regtebeen aftezonderen, waarmede hij al vrij verre gevorderd was, zag deezen Dondergod niet; of doodschrik beving hem; de broek glipte uit zijne vernielende tanden; met zijn buik op den grond; den muil tegen

de

de pooten gedrukt, en met zijne bevreesde oogen, van onder uit, naar zijn grimmigen Meester ſtaarende, kroop hij voorwaards, om genade in zijne oogen te vinden. De halfgekleede Venus ſtond agter den broekloozen Donderaar. Zij gluurde over den ſchouder van Arantus naar de zesthalven en guldens, die alomme in haare Kamer gezaaid lagen! Het geſtoord vermaak werd bij deeze deern, door zulk een gezigt, dubbel vergoed. —— Om een voorwendzel te hebben van te kunnen bukken, greep zij een haarer ſchoenen, en zig ruim zo driftig veinzende als Arantus in de daad was, ſmeet zij den ongelukkigen Kees den ſchoen naar den Kop, terwijl Arantus den Hond door de kamer naarliep, om hem te vatten en van een te ſcheuren! —— Kees, verontwaardigt van dus behandeld te worden, en zijn kans ſchoon ziende, nam de ſchoen van de eerzaame Jonge Dogter tusſchen de tanden, en vloog er mede, even als een blikſemſchigt in een winterſchen avond, de deur uit en de ſtraat op.

Arantus, het Voorwerp zijner hittige vervolging misſende, ging nu tot de beſchouwing van zijne broek over; intusſchen raapte de behulpzaame Schoone het Geld op; tot in haar ziel, zoo zij zei, de verwoesting beklaagen-

gende, welke die verwoedde Hond had aangerigt! 't Kan zijn dat het haar ernst ware, doch zekerder is het dat Arantus van de negenenvijftig Gulden en dertien Stuivers, welken hij bij zig gehad had, niet meer dan vijftien Gulden en zes duiten wedervond. Van dit Geld moest de ſchoen en het naaijen van 't geſcheurde betaald worden, want de broek werd daadlijk bij een Kleermaaker gebragt, die hem cito, cito, zoo goed en kwaad als de omſtandigheeden gedoogden, aan elkander hegtte.

Arantus althans hield drie zesthalven, twee dubbeltjes en drie duiten over, waarmede hij naar Huis ging.

Kees, die zig wonderwel meende uitgeſloofd te hebben, liep te post met den ſchoen naar Huis, en dewijl Grietje de eerſte was, die hem ontmoette, lag hij den behaalden buit, als in Zeegepraal, voor haare voeten neder. Grietje verwonderde *zig*; bekeek met de uitterſte oplettenheid de ſchoen, en beſpeurde zeer ligt, uit al den opſchik en het bijwerk, dat dit ſchoentje, aan het voetje van 't een of ander Venusje toebehoorde.

Had Kees kunnen praaten, nimmer waren er meer vraagen gedaan geworden. Kees kwiſpelſtaartte ſlegts. —— Heeft uw Meester ook gekwiſpelſtaard, vroeg de argdenkende Griet.

Griet. Kees, onweetende zijn Meester verraadende, gaf een blaf, en dit was in zijn taal, altoos, ja! te zeggen.

Wij beklaagen den armen Hond, die de snoep-reisjes van zijn Meester dus aan den dag bragt. —— De gevolgen zullen leeren dat hem dit meer kwaad berokkende, dan de deugdzaame Grondbeginzels van het Patriotismus immer deszelfs Aankleevers berokkenen zullen! Wat behoefde Kees juist zijn Baas voor een Hoerenjaager ten toon te stellen? — 't Is eene overijling geweest, waaruit een onverzoenlijke Haat en Wraakgierigheid is voortgesprooten.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Gevolgen van dit geval. Kloppen en wegjaagen van Kees. *Zijn toevlugt tot de Dame van het kamertje.*

Nog naauwlijks had Arantus de voeten over den drempel gezet, of hij greep, met een donderbui van vloeken, naar Kees, die hem echter ontsnapte.

Grietje, dit ziende, liep met den schoen in de hand, haaren tederbeminden Bedgenoot

te gemoete, en floeg hem met den agterlap derwijze tegen zijn regterwang, dat er drie kiezen te gelijk hem uit den mond vloogen. Arantus vergat op dit oogenblik zijn hond, en greep naar zijn Huisengel, die hij, na dat ze hem tien nagels, voor de tweede keer in haar Huuwlijk, in 't aangezigt gezet had, over de onderdeur heenfchoof, even gelijk een lang brood in een bakkersöven.

De geweldige vaart waarmede Arantus zijn geliefde Gade opnam en op ftraat fmeet, was de eenige reden, dat zij, nedervallende, haar been brak.

De doodlijk benaauwde Kees, geen kans ziende den toorn zijns Meesters te ontvlugten, was in een hoek gekroopen. Hij verborg zijn muil onder een vloermat en wagtte fidderende zijn noodlot af.

In de eerfte vlaag van gramfchap ontdekte Arantus den verraader en verftoorder zijner heimlijke minnaarijtjes. Alle beestlievenheid afleggende, grijpt hij Kees bij den ftaart; flingert hem, even gelijk de onbedagte hond de broek deed, tien, twaalf maalen in de rondte, met den kop tegen tafels en ftoelen, en fluks met een vaart ter zelfder plaatfe, waar Grietje op een deerlijke wijs om hulp te kermen lag.

Zo gelukkig was Kees, dat hij het gebruik van alle vier zijn pooten behouden had. Hij be-

bedagt zig geen oogenblik, maar zette het op een loopen, en viel hijgende neder in 't zelfde kamertje, waar de bron zijner onheilen te zoeken was.

De kuischheid, die alhier haar verblijf hield en de hond herkende, had te veel verpligting aan het beest, om het niet daadlijk onder haare protectie te neemen.

ZESDE HOOFDSTUK.

Verblijf van Kees *bij de Dame op den Zee-dijk.* Kees *word aan een Zeeofficier verkogt.*

Dat is een bl . . . . . sche schoone Kees! riep een Zeeofficier zo dra hij even in 't gangetje gekomen was; waar Kees hem te gemoet kwispelstaartte; want de getrouwe hond had hier een post van zeer veel aanbelang te bewaaken. Hij was naamlijk door de Dame geleerd, om zig in deezen doortogt te stellen; en allen die wel gekleed waren vriendlijk te bejegenen, en ware het mooglijk maar binnen te lokken; of den weg te wijzen; door hen vooruitteloopen;

en ter waarschuuwing van zijne Meesteres telkens eenige blaffen te geeven, op dat, zo zij in onderhandeling mogt zijn, zij er haare maatregelen naar neemen kon! daarentegen moest hij al wat er slordig en haveloos gekleed uitzag, uit den gang houden, was het niet door dreigen, het ware dan met geweld en bijten; —— want onze Schoonheid was nog niet tot de laagte van een Allemansmeisje verzonken.

Die Kees, vervolgde de Zeebebouwer, zal de mijne zijn, of de D . . . . . r slaa hem, en die hem toebehoort naar de Maan.

Op deeze woorden sprong Kees wel een paar voeten hooger dan gewoonlijk. Er lag zo *iets* in van zijnen ouden Meester, maar dit *iets* was ongelijk edeler en heldhaftiger. Het hart van den hond jeukte om de Waereld te zien. Als er geen netelige gebeurtenissen zig van zelf opdeeden, dan wist hij ze, door allerlei kunstjes en listen, te doen gebooren worden. —— Wij moeten zoo wel zijne zwakheden als zijne deugden vertellen! —— als Kees niet te twisten of te vegten had met zulke honden, die volmaakt zijne tegenpartijen waren, dan zogt hij rusie met zijn eigen geslagt, zomtijds wel tot vegtens toe! —— Dit was boos, ik beken het, doch 't kwam bij hem uit eene levendigheid van aart voort, die

die altoos werk moest hebben, en die ten grootſten deele door zijne Meesters kwalijk beſtuurd werd. Als hij een verſtandig Opzigter had, was Kees de braafſte en rechtvaardigſte hond van de Waereld! —— Dit is de aart van de Keezen.

Wel mijn goede Hemel! riep de wellustige eerbaarheid, die van verre reeds op haar prooi loerde.. Zijt gij nog in weezen? Ik dagt, dat u de Viſchen al voor een middagmaal opgevreeten hadden; want er zit genoeg aan u te kluiven, — dit weeten wij immers nog van ouds?

Had de barmhartige Hemel zoo goed geweest, riep de Zeeöfficier; om mij door den laetſten Engelſchen kogel in zijn Rijk te haalen, —— dan zou ik niet langer getuige zijn van het vervloekte bedrog, waar door alle eerlijke Landsjongens naar den D . . . . r geholpen worden.

Maar waar hebt gij toch zoo lang geweest? vroeg de Schoone. Gij zoud ons wel laaten doodhongeren!

Laaten wij dan aanſtonds met drinken beginnen, zei de Zeekrijgsheld; en in een oogenblik verſcheen een Zundvloed van Wijn op tafel.

Ik heb, dus begon hij, een reisje met Kaptijn Volheuvel gedaan, met het Schip Maas-

Die als we eenige jaaren onze koppen gewaagd, armen en beenen gebroken hebben, gek, lam, waterzugtig,

(De Zeeofficier dronk.)

En nog al meer geworden zijn, ons dan, vervloekt en verdoemd zij de Helsche Trotschheid! met den nek aanzien; — ons als jongens hen agter na laaten loopen, — God weet het, zomtijds op krukken, of in een bak met rollen en prikken! terwijl zij,

(De Zeeofficier dronk.)

Zij, Donderbusschen en Luisbosschen, Jan stramme! in gouden koetsen rijden! zig vol vreeten en op den bloei van 't Vaderland, (dat, Hel en blikfteenenbakhuis, door ons zweet en bloed tot bloei gekomen is,) zig zo stom en zat zuipen, dat zij, of Joost flame weg! het heele Vaderland niet meer zien kunnen.

(De Zeeofficier dronk.)

Maar laat ik voortvertellen. — Maar — Naatje!

Wat is 't Mijnheer? vroeg Naatje, dit was de naam onzer Schoonheid.

Wat D..... de flesch is uit! — en, — bij mijn Scheepsziel, mijn lippen zijn nog niet eens nat.

Naatje andwoordde niet; maar gaf eene andere flesch.

(De Zeeofficier dronk.)

Ha!

Ha! dat ſmaakt. — Gij weet, mijn Engel! dat wij op een vogtig Element rondzwerven, en dat wij derhalven,

(De Zeeofficier dronk.)

Wat dorſtig vallen. — Wij donderden den Engelschman zo vervloekt fel op de huid, dat hij bijna, door de kinderen Enaks, voor een Vergiettest kan gebruikt worden, en als een bliksem de vlugt nam.

(De Zeeofficier dronk.)

Maar, ſlapperdemalleweerglazen, noorderlicht en zeebrand! toen de eene Satan naauwlijks weg was, kwam er weer een ander. Onzen Commandeur van de Zoldaaten was de eene hand afgeſchoten! — maar, verdoemd zij die kogel en hij die het kanon afſtak, waar hij uit kwam; op een hand min of meer kwam het deezen dapperen Vaderlander niet aan. *Zo lang die Bl.......kinderen mij de tong niet van tusſchen de kaaken ſchieten, zal ik die D.....rs de broek opveteren!* — riep hij, en kwam met zijn ſtomp boven, en commandeerde, zo waar als er Heiligen zijn, even als of hem niets deerde! — Verdoemd! — kijk! — dat is 't waare!

(De Zeeofficier dronk.)

Dit ſtrontige Fregatje, van zesendertig ſtukken maakte ons wel veel ſpel, — doch dat vervloekte Aapending,

(De Zeeofficier dronk.)

Moest ook al naar de Maan! — Te weerlicht, Naatje! wat zijn die flesfen vervloekt klein! —— Gij moet mij niet verlakken! Kijk! of, — ik zou op u losbranden, — dat, —

Word niet boos! riep Naatje, ik zal eene andere laaten koomen.

(De Zeeofficier dronk.)

Het geduiveljaag had nog geen einde. Bij mijn ongefchooren ziel! —— Wij moesten eindelijk het gelag betaalen! — Helsch Duivelsch! als ik er noch om denk dan zou ik mij wel te barsten zuipen.

(De Zeeofficier dronk.)

Het Engelsch Oorlogfchip Warwick kwam als 'een baarlijken Duivel op ons af. — Verdoemd! toen kwam het er op aan. De tong hing ons den bek uit van vermoeidheid! —— Het kon niet helpen! wij moesten aan den dans, — en, — of de hel moet uitbranden als een lamp zonder olie! —— Wij hadden couragie genoeg, dan! Sakkerbleu! Wij waren overmand! en die kinderen der duisternis, die geduchte Vijanden van ons Vaderland, — wonnen 't Spel! —vervloekt! wat hebben wij toen van de neuten gevreeten! —— Maar ik zweer, bij alles wat mij hooren kan, dat ik mij wreeken zal, gunt God mij 't leeven. — Kijk.

(De

(De flesch grijpende.)

Verbeeld u dat dit een Engelsman is!

(De flesch uit al zijn magt tegen den zolder smijtende.)

Zo zal hij gaan.

(Naatje wist zig nauwlijks te bergen, want het hagelde glas 't regende rooden wijn.)

Dien hond moet gij mij verkoopen, Naâ! dat is een getrouwe IJslander! kom hier! Wij gaan naar St. Euſtatius. Daar zalje 't warm hebben. Ik zal een Karel van u maaken; bij mijn ziel! —— Maar verdoemd! Gij moet oppasſen! —— Niet zuipen, —— niet bij de Meisjes loopen! — Als een Eerlijke Zeeman! Hoortge dat, ſtugge Kees! hoortge dat? —— hoe veel voor den Hond Naâ!

Al woud gij hem tegen Goud opweegen, zei ze, hij is niet te koop.

(De Zeeofficier vloekt een half uur lang.)

Niet te koop! — Dat zal ik zien. — Daar is mijn Goudbeurs! — Vat aan, Canailje! — De hond is mijn.

Om dat gij hem dan met geweld hebben wilt zei Naatje, die de beurs met een in haar zak ſtak, wel nu hij is verkogt.

Dagt ik het niet wel! zei de Zeeofficier en op zijn Horlogie ziende. Wel Bl..... wat is het laat! —— Ik kan nu niet naar huis.

Mijn

Mijn kop draait me een weinig. Ik zal maar bij u slaapen, Naatje! als je wilt.

Annaatje lagchte, nam den Zeeofficier vriendlijk bij de hand en geleidde hem naar de binnenkamer. Kees bleef voor de deur de wagt houden.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Teder afscheid. Kees *word het eigendom van een Engelsch Officier: Harde behandeling. Ongelukken en vlugt.*

Al vroeg was de Zeeofficier ter been. Hij rekende met zijn beurs en bevond dat er meer dan negen tiende parten in de handen van Naatje gebleeven waren. Het Vaderland, (dit was de troost, dien hij zig zelven gaf,) zal toch verzinken en wij met het zelve, en dan is het beter, dat wij genot van ons eigendom hebben, dan onze Vijanden.

Kees volgde zijn nieuwen Meester met eene verrukking van blijdschap. Hij hervond in hem een' anderen Arantus, met dit onderscheid, dat de goedertieren Hemel hem bewaard had, om geen Grietje te trouwen.

Wel-

Weldra bevond Kees zig op zee; een element waaraan hij niet gewoon was, en eene leevenswijs, die in geene vergelijking kon gebragt worden, met die, welke hij tot nog toe gewoon was geweest te leiden.

Wij, die de gevallen van een Keeshond, en niet de historie van de Staatsongelukken der Republiek overgekomen, befchrijven, kunnen niet breedvoerig zijn, in het verhaalen der gebeurtenisfen van het tijdvak, waarin Kees bloeide. Wij moeten er echter zoo veel van zeggen als noodig is om onze historie verftaanbaar te maaken.

Engeland, om aan de einden te beantwoorden, welken het zig met den Oorlog, dien het de Republiek verklaarde, voorftelde, had in allerijl een floep naar den Admiraal Rodney en den Generaal Vaughan, die zig in de West-Indien ophielden, gezonden; met bevel, om daadlijk de bezittingen, die ons Vaderland in dat Waerelddeel had, te overmeesteren.

Deeze Engelfche Opperhoofden fcheepten daadlijk hunne Krijgsknechten in en zeilden met zestien fchepen van Linie, eenige Fregatten, Bombardeerhoekers en andere kleinder Vaartuigen, naar St. Euftatius.

Zij waren niet verre meer van dit rotfig Eiland, toen onze Zeeofficier, boven op

't dek, Kees leerende op schildwagt staan, opkeek, en in 't schemerend verschiet, eene menigte zeilen ontdekte.

Wat D . . . . . r! zal dat zijn? zei de Zee-officier tegen een man met een bruine rok, die naast hem zat, en Kees hielp onderwijzen.

DE BRUINE MAN.

Dat zijn schepen, Broêr!

ZEEOFFICIER.

Ja! het zijn geen katuilen, bl . . . . . sche Kulbroer!

DE BRUINE MAN.

Misschien is het de Schout bij nagt Krul.

ZEEOFFICIER.

Dat zou kunnen zijn, — maar! — wat bl . . . . . dat zijn altemaal geen Koopvaarders. — Weg hond! naar de weerlicht. — Kaptein! Kaptein!

KAPTEIN.

Wat is 't?

ZEEOFFICIER.

Verdoemd! dat is immers Krul niet?

KAPTEIN.

Geef mij mijn kijker eens, Luitenant!

ZEEOFFICIER.

Storm en onweder keere de zee 't onderst boven, — zoo het Engelschen zijn! — zij zetten het regt op 't Eiland aan! —

DE BRUINE MAN.

Zouden onze Geloofsgenooten, —

ZEEOFFICIER.

Geloofsgenooten? — Geloofsgenooten! — die het 'er op toeleggen, om hun Evennaasten naar de maan te helpen? Afgrond! zijn dat uwe Geloofsgenooten? — als 't uw ernst was, bruine Kerkdief! dan nam ik u vierkant bij uw ziel, en liet u naar uwe Geloofsgenooten zwemmen. (*)

KAPTEIN, *door den Kijker ziende.*

Mijn God! 't is een Engelsche Vloot.

DE BRUINE MAN.

Dan zijn wij er om koud.

ZEEOFFICIER.

't Zijn immers uw Geloofsgenooten!

KAPTEIN.

Wat nu gedaan?

DE BRUINE MAN.

Hen ontloopen zoo hard als wij kunnen!

KAPTEIN.

Dat 's onmooglijk! — Wij hebben wind en stroom in ons nadeel.

ZEEOFFICIER.

Dan er maar op ingedonderd! — Dood is dood!

KAP-

(*) Men vertegenwoordige zig in al zulke gezegden tijd, persoonen, caracters en omstandigheden.

KAPTEIN.

Dollemanswerk! —— tegen een gansche Vloot indonderen?

DE BRUINE MAN.

Wij hebben een ziel te verliezen.

ZÉEOFFICIER.

Loop naar de galg Zemelknooper! — Hoe bl . . . . . komt hier onze ziel te pas? — Wij moeten er met ons kanon op indonderen, en komen ze ons te na, — dan den brand in de Kruidkamer!

DE BRUINE MAN.

Wel ijsselijk! —— wat vertwijffeld voornemen!

ZEEOFFICIER.

Gij hoeft niet bang te zijn, uwe Geloofsgenooten zullen u gezelschap houden! daar zij vervaaren, zult gij ook blijven! — Kijk, bang te worden, verdoemd! als 't 'er op aankomt, —— bij mijn ziel, dat is jongenswerk!

KAPTEIN.

Een ieder bereide zig! wij zullen 't moeten overgeeven!

DE BRUINE MAN.

De Hemel zij ons genadig.

ZEEOFFICIER, *tegen Kees.*

Kees! weerlichtsche Gaauwdief! hoor eens hier! —— daar, —— vervloekte domkop! — daar!

daar! kijk langs mijn vinger af! —— daar zijn de Engelſche honden!

(Kees knorde.)

Zij komen op ons af, en wij zullen in hun eeuwig vervloekte klaauwen vallen. Binnen 't half uur zijn ze aan ons boord! —— Dan, Kees! zijt ge uw Meester kwijt! —— Ja! die verdoemde Vaderlander zal zijn bek niet houden! Zij zullen mij den hals breeken! En zij moeten mij den hals breeken! Want vlak in hun bek zal ik hen hunne trouwloosheid, hunne verdoemde verraaderij en meineedigheid verwijten! —— dat mijne handen niet kunnen doen, zal mijn tong doen! Ik zal ze vervloeken en verwenſchen, dat —— dat, —— dat zij zelf er benaauwd voor zullen worden.

(Kees blafte.)

Braaf, voor den D..... braaf! —— Maar hoor eens, Hond! hoor eens! —— Gij zijt een Beest en ik een Mensch! Donderdagskind verſtaat gij dat wel? —— Spreek Luciferſprooi! Spreek!.

(Kees blafte.)

Ik moet helder voor de vuist handelen! Ik, verdoemd neen! ik mag geen Engelschman, geen verraader worden! — Ik moet er met piſtool en degen op inblixſemen, — dat zij 't zien, en dat zij mij afwagten dit past een

Eerlijk Krijgsman! en bij al de Heiligen in 't Hemelrijk! dát zal ik ook doen! Maar gij Hond! gij vermaledijde Kees! koom hier Canailje! zie mij recht in mijn ſmoel, —— Hagel en weerſlag! zult gij me regt in mijn ſmoel kijken? Hoort gij wat ik u zeg?

(Kees blafte.)

Gij moogt wel op zijn Engelsch handelen. Als ik de moord geſtoken ben, —— houd u dan conſtant! —— dan voor den weerſteen niet te huilen! Helſchvagevierſche Hond! — hoort gij 't? — niet te huilen? —

(Kees blafte.)

Denk dan maar, mijn Baas is bij Onzenlievenheer in den Hemel, daar nooit een Engelschmankomt. Kijk, Kees! wij moeten tusſchenbeiden eens vroom ſpreeken.

(Kees geniesde.)

Welbekoome u dat! — Nu, braave Hond! let wel wat ik u zeg: 't Is mijn Teſtament. Op Gods water en aarde leeft er niemand, waarvoor ik een uitterſte Wil behoef te maaken, dan voor u. —— Verdoemd! gij behoeft zo eerlijk niet te weezen, als uw Meester. Als ik met de beenen omhoog leg, veins en houd als of u dat niet aanging. —— Maar! ter bliks! als mijne Moordenaars ſlaapen, —— Verdoemd! neem dan uw ſlag waar! — ſluip ſtilletjes naar hen toe, eer zij u hooren, eer

ker zij geluid kunnen geeven, — bijt hen den vermaledijden ſtrot af, en zendze naar de eeuwigheid! zult gij?

(Kees blafte verſcheide reizen agter een.)

Gedankt zij uwe goedheid, barmhartige Hemel! Eene ſterfling leeft er, die belang in mij ſtelt, en die niet alleen mij, arme Zondaar, maar ook mijn Vaderland wreeken zal. — Kees geef me een poot!

(Kees gaf hem een poot.)

Getrouwe Vriend! vaarwel! wees indagtig wat gij mij beloofd hebt! Ik kan u uwe dienſten niet vergelden, — bij mijn zondige Ziel! ik kan ze u niet vergelden, maar hier namaals zullen ze u vergolden worden. — Vaarwel Kees!

(Kees kwispelſtaartte.)

Houd u hard! 't Zal er op aankomen. — Daar zijn onze Moordenaars. — Nu, Kees! — Jongen! in den Hemel zien we elkander weder! — denk om 't geen ik u belast heb!

Fluks vloog de Zeeofficier op; greep zijn piſtoolen, die hij altijd bij zig droeg, en plaatſte zig tegen de Mast; Kees ging op zijde hem ſtaan.

Wat wilt gij doen? vroeg de Kaptein.

Dat is mijn zaak, zei de Officier.

Op 't zelfde oogenblik ſprongen de Engel-

ſchen over. Een der Matroozen kwam ſtil agter den Zeeofficier aanſluipen, overviel hem van agteren, en nam hem de piſtoolen af, geholpen door hen, die daadlijk van vooren toeſchooten. Kees de nood van zijn Meester ziende, vergat zijn belofte, ſchoot toe, en beet een der Matroozen in zijn been dat hij nederviel. Een Zoldaat dit ziende hakte naar den getrouwen Kees, die, de ſlag ziende aankomen, een ſprong deed, doch te verre, want de arme Drommel ſprong buiten boord. De Zeeofficier werd handen en voeten gebonden, en voor oud vuil in een donker gat geſmeeten, waar hij van honger en dorst overleed.

Kees zwom een goed einde wegs, in 't voorneemen, om de woede des hakkenden Zoldaats te ontſnappen. Eindlijk dreigden hem zijne kragten te begeeven, en Kees keek mistroostig in de rondte, om te zien, waar hij zijn treurig leeven bergen kon.

De Kaptein van een der digtbijzijnde Oorlogſchepen zag hem, juist toen Kees, op 't punt was van te verzuipen. Hij zond er de boot op af en liet hem opviſſchen. Binnen weinig oogenbliken was Kees herſteld en aan boord.

'tIs een Keeshond! zei de Kaptein, zo dra hij hem zag, en trok den neus op. —— Kees

kwam

kwam met een hangende kop een weinig naar hem toe, even als wilde hij zo onbeleefd niet zijn, om zijn nieuwen Meester niet te begroeten, en hem de weldaad, in 't redden van zijn leeven betoond, niet erkennen; — maar ook gaf hij door dit komen een blijk, dat de Engelschen niet onder den rang zijner Vrienden behoorden, en dat zijn hart hoog genoeg was, om hen, zelfs in hunne magt zijnde, te durven veragten.

De Engelsman over deeze fierheid geërgerd, als gewoon zijnde en begeerende, dat alles hem met kruipende onderdaanigheid naderde en eerbiedigde, vloog van zijn stoel, en meende Kees, met de agterlap van zijn laars een geweldige trap te geeven; Kees zag die bui aankomen, sprong een weinig agteruit, en beet in de laars, rukte hem van den voet des Engelsmansch en snelde er mede heen.

Toen Kees deeze Heldendaad verrigtede, dagt hij zekerlijk dat hij op 't vaste Land was, en ten minsten een gansche Waereld kon afloopen, eer zijn vijanden hem agterhaalen konden: dan, spoedig was de vlugt van den armen Hond ten einde; een Matroos sloeg hem met een stuk dik touw in de lenden, zo dat Kees zijn prooi liet glippen, en met de pooten omhoog, voor dood, daar heen rolde.

Het lot van Kees ſtond nu voor eeuwig beſlischt te worden: op 't punt om hem als een dood kreng over boord te ſmijten, kreeg een der Matroozen den gelukkigen Inval om hem te villen: deeze nam hem derhalven op, en ſmeet hem zo lang in een hoek.

Kees was echter niet dood; hij lag ſlegts in een diepe onmagt, en dewijl, in deezen hoek, elk een hem vergat, had hij overvloedig tijd om tot zig zelve te komen. Toen derhalven hij even zo goed vergeeten was, als of hij nimmer een aanweezen op deezen aardbol had gehad, ſtond hij boven op 't dek, in zijn gewoone deftige houding, en met al de fierheid, die hem aangebooren was, en hem zo bevallig deed voorkomen. Niemand echter die de minſte acht ſloeg op onzen herleevenden Kees, en de reden daarvoor was de volgende gebeurtenis.

De Engelſche Oorlogsvloot had St. *Euſtatius* reeds zo na in 't gezigt, dat de Kaptein Graaf van Byland, die met een Fregat van zesendertig Stukken en omtrent tweehonderd en vijftig Manſchappen, zig ter Reede bevond, een ſloep afzond, om den Engelſchen Admiraal, (als onkundig zijnde van eenige oorlogsverklaaring of vijandlijkheden,) volgens 't gebruik te verwelkomen en zijnen dienst

dienst aantebieden. De boot keerde niet terug; men verklaarde dezelve prijs.

De reden hier voor was, om dat men op het Eiland niet te vroeg zou te weten komen, wat het oogmerk ware, en dat er toch geene der Koopvaarders, die veel en rijkgelaaden zig aldaar bevonden, mogten ontſnappen: waarom dan ook de vloot ten eerſten de vereischte krijgsvertooningen maakte, met de Scheepen, in order van bataille, tegen de Batterijen te ſchikken.

In dit tijdſtip van drukke bezigheid was het, dat Kees ten voorſchijn trad en dewijl er tot de minſte Scheepsjongen toe, niemand was, die niet alreede, in zijn gedagten, zig met den te wagtenen buit verrijktte, en elk, in zijnen kring, zijn uitterſte pooging deed, om dit opzet wel te doen gelukken, is het niet te verwonderen, dat men Kees, (waarvan men geen ander voordeel ter Waereld trekken kon, dan hem het vel afteſtroopen,) over 't hoofd zag.

Op het Eiland intusſchen was alles in de uitterſte verſlaagenheid. Uit al de toebereidzelen zag men eenen vijandlijken aanval te gemoet, en geen aanval kunnende verduuren, berekende elk, zijn' onherſtelbaaren ondergang.

Het waarſchijnlijke veranderde ſpoedig in zekerheid. De Hollandſche ſloep, be-

mand met Engelschen en voorzien van een witte vlag, werd naar St. Eustatius afgevaardigd, om het Eiland, in 's Konings naam, op te eisschen, en daar toe slegts een uur tijd van bedenken te geeven.

De sloep voer juist voorbij het Schip waarop onze Kees zig bevond. Hij bedagt zig niet lang maar sprong van boven neer, en zwom de sloep agter na. Een der Matroozen had de barmhartigheid, om hem binnen boord te neemen.

Kees scheen op deeze reis tot alle mooglijke ongelukken bestemd te weezen. Zo dra was de sloep niet op de Reede, of Kaptein Byland liet er op los branden; niemand werd er geraakt dan Kees, neemende de kogel omtrent een derde gedeelte van zijn linkeroor weg.

De hond, onbewust van het verlies 't welk hij geleeden had, en echter gevoelende, dat een zijner gehoordeelen, niet in de behoorlijke order was, deed niet anders dan op een geweldige wijs met den kop te schudden, — het gevolg was, dat het bloed allerwegen heenspattede. —— De Engelschen ruim zoo bang voor bloed, als een jonge Jufvrouw voor een waterrat, verschrikten geweldig. Dit bloedsprenkelen bekwam den ongelukkigen Kees zeer kwalijk. Een der Roeijers

greep

greep hem bij de ſtaart en ſmeet hem, uit al zijn magt, zee in.

Gelukkig dat Kees zwemmen kon, en reeds aan de woeling van de zee gewoon was geworden. Hij rigtede de kours naar 't ſtrand; (eenige willen dat hij zulks deed, om dat de reuk zijner Confraters hem derwaards lokte) en kwam er behouden aan.

AGTSTE HOOFDSTUK.

Kees *op* St. Euſtatius. *Geweldige vervolging. Zonderlinge ontſnapping. Vlugt andermaal.*

Intusſchen dat Kees naar Land zwom, was er eèn Engelsch Kaptein aan boord van Byland gekomen, zijn Fregat opeiſchende; 't welk geweigerd werd. De Engelſchen zonden drie Scheepen van Linie op dit Fregat af; —— waaruit ontegenzeglijk bleek, dat het hun oogmerk was, om het met de minſte bloedſtorting te veroveren. ——

Byland bukte echter niet voor deeze overmagt, zonder vooraf met een volle laag geantwoord te hebben.

De ſchrik, die algemeen op het Eiland verſpreid was, en de onmooglijkheid, om zig

in 't minst te kunnen verdeedigen, deed de Gouverneur deezer Plaats besluiten, om, bij geschrifte, de Engelsche Bevelhebbers te kennen te geeven, dat hij het niet in zijn magt had, om eenigen wederstand te kunnen bieden; dat hij derhalven het Eiland en deszelfs Inwoonders aan de genade en goedertierenheid der Engelschen aanbeveelde.

Hoe voorts alle bezittingen der Kooplieden voor prijs verklaard werden, en alles in handen der Engelschen viel, is uit de Geschiedenissen van dien tijd genoeg bekend.

Kees had zig, geduurende het buit maken, meestentijds agter op de werf van een Koopman opgehouden, en was gelukkig genoeg nu en dan een stuk vleesch, dat in die omstandigheden niet geacht wierdt, uit de keuken te sleepen. Zo lang het plunderen duurde was er geen Engelschman die zich zijner aantrok; doch dit ten einde loopende, koomt er een' hem te gemoete. —

Daar is die D..... sche Hond, die mij gebeeten heeft! riep deze, terwijl hij een vervaarlijk groot mes trok.

Hier Bl....! Weer Windsche Galgdief! hier! dus ging de beleedigde Zeeheld voort, en links en rechts van zig snijdende. — Hier! en gevoel wat het te zeggen zij, zelfverdeediging tegen een Engelsman te gebruiken.

De

De angstige Kees zettede het alweder ter vlugt. Had deeze edelmoedige Vervolger alleen geweest, hij zou hem zekerlijk gestaan hebben, doch het Engelsch instinct dreef ten minsten tien à twaalf Matroozen aan, om gezaamlijk met messen en Sabels op éénen Hond aantevallen, die geen andere misdaad dan zijn gedaante en geboorte, en geen andere Wapens dan zijn tanden had. ——

In weerwil der veelvuldige wendingen en draaijingen, die Kees in zijn vlugt maakte, liep hij allerwegen een verwoeden Vijand in den mond. —— Het scheen, onder de Matroozen een Volkszaak geworden te zijn, om Kees te vervolgen, want alles wat er bij of omtrent was, ging met eene brandende wraakgierigheid op hem los.

Schoon ongelukken altoos ongelukken zijn, wanneer men ze in 't afgetrokken beschouwt, kunnen ze, in den saamenhang der waereldsche dingen, echter, zo al niet zelf gelukken worden, ten minsten nu en dan, tot het geluk geleiden.

Een bewijs hier van in onze Kees. —— In zijn benaauwd vlugten, kwam hij op een keldergat, 't welk met een plank toegedekt, doch zeer kwaalijk bezorgd was. Zoo als Kees op deeze plank trapte, brak dezelve in stukken en hij tuimelde hals over kop naar

be-

beneeden: gelukkig viel hij in een groote braadpan, met koud vet, zoo dat hij, zagtjes nederkomende, zig niet in 't minst bezeerde. —— Kees viel alleen niet. Een zijner Vervolgers, die met een groot zwaard hem agter 't gat, en vrij digt op de hielen zat, kon in zijn vaart zig niet ophouden, trad, eer hij 't wist, op het keldergat, en verzonk op 't zelfde oogenblik, doch met dat ongelukkig gevolg, dat deeze Engelsche held vlak op het braadspit viel, welks scherpe punt hem door zijn agterste deelen heendrong, zoo dat hij er aan hangen bleef.

Kees liep wel tien à twaalf reizen de kelder rond, meenende dat de aan 't spit hangende Brit, die op een vervaarlijke wijs schreeuwde, hem ook hier in de kelder agter na joeg. Echter meer bedaard naar de omstandigheden van deezen hondenvriend omziende, stond hij eindlijk stil.

Al de beledigingen, door *dit onvriendlijk* geslagt van Eilanders gepleegd, scheenen op eenmaal aan onzen Kees herinnerd te worden, en ziende, in 't voorbijgaan, een oogenblik van rechtvaardige wraak gebooren, viel hij op den speetling aan, beet hem in zijn linkehiel en liep, hem dus voorttrekkende, in de rondte, zoo dat de Engelschman even als op een centrum draaide, en, zoo er vuur

aan geleegen had, weergaloos ſchoon zou ge-braaden zijn geworden.

Voor de overige Vijanden en vervolgers van Kees, en de goede Vrienden van den gespitten Matroos, was het niet anders, dan of deeze twee ſtervelingen, eensklaps in den afgrond verzonken. Het eene oogenblik zagen zij hen, en in volgende waren zij verdweenen.

Spoedig echter ontdekte men wat er gaande was, en Kees had het uitſteekende genoegen, om voor de oogen van alle zijne Vervolgers, die door 't Keldergat keeken, zijn Boezemvijand aan 't ſpit te draaïen.

Het geweldig om hulp ſchreeuwen van den draaïenden Engelsman lokten de allerſpoedigſte hulp zijner Medgezellen uit, en dewijl het niet moeijelijk viel, om den toegang tot deeze Kelder te vinden, ſnelde men er daadlijk heen.

Kees gerugt op de trap hoorende, liet zijn prooi vaaren, en zag na een goed heenkomen. Nogmaals was het geluk hem dienſtig; hij vond een gootgat zonder rooster en kroop er in.

Toen de Matroos verlost was, zogt men naar Kees, deeze was nu, en misſchien met eenig klein recht meer dan te vooren, het Voorwerp der algemeene Vervolging geworden.

worden. Men deed zorgvuldig onderzoek, waar Kees vervaaren was. Men had alle vermoeden op het gootgat, en deed eenige pisstoolschooten in het zelve, doch Kees deeze weg afmarcheerende, was reeds verre buiten hun bereik. Om echter al te doen, wat de wreedheid mooglijk vond, stopten zij den ingang van dit gat met eenige zwaare steenen.

Onze vlugtende Kees had nimmer erger doortogt gehad; het uitbreeken van Cartouche was er louter kinderspel bij. Moede en afgemat, (dewijl hij zulk een hevigen arbeid gedaan en dien ganschen dag nog niets gegeeten had,) viel hij eindlijk in dit onderaarsch verwulf neder, en stond op 't punt, om, zo hij geen voedzel erlangde, den geest te geeven. — Had dit het geval geweest, — dan hadden wij alhier onze Historie moeten besluiten.

Wonderdaadig kunnen wij wel niet zeggen, dat Kees uit dit doodlijk gevaar gered werd, schoon veelen onzer Leezers, *die* gewoon zijn voorbaarig te oordeelen, zulks vermoeden zullen. Alles geschiede natuurlijk. Kees, gelijk wij gezegd hebben, was in een braadpan gevallen, welke vol vet was: dit vet was hem niet weinig in 't haar gaan zitten. Kees bedagt dit, en likte zig: en zie daar, zijn leeven van eenen anderzins onvermijdelijken dood gered!

Ge-

Gefterkt door dit fmaaklijk voedzel, zettede onze Hond de reis voort, en kwam, na niet weinig moeilijkheeden doorgeworfteld te hebben, eindlijk aan een uitgang, die door een rooster geflooten werd, doch welken hij met zijn poot gemaklijk om verre trok.

Hij kwam daarop in een andere kelder, welke door een flaauw brandend lampje verlicht werd.

Vermits Kees maar een Hond was, zag men hem aanvanglijk over 't hoofd: de ondervinding had hem dit reeds geleeraard: hij bediende zig derhalven van deeze onägtzaamheid, en vlood naar een naastgeleegen Bosch.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Kees *komt op* Doggersbank; *hoort en ziet hier veelerlei dingen; Springt van boord; zwemt naar een* Hollandsch *Schip; verbergt zig; word ontdekt; komt te* Amfterdam; *verliest zijn Meester; hervind* Arantus; *die hem alles vergeeft en weder aanneemt.*

Kees had zulk een' geweldigen fchrik tegen het Menschdom opgevat, dat hij de onbezogtfte Oorden van het Bosch opfpeurde, en ang-

ångſtig omkeek als er ſlegts een blaadje agter hem nederviel, vreezende dat het een Engelschman mogt zijn.

In het digtst van 't woud gekomen zijnde, op eene akelige, eenzaame, doodſche plaats, en zig even om te rusten nedergelegd hebbende, hoorde hij, tot zijne verbaazing, eene menschlijke zugt. Hij rigtede zig half op zijn voorſte pooten ſchielijk omhoog, en ſtak beiden zijne ooren op. „Helaas!" werd er andermaal geroepen, en Kees vloog geheel overëinde, met een ingetrokken ſtaart in de rondte ziende.

„Neen! Neen!" —— dus vervolgde de Menschlijke Stem, „dit zal nimmer gebeuren! —— zo verre zal de billijkheid niet zegepraalen, dat wij ons de Oppermagt ter Zee behouden."

Of Kees het engelsch reeds gewoon was, dan of het eene onmidlijke ingeving ware, laaten wij ter beſlisſing van onzen Leezer, — althans hij hoorde daadlijk, dat de Spreeker een Brit was, en ſtelde zig ſchrap, om dit vreeslijke Oord te verlaaten.

Zoo als hij wilde voortgaan ſtond de Engelschman, vlak voor hem. Kees verwonderde zig ten hoogſten, want dit verſchijnzel zag er vriendlijk en zagtäardig uit. Hij had het gemaklijk kunnen ontloopen, zo hij ge-

gewild had, maar in ſtede van dat, ging hij naar den Engelschman en, bewees hem allerlei vriendſchap: deeze, niet weetende in welke eene onverzoenlijke ongenade Kees bij zijne Landgenooten gevallen was, eigende hem; terwijl de goede hond hem als zijn Heer en Meester erkende.

't Is in 't geheel onze zaak en ook ons voorneemen niet, om ons in verregaande geſchillen intewikkelen, vooral niet, als het onderwerp daarvan van weinig of geen belang is. Men zal ons zekerlijk tegenwerpen, dat wij door dit ons gedrag een zijdelings pasquil maaken, op die veele honderden Geleerden, en die veele duizenden Geestlijken, welken, om nog oneindig minder beuzelingen, door alle eeuwen heen, de Waereld beroerd, in vuur en vlam gezet, en de banblikſemen, de uitbanningen en brandſtapels tot een onuitſpreekelijk getal vermenigvuldigd hebben. — dan, wij gunnen onze Lasteraars alles te zeggen wat hun welgevald, wij zullen daarom geen voetſtap van het ons voorgeſtelde pad afwijken; beroepende ons op onze Inleiding.

Wij laaten derhalven het onderzoek van dat geducht verſchil aan anderen over, of naamlijk, Kees, deezen Engelschman ziende, zig door het uitwendige niet heeft laaten misleiden; zoo dat hij hem voor geen En-

 gelsch-

gelschman nam; maar hem voor een Fransch-man, Amerikaan, of dergelijk een Landsman groetede, — dan of Kees, hem voor een Engelschman neemende, begreepen heeft, dat er geen regel zonder uitzondering was, en dat het dus zeer mooglijk ware, dat deeze Engelschman eene genoegzaame maate van menschlijkheid en Keeslievenheid bezat. — Wij, als getrouwe Historiefchrijvers gaan met de hoogstmooglijke onzijdigheid in ons verhaal voort, 't welk wij, (dit zij tusfchen beiden gezegd,) volgens egte ftukken opmaaken.

Kees volgde zijn nieuwen Meester, die een Onderofficier was van een der Oorlogfcheepen. Deze fcheen van eene zeer zwaarmoedige geftelheid te zijn. Dikwijls zat hij in diepe gedagten, met de hand aan het voorhoofd, en een betrokken gelaat, onder het telkens uitten deezer wanhoopaanduidende woorden: *Neen! neen! zoo veel recht zal onze Natie niet wedervaaren, dat zij eenmaal het Oppergebied voere!* —— Hij fprak dit met zoo veel nadruk uit, dat men duidlijk zien kon, dat zijn gansche ziel er door getroffen en er mede doortrokken was.

Wij erkennen volmondig, dat het in de Levensbefchrijvingen van Prinfen en Koningen,

gen, 't zij dat dezelve in Proza of Digtmaat beschreven worden; in gansche Boekdeelen of in blaauwboekjes en couranten, eene loflijke gewoonte; en zomtijds, (uit hoofde van gebrek aan beter stof,) eene onvermijdlijke noodzaaklijkheid is; om, tot de geringste en belangloofte bedrijven dier doorlugtige Personadien toe, getrouwlijk optetekenen, alles, (*alles* zeggen wij) wat deeze Vorstlijke sterflingen verrigten. Dus, bij voorbeeld, leest men te meermaalen: Zijne Majesteit, (die of die Vorst;) heeft heden een pragtig diné gegeeven, —— is gisteren avond op een heerlijk bal geweest, heeft onder het gehoor van deezen of dien Eerwaarden den Godsdienst bijgewoond, — heeft den Schouwburg bezogt, de Jagt bijgewoond en dergelijken. —— Soortgelijke aantekeningen zeggen wij zijn loflijk, om dat zij de edele en voorbeeldige daaden van Vorsten en Koningen behelzen; en zijn noodzaaklijk, om dat zij veeltijds het voornaamste der doorlugtige Leevensbeschrijvingen uitmaaken. ——

Dan, zo zeer wij dit in de Koningen en Magtigen deezer aarde genoodzaakt zijn te prijzen, zo zeer moeten wij het afkeuren in de Leevensbeschrijvingen van gemeender Perzoonen, van Burgerlieden en vooral van Keeshonden: want hoe belachlijk zou het

niet weezen, van Klaas of Piet, met een magtigen ophef van woorden, te zeggen, hij heeft gisteren avond braaf gegeeten en gedronken; heeft vervolgens met zijn dronke gat, totgekwordenstoe, gedanst; heeft even gelijk een Boerenjongen in Janklaasſens ſpel, of bij de Marionnetten, of in de Kerk geweest, enz? —— en in de daad, zulk eene Levensbeſchrijving zou in 't geheel ook niet voldoen aan de onderwerpen zelf. Meer dan eens heb ik mijn Paruikmaaker of Barbier een voorſtel gedaan, om ſoortgelijke aantekeningen van hem publiek te maaken, maar ſteeds vroegen zij mij dan: wat drommel! ſteekt gij de gek met ons? wilt gij ons voor elk een ten toon ſtellen als ligtmisſen? enz.

Wanneer dit van deftige en braave Burgers, (de Vorſten met allen eerbied uitgezonderd,) waar zij, dan is het te meer waar van de beesten; dan zou men ons vöorzeker als zinneloozen aanmerken, wanneer wij alle de kleinigheeden en niet noemenswaardige bedrijven van Kees, in een fraaijen ſtijl, aan onze Leezers vertelden. Hoe heerlijk zou het klinken, wanneer wij verhaalden: Kees heeft, in gezelſchap van andere aanzienlijke honden, vleesch gevreeten; heeft tegen de Kerk gepist; heeft in de Comedie geblaft enz.?

En

En zie daar overvloedige verschooning voor ons, wanneer wij in de Levensbeschrijving van onzen hond, dikwijls groote sprongen doen, en dikwijls dagen, weeken, ja! maanden overslaan, waarin hij niets anders deed, of hem iets anders overkwam, dan 'tgeen alle honden doen, en dat alle honden overkomt. —— Was hij een Vorst, wij zouden geen woord van dit alles gerept hebben, — nu is hij maar een hond!

In 1781, (om derhalven voorttegaan,) bevond Kees zig, met zijn nieuwen Meester, op een der Oorlogschepen, welken, onder het Commando van den Engelschen Vice-Admiraal, *Hyde Parker*, een Vloot Koopvaardijschepen, uit de Oostzee afhaalden en begeleiden.

Kees had de vrijheid om bij zijn' Meester in de hut huis te houden, en was door zijne dienstvaardigheid zelfs bij den Kapitein in gunst geraakt. Het was op den 5 Augustus van dit jaar, dat de Onderofficier zig 's morgens, in de eerste wagt, vergezeld door zijnen Kees in de Kajuit bij den Kapitein bevond, om orders te haalen, toen het volgende gesprek voorviel.

ZEEKAPTEIN.

Goede Hemel! zo bedrukt mijn Vriend!

ONDEROFFICIER.

Met reden,

ZEEKAPTEIN,

En waarom toch?

ONDEROFFICIER.

Wij zullen het nooit meester worden.

ZEEKAPTEIN,

Zwaarhoofd! ——

ONDEROFFICIER.

't Kan zijn, —— Maar gij zult het zien,

ZEEKAPTEIN.

Maar wat ik u bidden mag, geef eens reden van uwe zaak.

ONDEROFFICIER.

Weet gij die reden zelf niet?

ZEEKAPTEIN.

Ik verklaare u van neen!

ONDEROFFICIER.

Uwe onkunde is eene reden te meer voor mij, om te wanhoopen, dat wij immer tot de begeerde hoogte zullen geraaken.

ZEEKAPTEIN.

Maar wat gronden voert gij voor uwe hoopeloosheid aan?

ONDEROFFICIER.

Weet gij dan niet dat 'er thans in de Republiek een geest heerscht, die alles tegen ons in vuur en vlam zet? Die ons alomme als de onderdrukkers der Vrijheid, als verwoesters

van haaren Koophandel, en als Tijrannen der Zee afschildert? Die, bedagt om zig aan ons gezag te onttrekken, het vuur van moed en ijver in aller harten ontsteekt, 't welk te vreezen is voor onze Natie, die 'er te meermaalen de proeven van gehad heeft?

ZEEKAPTEIN.

Ik weet, dat de Nederlanders onze overmagt beginnen te gevoelen.

ONDEROFFICIER.

Hebt gij de vertoogen geleezen, die men in de Republiek gedaan heeft, om kragtdaadig, en overeenkomstig haaren alouden heldenmoed, tegen ons te werk te gaan?

ZEEKAPTEIN.

Ik heb die geleezen.

ONDEROFFICIER.

Wel nu?

ZEEKAPTEIN.

Wel nu?

ONDEROFFICIER.

En wat dunkt u er van?

ZEEKAPTEIN.

Ik heb er helder om gelachen.

ONDEROFFICIER.

Hoe! om gelachen? —— een taal, die op het enkel hooren, het hart doet kloppen, en het bloed door de aderen doet stroomen, even gelijk een gloeïende Lava, die van den top

van den vuurbraakenden Vesuvius naar beneden slingert! — zulk een taal doet u lachen?

ZEEKAPTEIN.

Waarom niet?

ONDEROFFICIER.

Gij spot met mij.

ZEEKAPTEIN.

Ik doe niet.

ONDEROFFICIER.

Hoe kunt gij dan om dergelijke onverschrokken uitdrukkingen lachen?

ZEEKAPTEIN.

Om dat het niet anders dan uitdrukkingen zijn, en uitdrukkingen blijven zullen.

ONDEROFFICIER.

Dunkt u dat?

ZEEKAPTEIN.

Dit moet elk een dunken, die slechts de oogen open heeft, om in de rondte van zig af te zien, en die oordeel genoeg heeft, om windbreeken en snorken van wezenlijke daaden te kunnen onderscheiden.

ONDEROFFICIER.

Maar evenwel, ——

ZEEKAPTEIN.

Maar evenwel! —— Wat zijn woorden, hoe fraai ze ook weezen moogen, wanneer het enkele woorden blijven? — Kunnen de Nederlanders met al hunne vertoogen wel

een enkele Kaper van hunne Kusten verjaagen? —— Hebben wij niet een ſterke Partij in 't Land, die wel geen ſchoone woorden, noch zieltreffende uitdrukkingen bezigt, maar die toetast, en met daaden onze belangen onderſteund?

ONDEROFFICIER.

Maar deeze Partij kan aan 't zwijgen gebragt worden.

ZEEKAPTEIN.

Dat kan zij zekerlijk.

ONDEROFFICIER.

En dan! ——

ZEEKAPTEIN.

En dan?

ONDEROFFICIER.

Kan de andere Partij, met al den Heldenmoed, welke hunne Voorvaderen kentekende, ons op den huid vallen.

ZEEKAPTEIN, *lachende.*

Ha, ha, ha, ha!

ONDEROFFICIER.

Gij lacht al weer?

ZEEKAPTEIN.

Nu geeft gij mij nog meer reden om te lachen.

ONDEROFFICIER.

En waarom?

ZEEKAPTEIN.

Ik zal u met weinig woorden den toeſtand

 van

van hen onder 't oog brengen, welken gij zo zeer vreest.

ONDEROFFICIER.

Als 't u gelieft.

Hier begon de Kapitein in 't breede uit te weiden over de gesteldheid der Nederlandsche Zeemagt, over het zwakke convooi, aan de Koopvaarders verleend, en over andere zaken van dien tijd, te menigvuldig om hier te verhaalen, De onderofficier werd het door dit betoog, weldra met hem eens, en riep houd op! houd op! Ik weet reeds, ——

ZEEKAPTEIN.

Wat weet gij? ——

ONDEROFFICIER.

Dat wij het Spel meester zullen worden.

ZEEKAPTEIN, *lachende.*

Maar die overheerlijke Vaderlandsche vertoogen!

ONDEROFFICIER.

Zijn zo veel bewijzen te meer van hun onmogen. ——

Een alarmkreet brak schielijk hun gesprek af. Zij ijlden naar boven en zagen de Helden van Zoutman in order van Batailje hen afwagten. —— Zie daar onze Prooi! riep de Zeekaptein. De Onderofficier wreef zijn handen van verrukking, want de overwinning

dagt

dagt hem zeker, vermits de overmagt aan hunne zijde was.

Kees stond op 't boord van 't Schip; snuffelde en kwispelstaarte; 't was aartig van deezen hond, zo dikwils als hij braave Luiden zag, of maar van verre rook, toonde hij alle tekenen van blijschap.

Straks begon het gedonder en geblikfem van weerskanten. Alles trilde en beefde; alles werd verdoofd en verblind; de Zee schuimde, door de snorrende Kogels. Hier vloogen Masten en Stengen, Touwen en Zeilen, met Bloed en Brein bespat door de Lugt. Ginds worstelden de gekwetsten en de buitenboord gevallenen met den dood. Elders vloog een Schip in den brand! — en dit alles onder het vloeken en schreeuwen, bidden en bevelgeven! Kees wist zig naauwlijks te bergen. Op elke voetstap ontweek hij een nieuw gevaar. De dood zat hem agter her, even gelijk een Onderschout een Tuindief. Hij liep nu naar boven, dan naar beneden. Zijn Meester deed niet anders, dan uitkijken, of de Hollanders niet aan 't loopen toegen. Bij mijn Ziel! riep de Zeekaptein, wij zullen 't winnen! — Zo als hij dit gezegd had kwam er een zwaare Kogel, die hem met al zijne hoop tevens, ter neder sloeg. Kees zag rondom zig dooden en gekwetsten door

het

het Hollandsch loot nederwerpen: wanhopende en vreezend, dat dit ook eenmaal zijn lot zou worden, nam hij eindlijk het besluit om in Zee te springen. Op 't zelfde oogenblik treft een Kogel de Goudbeurs van een Lieutenant, zo dat de Guinjes in Zee vloogen: Kees werd in het springen, door zijn Meester gegrepen; doch deze den goudregen ziende, laat den hond los, om zijn roofgierig instinct optevolgen, en naar de Guinjes te grijpen: hij verzonk met drie stukken Gouds in de regte en tien in de linkehand. Dit geval vind men nergens beschreeven, om dat het niets ongewoons in 't Caracter deezer Eilanders aanduidde.

Onder het onophoudelijk kannonneeren zwom Kees naar een Hollandsch Oorlogschip, waar 't hem gelukte binnen te geraaken en zig te verbergen: wordende hij eerst ontdekt toen de zege door den dapperen Zoutman was behaald geworden.

Wij zullen geen uitvoeriger berigt van deeze eeuwigvermaarde Zeeslag geeven. Elk een weet er de omstandigheeden van. 't Geen wij er hier van aangeroerd hebben, behoorde volstrekt tot de Geschiedenis van Kees, en behelst ook iets, dat tot heden toe, verre was van algemeen bekend te weezen.

Aan

Aan boord van 't Schip waar onze hond was, ontving hij alle blijken van achting en genegenheid. Een oud Matroos eigende hem, en leerde hem, terwijl zij naar 't Vaderland stevenden, allerlei aartige kunstjes. Kees muntte vooral uit in het leeren van het Manuaal.

Kees zettede zo dra zijn pooten niet op den Nederlandschen Grond, of zijn vreugd was bovenmaaten. Hij sprong, hij liep, hij buitelde, hij blafte en draaide naar zijn staart rond, bijna als of hij dol geworden was, en indedaad, eenigen stonden in bedenking, om hem als zodanig den hals te breeken.

Niemand kan zig de blijdschap van onzen Held zo levendig verbeelden, dan zij, die, uit hun Vaderland gejaagd, zig telkens kittelen met het zoetvoerig vooruitzigt, van in volle triumf er weder te zullen binnen treeden, en dewijl er onder mijn Leezers mooglijk van die soort genoeg zullen gevonden worden, geeven wij verder geene beschrijving der vrolijke gemoedsgestalte van onzen Hond.

Hij volgde zijn Meester te Amsterdam, met al de getrouwheid welke men van hem verwagten kan. Dan! in deeze Stad, waar Kees zulke naauwe betrekkingen had; waar alles wat hem onder het Hondendom kende,

daad-

daadlijk op hem afkwam; hem te gemoete blafte, onder den staart snuffelde, en allerlei betooningen van Vriendschap deed, was het hem te vergeeven, dat hij zijn nieuwen Heer voor alle deeze hervonden oude gelukken agterstelde en eerlang in het gedrang op het Prinsenhof verloor.

Na dat de Complimenten en Felicitatien in behoorlijke order waren afgeloopen, keek Kees, zig zijner verbindtenis en pligt erinnerende, in de rondte, om zijn Meester in 't oog te krijgen; dan te vergeefsch! — Hij liep eenige uuren door de Stad, raakte van hem ontslagen en teeg op het pad, om nieuwe gelukken te zoeken. Bij toeval kwam Arantus, zijn vorigen Meester, hem in de gedagten.

Volgens de oude gewoonte liep Kees alle de Kerken en ordentlijke Huizen voorbij, en regelrecht naar den Zeedijk, om in het bewuste Gangetje zijn geweezen Heer op te speuren.

Zo dra hij in dit Gangetje kwam ontdekte hij een groote verandering. Voordeezen was het zindelijk en rein, zo dat een fatzoenlijk Man het waagen durfde er binnen te stappen, maar nu was het afzigtlijk vuil geworden. Overal zag men stinkende drekhoopen, vuilnis en steenen. De Muuren, altoos hagelwit, waren nu kalkloos, met uitslag bezet, met allerlei schrappen en streepen bemorscht, en

en op zommige plaatsen deerlijk vervallen. De vloer was hier en daar opgegraaven, of, in ſtede van met zindlijke blaauwe tegels, met lompe keiſteenen belegd. In een woord, dit Gangetje was derwijzen veranderd, dat Kees het bezwaarlijk zou herkend hebben, indien hij er niet zo lang gehuisd en zo veel ondervonden had.

Hij naderde tot het Agterkamertje, 't welk hij geheel open vond, dewijl er geen deur meer voorhanden was, zijnde deeze reeds tot brandhout gebruikt. De behangzels waren van de muuren geſcheurd; de muuren zwart berookt; de gebroken glazen met papieren beplakt, of met oude vodden digtgeſtopt: alle huisraaden waren weg: er ſtond ſlegts een oude ſtoel, en een ſmeerige tafel met drie pooten. Verder rook Kees eenig gerugt in het zelve, en lag zijn oor aan de ſpleet van de deur, om, ware 't mooglijk zijn ouden Meester te ontdekken.

Het Kabinetje was geſlooten. Kees rook hier niet anders dan de vieze reuk der armoede.

Het kan er niet dieper in, Mijnheer! —— waaragtig het kan er niet dieper in! hoorde hij met een zagte ſtem zeggen.

Kees verheugde zig; want hierop verwagte hij een antwoord van zijn Meester. Hij luis-

luisterde. — Vrugtloos! — Hij hoorde verder geen Menſchelijke ſpraak; —— alleen hoorde hij het zagtlijk kraaken van een bedſtede, en een ſoort van kermen, dat hij niet wist of hij het aan een overmaat van vreugdegevoel, dan aan een doodlijkonmagtige ſmart moest toeſchrijven.

De langheugende Hond wist dat in dit geval zig ſtil te houden best was; ſtrekte zig voor de deur uit, om met de voorbeeldigſte lijdzaamheid er het opengaan van te verwagten, dat eindlijk gebeurde.

Kees rees kwispelſtaartende op; gluurde het Kabinetje, en zogt in de rondte naar zijn ouden Meester.

Een ſtokouden Chirurgijn vergezeld van een knegt ſtapten buiten. De laatſte droeg verſcheiden geneeskundige inſtrumenten. In 't uitgaan zei de grijze wondheeler tegen zijn Leerling: 't is hooploos! binnen twee dagen is zij een lijk. — Ik geloof zulks ook, antwoorde de knegt, maar, God zij geloofd! de Maatſchappij zal er niets aan verliezen.

Kees ſtapte ſtoutmoedig het Kabinetje binnen. Hier lag de weleer ſchoone, bevallige en wellustige Naatje op een oude rustbank, waar een hand vol ſtroo haar ten bed, en twee of drie karſtanjematten haar ten dekſel verſtrekten. Zij was geheel vervallen van ge-

aat;

laat; geelbleek van kleur; vol booze zweeren, en alomme in haar gansche lighaam met gaapende en etterende wonden bezet, die geheel en gedeeltlijk met oude vodden verbonden waren. De Meester, welke zoo oogenbliklijk vertrok, had den staat haarer gezondheid onderzogt en haar ongeneeslijk bevonden. Zij was tot op het gebeente toe verrot.

Naatje, den hond ziende, tilde het doodzwakke hoofd van de opgerolde versleeten vloermat, dat haar kussen was. Mijn lieve beest! zeide zij, met een flaauwe stem, zijtge daar?

Kees snuffelde eens, toonde zig onverschillig en liep weg.

Zoo dra Kees buiten het gangetje was, bedagt hij zig niet, maar liep te vierpoot naar vijf à zes andere Hoerhuizen, om er zijn Meester te vinden. Doch, waar hij kwam, niets dat er naar geleek. Hij werd eindlijk raadeloos en lag zig, hijgende van vermoeidheid, met den tong uit den bek, voor de deur van een Katechizeermeester neder.

Niet lang had hij hier geleegen toen, de deur van dit vroome huis opengaande, er een lang, mager man ten voorschijn trad, die, een stijf Compliment tegen den Huiswaard maakende, met een houtigen draai van zijn regtebeen, Kees even voor den snuit schopte. Kees,

onderfcheid weetende tusfchen ongelukkige en opzetlijke beleedigingen, rees op en fnuffelde eens aan den Vroomen. Tot zijn verbaasdheid rook hij er iets aan, dat fterk naar de uitwaasfeming van Arantus zweemde. Hij volgde dit Kerkfpook.

Deeze Man zette den ftap naar het huis van Arantus en Kees trad met den Broeder te gelijk binnen. Ei zie eens! riep Arantus, de errinnering mijner zonden en ongerechtigheeden dringt te gelijk met u, in de plaatfe mijner wooninge. —— Daar is onze oude Hond! fchreeuwde Grietje, in overmaat van vreugd, want in haar hart hield zij veel van 't Beest. Broeder Langdraad rimpelde het voorhoofd: Laaten geen ijdelheeden, zei hij, u van het voorgenoomen heilig werk aftrekken! — De Gemeente zettede zig neder en zong. Kees ftak den bek om hoog en begon te huilen, dat zo uitfteekend wel met het gezang accordeerde, dat de Hond, na de verrigte plegtigheid, in groote aanmerking kwam, en op nieuw als een waardig Lid des Huisgezins werd aangenomen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Een vroom gesprek. Kees reist met zijn meester naar de Haagsche vrolijkheid. De groote Slagtershond. Kees reist naar Rotterdam. Ongelukken te Delft. Bulhonden en Weesjongens. Een Poëet van Overschie.

Hoe veele redenen van dankzegging hebben wij niet, zei Broeder Langdraad, dat wij zulk eene volkomen overwinning op onze Vijanden behaald hebben?

LANGDRAAD.

Op onze Vijanden?

ARANTUS.

Wel ja! Broeder! de Slag op Doggersbank meen ik.

LANGDRAAD.

Helaas! Broeder Arantus!

ARANTUS.

Gij zugt, Broeder?

LANGDRAAD.

Niet zonder gronden en redenen Broeder!

ARANTUS.

Verklaar u nader, Broeder!

LANGDRAAD.

Noemt gij hen Vijanden, met wie wij één Geloof hebben en met wie wij éénc Leer belijden?

ARANTUS.

Ik noem Vijanden, die ons vijandig behandelen; en, Broeder Langdraad! ben ik dan het ſpoor bijſter?

LANGDRAAD.

Helaas! Broeder Arantus! hoe ſtikziende en blind zijt gij nog in de wegen en oordeelen, die ons, om onzer zonden en verkeerdheeden wille, overkomen!

ARANTUS.

'T Kan zijn, Broeder! dat wij dit alles verdiend hebben; maar daarom evenwel blijven zij onze Vijanden, die ons dit alles aandoen.

LANGDRAAD.

Gij dwaalt, Broeder! uit gebrek aan doorzigt.

ARANTUS.

Beſtrijk dan mijne oogen, Broeder Langdraad! met de oogenzalf der Waarheid en der Verlichting.

(Kees begon te grommen.)

LANGDRAAD.

Ik wil u gaarne, volgens mijn licht, Broeder Arantus! een inlichting in de verborgenheid der tijden en bezoekingen geeven. —

(Kees blafte.)

Maar dat Beest maakt zulk een geraas.

ARANTUS, *tegen den Hond.*

Houd den bek, Kees!

(Kees lag zijn ſnuit op zijn voorſte pooten.)
Ga nu voort, Broeder Langdraad!

LANGDRAAD.

Zij, die ons alle deeze ſchanden, verliezen en vernederingen doen ondergaan, zijn in geenen deelen onze Vijanden! —— Neen! Broeder Arantus! dat zij verre!

ARANTUS.

Is dat verre? ——

LANGDRAAD.

Verre! verre zij dat, Broeder!

ARANTUS.

Wat zijnze dan, Broeder Langdraad?

LANGDRAAD.

Onze Tugtmeesters, onze Verbeteraars geloof mij! Zij zijn aangeblaazen, en om zo te ſpreeken, als aangezet, aangevuurd, om dat alles van ons weg te neemen. Dit alles moet nog ten onzen nutte uitvallen. Gij weet niet waar ons heil in geleegen is, Broeder!

ARANTUS.

Welk heil meent gij, Broeder?

LANGDRAAD.

Welk een vraag, Broeder! gij verbaast mij!

(Kees begon helder te blaffen.)
Doe dien Hond weg, Broeder!

ARANTUS, *tegen den Hond.*

Voort Kees! naar uw nest! Gij ergert Broeder Langdraad.

LANGDRAAD.

Onze rechtzinnige Godsdienst loopt een geweldig gevaar, in deeze tijden van losbandigheid en zedenloosheid. Er ſtaan lieden op, die onze Tugtmeesters voor Vijanden uitkrijten, en de zulken als onze Vrienden verheffen en aanprijzen, die het Beest aanbidden! Die, wel is waar, alles doen wat zij kunnen, om onze Colonien te beſchermen, onzen Handel te bevoordeelen, en dat geene, wat men Burgervrijheid noemt, op den troon te zetten, doch die, bittere Vijanden van onzen rechtzinnigen Godsdienst zijnde, —— daarom onze afgrijzing en tegenwerking verdienen! ——

ARANTUS.

Maar moeten wij dan? ——

LANGDRAAD.

Stille zijn! Met lijdzaamheid ons onderwerpen! Bukken voor alles wat hoog in den Lande is! Gehoorzaam en onderdanig weezen allen de geenen die over ons, ——

(Hier begon Kees zo hard te blaffen, dat Langdraad zwijgen moest.)

ARANTUS, *tegen den Hond.*

Zwijg, zeg ik!

LANGDRAAD.

Wij moeten zo wel onderdaanig zijn aan den harden, —

(Kees blafte geweldig.)

LANGDRAAD, *zijn ooren vasthoudende.*

— als aan den, —

(Kees schoot hem in de beenen.)

— goeden, oei! — oei! — oei! — Wat Hond is dat!

ARANTUS, *tegen den Hond.*

Kanailje! 'k zal u den hals breeken!

LANGDRAAD.

Oei! oei! — hij doet weedom aan mijn Vleesch. — Wij moogen ons geenzins aankanten, tegen den wil en de begeerte, —

(Kees blafte op nieuw.)

— Van onze, —

(Kees dreigde weder te bijten.)

— Oei —

(Kees bijt.)

Oei! — oei! — oei! —

Arantus vergat toen, dat hij vroom was, en riep: „Bl . . . . . sche Hond! — Wat D . . . . . r meentge. — Ziet gij niet wien gij voor hebt? Dan zal ik het u leeren"; hij greep een stok, en roste Kees helder af, die in eenen galop het venster uitsprong.

LANGDRAAD.

Dat is een vijandig beest. —

ARANTUS.

Is het veel?

LANGDRAAD.

Hij heeft tot op het been toe gebeeten. — Zo gaat het als men de waarheid verkondigt. — Die hond moet gij wegdoen, Broeder, hij heeft een boozen geest in.

Arantus beloofde zorg te zullen draagen, dat iets dergelijks niet meer gebeuren zou. Langdraad liet zig verbinden, en vertelde op alle kollegien en vroome bijeenkomsten deeze vijandige gemoedsgeaartheid van Kees, en dit is de waare reden, waarom Kees, zedert dien tijd, zo fterk bij de vroomen in den haat geraakte. Wij hebben dit hier aangeroerd, om dat men den oorfprong van deezen haat, aan geheel andere lasterlijke oorzaaken heeft poogen toetefchrijven.

Elk eerlijk Man, vooral elk onpartijdig Hiftoriefchrijver is verpligt de waarheid hulde te doen, en zijn Medemensch, als hij ten onrechte belasterd word, zo veel te verdeedigen, als in zijn vermoogen is. 't Is waar, het Onderwerp van onzen arbeid is maar een Kees, welke bij veele Nederlanders thans weinig in aanmerking ja! veeleer in verachting is, —— doch van wat foort zijn deeze Nederlanders? Welk eene Ziel bezitten zij? en wijzen hunne daaden

niet

niet uit, dat zij oneindig beneden. Kees te stellen zijn? — Niemand vergisse zig hier! Wij bedoelen hier geene andere dan die onzen Hond op zulk eene wreedaartige wijs hebben durven trappen, smijten en wegjaagen, — en dat alleen, wijl hij getrouw was aan de pligten van een eerlijken Keeshond.

Wij houden staande en beweeren, dat Kees onschuldig een pak slagen gekregen heeft; dat men hem op eene verraaderlijke wijze is aangevallen, met geweld en overmagt; en dat het geenzins ten schande van Kees, maar ten onuitwisbaaren brandmerk zijner Vijanden strekt, dat men hem overrompeld en afgeklopt heeft. —— Wij vatten openlijk het pleit voor Kees op, en zullen hem verdedigen, op eene wijze overeenkomstig zijne omstandigheeden. —— Trek de vieze neus niet, Leezers! verwijt ons niet, dat wij te veel Water vuil maaken, om een Hond. —— 't Is een Hond, ja! en wilt gij de verdeediging van dien Hond niet hooren? smijt dan dit boek uit de hand! dan is het voor u niet geschreeven! Ons, —— (Wij spreeken op een vorstelijken toon,) — ons gelust het, om de historie van een Keeshond te schrijven, —— en dewijl ons dit gelust, moeten wij er ook alles van zeggen, wat tot die geschiedenis behoort, vooral, zo het

 die-

dienen moet om de onschuld van het verongelijkte voorwerp onzer beschrijving in het helder daglicht te stellen.

Dat veelen onzer Leezers niet zullen weeten, werwaards wij met deeze Inleiding heen-willen, gelooven wij zeer gaarne! zij kunnen het niet weeten, zonder het geval zelf gehoord te hebben.

Kees had een vervloekt pak slaagen gekreegen.

Waar dat?

In den Haag.

Waarom?

Zijne Lasteraars zeggen, om dat hij 't verdiende.

En zijne Historieschrijvers?

Om dat hij zijn pligt betragte.

En dat zijne Historieschrijvers gelijk hebben, zal blijken uit de echte opgave van het geval.

Wij zullen hier wat breedvoeriger moeten zijn dan gewoonlijk. Wij verzekeren echter, dat wij volmaakt onzijdig zullen blijven, wat de publieke zaaken betreft, en ons geenzins vermengen in staatsgeschillen. Wij hebben met Honden te doen: dit begrijpt een iegelijk.

't Is elk bekend, hoe veel er over ons gedrag, in den jongsten Engelschen oorlog gehou-

houden, gedagt, gezegd en geschreeven is; van den Stalknegt af tot den hoogsten Staatsminister toe, in dichtmaat, proza, addressen, requesten, memorien en resolutien! Elk een weet het geval der recommandatien, derzelver uitgestrektheid en afschaffing; het gebeurde wegens de geeischte schepen naar Brest, is zulk eene algemeen bekende gebeurtenis geweest, dat de kinderen op de schoolen het elkander vertellen: — Met een woord, alles wat er in 1781, 1782 en omstreeks dien tijd is voorgevallen, weet men ten overvloede, en behoeven wij hier onze Leezers niet andermaal onder den aandagt te brengen.

Het verzwijgen van alle deeze voorvallen, waarde Leezer! is geene luiheid: niemand houde ons besmet met zulk een euvel! Wij zullen alles opgaaren wat tot onze historie behoort, Wij zullen geen strooitje of hooitje in het afzigtlijkste hondenhok onaangeroerd laaten, indien het maar eenige betrekking heeft tot de historie van Kees, —— maar men wagte van ons niet, dat wij zaaken zullen gaan vertellen, die bij gansche karrevragten vol in goed, verstaanbaar Hollandsch beschreeven zijn; die nu, in de Fransche en Hoogduitsche taal, nu, in 1789, beschreeven, geleezen en herleezen worden, en die

ge-

geweeten en herdagt zullen worden, zoo lang er een enkel zandje van onzen Vaderlandſchen grond boven de oppervlakte van de Noordzee zal aanweezig zijn. —— Wat zeg ik! — zoo lang als onze zielen; de zielen onzer kinderen, kindskinderen, en de zielen van alle onze opvolgers, tot den jongſten dag toe, het geheugen zullen hebben van zaaken, die in 1781, 1782 en vervolgens gebeurd zijn.

Wij zullen derhalven de historie van de ſchepen, tot de expeditie naar Brest geſchikt, vooronderſtellen als bekend bij alle onze Leezers, die onpartijdig onderzogt hebben.

Insgelijks is het bekend, dat verſcheiden Perzoonen zoo in 's Haage als te Rotterdam, een dankaddres aan zijne Doorlugtige Hoogheid aanbieden, en dat .... —— Doch meer hiervan te zeggen, zou de kunde en weetenſchap van onze Leezers veel te veel te kort gedaan zijn. Wij moeten vooronderſtellen, dat zij dit alles weeten; want, in den naam van alle Heiligen, hoe vervaarlijk dik en ergerlijk zou ons boek worden, indien wij alle deeze gebeurtenisſen, zoo omſlagtig wilden te boek ſtellen, als veelen wel verlangen zouden.

Niet minder draagt alles wat in en voor het Vaderland ademt, bewustheid van de vrolijk-

lijkheid op den 6 December 1782 in 's Haage gevierd. —— De Leezer befpeurt, dat wij de zaaken, maar even als met den uitterften top van onzen vinger aanroeren, en dat wij het verder op zijn getrouw geheugen en gezond oordeel laaten aankomen.

Ter geleegenheid nu van deeze vrolijkheid was het, dat onze goede, getrouwe Kees, zoo als wij gezegd hebben, een vervaarlijk pak flagen kreeg.

Deeze vrolijkheid, met al derzelver ap- en dependenten brengen wij flegts bij, als een Epocha of Tijdskenmerk. —— Deeze verklinkende gebeurtenis anders heeft, direct, noch indirect, geen de minfte relatie tot het geval van onze Kees. —— Wij zouden zelf van deeze gebeurtenis en derzelver drijfveeren en beweegoorzaaken geheel hebben kunnen zwijgen; zo wij niet geoordeeld hadden dezelve te moeten bijbrengen, om reden te geeven, van de menigte Volks, en dus ook van het groot aantal honden, dat er ten dien tijde op de been en op de poot was; —— als mede, om iets van de geleegenheid te melden, bij welke Kees in den Haag kwam.

Hoe kort en beknopt wij in dit alles ook zijn, vreezen wij echter, dat veelen ons van langdraadigheid, zoo niet erger, zullen befchuldigen.

De geleegenheid waar bij Kees in deeze aanzienlijke Hofplaats kwam was, dat Arantus zijn Meester, door de overtuigende en allezins bondige redenen van Broeder Langdraad was overgehaald geworden, om dit bekende Dankaddres te ondertekenen. — Arantus zal men zeggen, was geen Ingezeten van 's Haage, — doch niet te voorbaarig, mijne Vijanden! —— Om dit Addres gevoeglijk te kunnen tekenen kogt hij er zijn Burgerrecht.

Kees kwam dus in den Haag, en, vermits hij niets hoegenaamd met eenige dankbetuigingen te maaken had, liep hij de ſtraaten deezer Volk- en Hondenrijke Hofplaats op en neder. Kees bemoeide voor ditmaal zig weinig met het Menschdom, en vervoegde zig bij zijne Natuurgenooten.

Op het Binnenhof vond hij een groote verzaameling van gemeen ſlag van honden, (juist toen het Vuurwerk werd afgeſtooken,) hij vervoegde zig bij deezen hoop, om te zien, wat de eigenlijke beweegreeden deezer beestagtige ſaamenkomst ware. Men weet, dat de honden zelden zaaken van veel gewigt te verhandelen hebben, en veelal bijeenvergaderen, om den een of anderen Hond onder de ſtaart te ruiken, agteraan te loopen, of er gunſten van te ontvangen,

die

die ter vermeerdering van het Hondendom verstrekken. Niet anders was hier het geval. Een groote Slagtershond stond in den midden van een menigte kleine Straathonden, die zig allen om 't zeerst beijverden, om hunne snuiten tot aan zijn agterkwartier optebeuren; de hemelsche geur uit zijn agterpoort optevangen, en het als een der grootste zegeningen aantemerken, door hem bekakt en bepist te worden. Kees zag dit en verontwaardigde zig; ligte zijn poot en bepiste den grooten Hond. Het voorwerp der algemeene Eerbiedenis aldus te behandelen was zekerlijk stout! dan Kees wist hoe zeer deeze groote Hond er steeds op uit was, om al de beenen, waaraan nog iets te kluiven viel, in zijn nest te sleepen; om alle lekkere beetjes aan alle de Honden te ontneemen, die kleinder waren dan hij; om zijn kluifjes uittedeelen aan de zulken zijner Gunstelingen, die hij 't liefste zag; om al de Honden, die hem niet uit den weg wilden wijken te bijten; met een woord, om zijn grootte en sterkte, die hij boven de andere honden bezat, ten allergrootsten nadeele van het Hondendom te misbruiken.

Dan hoe duur bekwam Kees deeze daad op het Binnenhof! —— De gantsche Hondendrom vattede de zaak van zijnen Verdrukker

op,

op, en vloog, met onbeteugelden Woede, op onzen Kees los.

't Was hem onmooglijk zig te kunnen verweeren. Hij had hals werk om zijn huid te bergen, en dit zou hem nog niet gelukt zijn, zo er, van het thans brandend Vuurwerk, geen Vuurpijl zijdlings was uitgeschooten; die juist te midden onder de raazende Honden nederviel, en aan Kees de gelukkige gelegenheid verschafte, om de bijtende bekken van dit Haagsche Vee te ontloopen.

Toen Kees aan 't Zieken kwam hield hij eerst op met loopen. Hij plaatste zig digt bij de schuit; ten einde er zijn Meester aftewagten. De andere Honden, intusschen van de schrik tot bedaaren gekomen zijnde, verspreiden zig door den Haag, met het helsch voornemen, om op de moorddaadigste wijs op Kees, zo zij hem magtig konden worden, aantevallen.

Arantus nam met de eerste schuit des morgens de reis naar Delft aan. Kees was triestig en beurde den hangenden kop maar eens of tweemaalen naar zijnen Heer op.

Die Hond is ziek! zei een Delfsche Spekslager die in de schuit was.

ARANTUS.

't Kan zijn, Vriend!

7

EEN KUIPERSBAAS.

Misschien heeft hij met het andere Vee van den nagt vrolijk geweest; zo dat hij nu zijn zonden betreurt, of liever er de straf voor lijd.

SPEKSLAGER.

Verd....! —

ARANTUS.

Vloek niet, mijn Vriend! Verdeedig uw zaak met reden.

KUIPERSBAAS.

Dit laat zijn zaak niet toe! Hij, en al die hem gelijk zijn, verdeedigen ze altoos met het mes.

ARANTUS.

Gij veroordeelt u zelve, Broeder!

SPEKSLAGER.

Dat is dat soort altoos gewoon te doen.

KUIPERSBAAS.

En waarom veroordeel ik mij zelve?

ARANTUS.

Indien het, gelijk gij schijnt te vooronderstellen, kwaad is, dat men zijn zaak met het mes verdeedigt, dan doen de lieden van die Partij, waartoe ik merk dat gij behoort, nog veel erger.

KUIPERSBAAS.

Hoe dat?

ARANTUS.

Deeze hebben geen mes, maar een ſabel, en, of dat niet genoeg ware, hebben zij daarenboven nog een ſnaphaan! Zoo dat, wanneer deeze goede Vriend zijn zaak met een mes ſtaande houd, hij nog niet half zo veel doet als gij, die ze te vuur en te zwaard verdeedigt.

SPEKSLAGER, *luidkeels lachende.*

Bliks! dat is raak! — Tonneman! daar hebt ge uw Man gevonden.

(Kees gromde.)

KUIPERSBAAS.

Maakt het geen magtig verſchil, of men zijn reehtvaerdige zaak ſtaande houd met Sabel en Snaphaan, dan of men de Onbillijkheid en het Onrecht met het Mes verdeedigd?

ARANTUS.

Maar wie anders dan gij, of uw Aanhang zelf, noemt uw zaak rechtvaerdig, en de onze onbillijk?

CLEANT, *uit een hoek.*

Indien gij dus voortgaat, Mijnheeren! zal uw verſchil op Sabel en Mes uitdraaïen.

ARANTUS.

En waarom?

CLEANT.

Om dat elk uwer gelijk zal willen hebben, en om dat elk uwer dat gelijkhebben zal wil-

willen bewijzen en ſtaande houden, volgens de grondbeginzels, welken hij heeft aangenomen, —— dat zijn die van Sabel en Mes.

KUIPERSBAAS.

Maar hoe komen wij dan tot een gelukkig einde?

CLEANT.

Dit is een vraag, die, zo ze wel en voldoende beantwoord werd, honderd tonnen Gouds ter belooning (in de omſtandigheeden, waarin wij ons thans bevinden,) waardig was.

ARANTUS.

Twijffelt ge dan aan een gelukkig einde?

CLEANT.

Geheel en al.

ARANTUS.

Hoe dat?

CLEANT.

Ik zal 't u zeggen. Onze Republiek begint zig in twee Partijen te verdeelen, welker gevoelens zo verre uit een loopen, dat er geene vereeniging of verzoening, met eenige de geringſte waarſchijnlijkheid, te wagten is. —— Ja zelfs, zou ik durven zeggen, dat men thans de grondſlagen ligt tot de verſchillen, die eeuwen lang ons Vaderland zullen beroeren, of die het eensklaps ten onherſtelbaaren val zullen brengen.

KUIPERSBAAS.

Dat is veel gezegd.

CLEANT.

Gave God, dat ik mij in deezen bedriegen mogt. Maar, mijn lieve Vrienden! laaten wij er eens gezond over redeneeren.

De eene Partij zegt, dat zij de Heerschzugt wil beteugelen; dat zij haare Rechten wil herstellen en in die Vrijheid leeven, welke zij zegt dat haar toebehoort.

De andere Partij ontkent de beschuldiging van Heerschzugtig te weezen, van de Rechten te verdonkeren en de Vrijheid te betwisten. Zij beschuldigt op haar beurt haar Partij van Heerschzugt, van zugt tot nieuwigheeden, regeeringloosheid, enz.

Beiden de Partijen brengen redenen en bewijzen bij, die een dubbelen aandagt verdienen, doch die van beiden de zijden niet gehoord, of in den wind geslagen worden, die men met verontwaardiging en afkeer behandeld en ze daardoor voor volkomen wederlegd houd. Of zo er eene bondige wederlegging van deeze of die Partij ten voorschijn komt, die de opmerking niet kan ontsnappen, men ziet ze moedwillig over 't hoofd, of stelt er een andere wederlegging tegen, even als ware de wederleggingen een soort van Koopmanschap, die men elkander in ruiling geeft.

Hier

Hier uit vloeit voort, dat alle redenen, hoe bondig ze ook mogen zijn, geen kragt meer hebben op 't gemoed van hen, die er door overtuigd moesten worden, en dat de beiden Partijen, op het punt ſtaan om als openbaare Vijanden, die zaaken te verdeedigen, welken zij onderling met redenen hadden behooren te verhandelen en bijteleggen.

Wij zien er alrede de beginzelen van. De eene Partij neemt zijn toevlugt tot het mes en de hooivork, en de andere tot Snaphaan en Sabel. Ik betwist geen van hun beiden hun recht. Laat deeze of die gelijk hebben, zo als er dan ook maar een gelijk hebben kan; zeker is het, dat het ſlôt der zaake de deerlijkſte rampen en het jammerlijkſte einde zal behelzen.

De Sterkſte zal, na eenige ſchermutzelingen den ſtrijd winnen, en het is, in onze omſtandigheeden, en naar mijn inzien zeker, dat de ſterkſte geenzins de Rechtvaardigſte is. Eéne Zeegepraal zal deeze Historie niet beſlisſchen. De onderleggende Partij zal bedagt zijn, om ook eens de ſterkſte te worden, en hiertoe geraakende, zal zij zig weeten te doen gelden! En zie daar, twee beſtendige Partijen, die uit hun eigen aangenomen en bezwaarlijk te verzaaken Grondbeginzelen, genoodzaakt zullen zijn, om de

Eensgezindheid van het geheel te verbannen en altoos bedagt te zijn, om haare Tegenpartij, niet te overtuigen met reden, maar te onderdrukken, door haar den voet op den nek te houden.

Vraagt men nu, wat men van Hooivork en Mes, Snaphaan en Sabel te houden hebbe? —— Men zal er, na rijpe overweeging en volgens de regels der ſtrikſte rechtvaardigheid, op moeten antwoorden, dat die Partij ongelijk heeft, en de Bron van alle de volgende Rampen is, die het eerst naar deeze beſchadigende Wapenen greep, en daardoor zijn Tegenpartij verpligtede, om zig in ſtaat te ſtellen, om alle geweldaadige aanvallen, met kragt, te kunnen afkeeren.

SPEKSLAGER, *tegen den* KUIPERSBAAS.

Ziet gij, gij hebt ongelijk.

KUIPERSBAAS.

En waarom?

SPEKSLAGER.

Om dat gij naar de wapenen grijpt.

KUIPERSBAAS.

Zo gij er niet eerst naar gegreepen, ——

CLEANT.

Heeren! Wat ik u bidden mag, laat u niet verder in dit geſchil in. —— Gij zult het nooit eens worden. —— In Gods naam! laaten wij ten minſten zo veel voorrecht blij-

ven genieten, dat wij vreedzaam en gerust van den Haag naar Delft kunnen vaaren.

EEN POTTEMAN.

Bij mijn Ziel! Heeren! als wij hier geen rust meer in de ſchuit hebben, daar we alle dag mede vaaren moeten, jandome! dan ziet het er bekakt uit. Hemelſche Vader! welk een ellendig vaaren zou dat zijn, als wij hier elkander zaten te vervloeken! als er niet anders geſchreeuwd wierd als deeze boven, en die onder, die naar den man en die naar den donder! en als men alle oogenblikken in gevaar zat, om buiten boord geſmeeten te worden, een mes in zijn huid, of ten minſten een pak ſlagen te krijgen; en dat, verdoemd! alleen, om dat wij van elkander in denkwijze verſchillen, over zaaken, die, of de Drommel haalme, wij niet half begrijpen kunnen! —— Ja Mannen —— let er op, —— na jaaren en dagen zultge nog om den Potteman denken, —— let er op, de Grooten zullen ons voor hunne Katten gebruiken, om de gebraaden aardappelen uit het vuur te haalen; zij zullen ons veel belooven, maar als wij het ſpit zullen afgebeeten hebben, ons niets geeven! Of als wij de Dupe van de Historie zijn, dan zullen ze ons in de pekel laaten zitten, en terwijl wij gegeezeld, gebannen, gehangen of verwurgd

worden, zullen zij op hun gemak hun pijp rooken en een flesch Wijn drinken! —— Jan ſtramme! zo zal 't gaan! — en dan zouden wij hier nog harrewarren, en elkander in de haagſche trekſchuit het leeven verdrietig maaken? —— Bij mijn aardewerkſche Ziel! Mannen! Ik vervaar maar half vragt, —— maar kijk! ik wil dan liever heel vragt vervaaren en boven op zitten.

(*Het hoofd door het gat ſteekende.*)

Schipper! geef het vuurtesje eens.

(*Zijn pijp aanſteekende.*)

Laaten de Grooten malkander kullen en zullen zo lang zij willen, (die tabak is nat,) — maar vervloekt, laaten wij goede vrienden blijven. —— Geloofme, wij zullen er evenwel ſlegt genoeg aan toe weezen, al ſtecken we onze handen niet in kookenden Olie. — Te weêrgae! —— hei daar!

Hier viel de brandende tabakskool uit de pijp van den Pottenman, en, ongelukkig, juist regt in 't oor van den armen Kees, die, tusſchen zijn beenen, een weinigje te ſluimeren lag.

Zo dra Kees het vuur in zijn gehoorkas voelde, vloog hij als dol op; ſchudde den Kop; ſchreeuwde; liep, en deed wat zijn inſtinct hem ingaf, om van deeze geweldige pijn ontſlaagen te worden. In de eerſte ver-

voe-

voering, 't is waar, wij kunnen het niet ont-kennen, beet Kees naar den Spekflager, — doch, behalven dat de Hond de onwederftand-lijkfte pijn leed, was het des Varkenvilders eigen fchuld; want hij lachte overluid om het leed, dat de arme drommel onderging. — Zoo dra deeze beet gefchied was, hield de Spek-hakker op met lachen, en greep in zijn woe-de naar den Hond, dien hij te gelijk over boord fmeet, — en teffens zwoer, hem eeu-wig te zullen haaten en vervolgen.

Indedaad bewees de hammenman Kees een uit-fteekenden dienst: want zoo dra Kees in 't wa-ter plofte, was het brandend kooltje ge-bluscht, en vermits, (gelijk de meesten onzer Leezers weeten,) de Haagfche Trekvaart niet wijd is, zwom Kees op zijn gemak naar Land.

Arantus was het met de Borftelplukker maar al te zeer eens, om zig voor zijn hond in de bresfe te ftellen. Zij werden zelf de beste Vrienden van de Waereld.

Wij hebben ons verpligt gevonden, dit ge-val in zijn geheel te verhaalen, ten einde nie-mand geloof geeve aan de Lasteraars welken toen ter tijd en zelfs nog allerwegen uit-ftrooiden, dat Kees dol geworden was. — Men ziet er teffens uit hoe verre de barbaarsch-heid en vervloekte kwaadaartigheid in een Mensch gaan kan! Op zijn tijd zullen wij

 de

ſte een en ander deezer Schuitgenooten nog op het toneel zien treeden.

Toen Arantus door Delft pasſeerde, om van de Haagſche Poort naar de Rotterdamſche te gaan, volgde Kees hem van verre: uit verſcheiden kentekenen kon hij opmaaken, dat zijn Meester zijn Vriend niet meer was.

Kees bleef zoo verre agter zijn Meester, dat hij hem eindlijk, te Delft, omſtreeks de Koornbeurs, uit het oog verloor.

De Hond keek op, en zijn Meester niet ziende, gevoelde hij er een inwendige ſpijt over: want Arantus mogt zoo vroom weezen als hij wilde, Kees hield echter veel van hem. Arantus was een Man met een rond hart; ingevalle hij dwaalde, dan geſchiede het niet uit kwaadaartigheid.

In dat tijdſtip had Kees zekerlijk een kleinen misſlag; — hiervan willen wij hem gansch niet vrijpleiten! Wij durven zoo wel zijne gebreken als zijne deugden beſchrijven; —— (zoo eerlijk, —— dit durven wij ook zeggen, —— zijn alle Historieſchrijvers niet. ——) Hij vergat naamlijk, dat zijn Meester vroom was geworden, en dat hij dus kwalijk deed, met hem langer bij de Hoeren te zoeken! —— 't Was pasquillant van Kees geweest, had hij dit met opzet gedaan, —— dan nu heet het geheel anders, —— want Kees dagt er niet

om

om, — en, — dat alles afdoet, — hij was een Beest.

Hij liep derhalven regelregt bij een Bakker, in huis, en wel bepaaldlijk naar een soort van Kabinetje of Zijkamertje. Hij krabde de deur met zijn poot open, en vond aldaar een Geneesheer bij des Bakkersvrouw te bed. — Kees ruikende dat het zijn Meester niet was, liep schielijk heen, en trok de deur agter zig toe, om de snoepende gelieven niet te stooren.

De Arts echter was zoo vergramd over deeze ontijdige ontdekking, dat hij Kees, en allen die tot Keezengeslagt behoorden, den dood zwoer: vermits Kees echter in dien tijd, te post zijn Meester agterop liep, en dus geheel buiten het bereik van den Menschenreparateur geraakte, strooide deeze allerwegen bij zijne Patienten uit, dat Kees koekjes uit de winkel gestoolen had, waardoor het arme dier in den bittersten haat geraakte.

Dit is met korte woorden, het geheele geval, voor den onpartijdigen Leezer opengelegd. Was Kees een Mensch geweest, wij hadden gaarne de moeite genomen, om informatien intewinnen, die des noods met eede zouden kunnen gestaafd zijn geworden! — Dan, — Kees is maar een Hond.

Waaragtig, de post van Leevensbefchrijver is een zwaare post. Hoe veele waarheeden, (willen wij getrouw zijn,) moet men niet zeggen. En is het niet doorgaands het geval, dat de waarheid te fpreeken, even goed is, als de geheim-kabinetjes van Arantus te openen?

Onze ongelukkige en alomvervolgde Kees had nog een kleine Historie alvoorens hij de Stad uitgeraakte, welke men altoos zoo veel getragt heeft te fmooren als mooglijk was, om dat de kwaadaartigheid zijner Vijanden er al te duidelijk in te befpeuren was. Hij kwam naamlijk aan de Rotterdamfche Poort, waar doorgaands verfcheiden Bulhonden zig posteerden, om de kleinere onfchuldige Honden, zoo als Kees en zijns gelijken, allerlei beleedigingen aan te doen, gelijk als men weet, dat de aart der Bulhonden overal is.

Eenige van dat ras, die halsbanden om hadden, waar op men zeer groote naamen duidlijk leezen kon, en eenige anderen, die in 't agterom en die weg uit, te huis hoorden, Kees met zulk een vaart ziende komen aanloopen, ftelden zig daadlijk in zijn weg. Kees maakte een omweg, —— te vergeefsch! —— de nijdige honden ftuitede hem ook hier. Hij liep een eindje wegs te rug, zijdlings agter uit ziende, of zijn Vervolgers hem geen opening

lieten, waardoor hij, schielijk zig omkeerende, kon door heen loopen. —— Hij was nu bijna tot op de hoogte van het Weeshuis weder te rug geloopen, toen hij, de kans schoon ziende, even gelijk een bal die op een paal afstuit, weder te rug snelde! — dan, helaas! wijl deeze wederkeering op den rand van de gragt geschiede, en Kees in een vaart was, waarin hij zich niet tegen kon houden; nam hij zijn loop te verre om, en viel van de hooge kant in 't water.

Straks schooten al de weesjongens toe, met steenen en knuppels, om den hond dood te smijten; dewijl er een gerugt van de zijde der Koornbeurs kwam, dat Kees dol was. — Hij had deezen dans gewisselijk niet ontsprongen, zoo niet een Beurtschipper, die juist kwam aanvaaren, hem tijdig opgevischt en in zijn vooronder geborgen had. — De Bulhonden keften, en de Weesjongens vloekten wel, doch wat kon zulks den Schipper verscheelen: het eene, dagt hij, zijn Jongens en het andere zijn Honden.

Dus geraakte Kees buiten de poort, waar de Schipper hem loopen liet. Hij liep den Rotterdamschen weg op naar Overschie, om aldaar de schuit aantetreffen, waarin zijn Meester zig begeeven had.

De ongelukken kwamen nu in zulk een ontzaglijken drang op onzen Kees aanzetten,

dat

dat zij even als een digten ſtofregen uit den Hemel ſcheenen te vallen, ſchoon 't zeker is, dat zij hem door de Hel en haare Dienaars berokkend werden.

Op Overſchie hield zig, zedert eenigen tijd, met er woon op, een ſoort van een Digter, waarvan men bezwaarlijk de wedergade in Europa, zal aantreffen. Hij was door zijn Vader aangelegd geworden voor een Kleermaaker, dan, onder 't naaijen kwam het dit origineel vernuft in 't hoofd, om zig boven zijne Tafelgenooten te verheffen, en handel in de geleerdheid te gaan drijven. Hij werd Boekverkooper, en, om veel neering te hebben, gaf hij alles tot een veel minder prijs, dan hij het zelf betaalen moest. Zijne financien geraakten hierdoor geweldig ten agteren. Hij kreeg daarenboven kennis aan eenige Ligtmisſen te Rotterdam, die hem, beneffens andere ſoortgelijke ſnaaken, in 't hoofd bragten, dat hij een Poëet was. De arme drommel ſloeg, tot zijn ongeluk, geloof aan dit nieuws, en viel daarop, uit al zijn magt, aan 't vaarzenmaaken. Niemand echter was begeerig om ze te leezen. Hij ſchreef zulks toe aan den bedorven ſmaak deezer eeuw, en werkte ijverig voort, zelf zoo, dat zijn boedel eindlijk van ſchuld verkogt werd, en hij en zijne Familie genood-

zaakt

zaakt waren in de grootste armoede te leeven. Hij maakte verschriklijke lange Patriottische vaarzen, die hij drukken liet, en er alomme mede te koop liep; doch waar van hij er geen kon debiteeren, vermits de Patriotten weinig of geen werk van zottenklap of brabbeltaal maakten.

Onze Digter ziende dat er geen winst met zijn Vernuft bij de Patriotten te behaalen was, verliet Rotterdam en begaf zig naar Overschie. In 't eerst zag men hem daar aan voor een Waarzegger of Tovenaar, vermits hij dikwils in 't holst van den nagt uit zijn venster ging leggen, of op een turfschuit ging staan, en zijne Vaarzen reciteerde, met zulk een luide stem, als zijne longen toelieten. Had hij verstaanbaar gesproken, dan hadden de Overschiesche Boeren hem ras erkend voor den geen, die hij waarlijk was, maar tot zijn ongeluk kon hij de S, en de L, niet uitspreeken: aan de eerste gaf hij de klank van een T, en aan de laatste die van een Z. Dus, bij voorbeeld, had hij een Vaars gemaakt ten tijtel voerende, *Mozes in een biezenkist*: als hij dit reciteerde begon hij altoos te leezen: *Motet in een bietenkit.* Wij laaten het aan de verbeelding van onze Leezers over, om zig voortestellen, hoedanig deeze Redenaar de Vaarzen radbraakte, en

laa-

laaten hem oordeelen, of de Overschiesche Boeren wel ongelijk hadden, toen zij hem voor een Tovenaar of Duivelskonstenaar versleeten.

Welk een ellendig en tessens rechtvaardig denkbeeld men zig ook te Overschie van deezen Digter mogt vormen, —— eerlang echter beschouwde men dit Verschijnzel, als een groot Vernuft en een uitsteekend Verstand.

De reden voor deeze schielijke en onbegrijpelijke verandering was, dat de kwalijkspreekende Digter een Vaars maakte, waarin hij zekerlijk zig zelve overtrof, en dat volkomen in den smaak der Overschienaaren viel.

Zo dra was dit Vaars niet bekend geworden, of de Boeren veranderden, ten opzigte van onzen Digter, geheel van toon. Den minsten tijtel, die zij hem gaven, was dien van, Verstandig Man. De Jongens echter, (die de Schrift niet onderzogten,) bleeven hem nog lang agter naar schreeuwen en met allerlei vuiligheid smijten. Deeze balddaadigheid evenwel hield geheel op, zedert hij eens, door een grooten Hoop Jongens agtervolgd wordende, zig omgekeerd en tegen hen gezegd had: *Ik ben gant en tan voor de Print, Jongent! Ik heb geen aatje bnoed in mijn lijf van 't Patriottitmut.* Na dien tijd namen

al

al de Jongens den hoed zo beleefd voor hem af, als voor den Dominé of Schoolmeester. Men ziet er uit, welk een voorrecht het is een verſtandig Man te worden.

Onze Digter gaf nu handen en voeten los, met vaarzen te maaken en te reciteeren. Zijn lof verbreidde zig van het eene einde van het Dorp tot het ander, — zelf ſloeg zijne vermaardheid over tot de nabijgeleegen gehugten. Een arme Daglooner echter ſchoot er het leeven bij in.

Deeze eerlijke Jongen werkte te Overſchie, en ging des avonds vrij laat doorgaands naar huis, dat, taamlijk verre van daar, op een eenzaam paadje ſtond. Onze Digter kreeg het eens in het hoofd, om een Nagtbeſpiegeling te reciteeren. Ongelukkig voor den Werkman plaatſte hij zig op het paadje, agter een hoop takkebosſchen.

Het was helsch donker. De Jongeling hoorde van verre reeds een dof gebrom en geſnork, doch, denkende dat het roerdompen of katuilen waren, vervolgde hij zijn weg. Digt bij de takkebosſchen komende, ſchoot onze Poëet te midden op het pad, en, (zonder den Jongeling te zien,) begon hij zijn Vaars uitteſchreeuwen; volgens gewoonte geen, S, of L, uitſpreekende.

De Jongeling gaf een luide gil, sidderde van schrik, en meende het op een loopen te zetten. — Maar de Vaarzemaker, die gaarne Hoorders had, greep toe, en dwong hem te luisteren, tot hij zijn gansche Nagtbespiegeling had uitgegalmd. De angst en benaaawdheid, die de Werkman uitstond, (zig verbeeldende in de klaauwen des Duivels te zijn, en het gekerm der verdoemden te hooren,) was zo groot, dat hij er een borstkwaal van kreeg, en eenige maanden daarna overleed.

De beschrijving van deezen Digter was hoogstnoodzaaklijk, wilde wij den Leezer een juist begrip geeven van de grootheid der ongelukken, die onzen Kees overkwamen; — want dit rijmende Weezen stond midden op den weg, dien Kees passeeren moest, om te Overschie te komen.

Dat onze Digter zig te midden op den weg gesteld had, geschiede om een zijner voortreflijkste Vaarzen te reciteeren.

In naarvolging van den grooten Erasmus van Rotterdam, die de *Lof der Zotheid* maakte, ontwierp hij een Digtstuk getijteld, *De Lof der Slaavernij.* In dit stuk bragt hij al de Naamen van Prinsen en Vorsten, die hem te binnen waren geschooten, als ook de jaargetallen waarin zij gebooren en gestorven waren, enz.

De leezing van dit Vaars viel derhalven zo verbaasd moeilijk, dat de gladbefpraakfte tong het zonder ftotteren niet gedaan kon krijgen, men begrijpe derhalven hoe bezwaarlijk het hem viel, die flegts twintig letters van 't A, B, C, onder 't bedwang van zijn uitfpraak had. De C, en X, kon hij ook niet wel uitbrengen.

Hij gebruikte daarom het gewoone loopje der Redenaars, die met handen en voeten, met fchreeuwen en bekkentrekken hunne redenvoeringen de ontbeerende fieraad en kragt poogen bij te zetten. Hij floeg dus niet weinig met handen in de lugt; fprong, even als een gejaagde Kikvorsch, nu hier en dan ginds; gilde, fchreeuwde en fnoefde, met zulk een misbaar, dat al de koejen daaromftreeks, zig reeds een kwartieruurs verre van den weg verwijderd hadden.

Toen Kees deezen Digter van verre in 't oog kreeg, verbeelde hij zig, dat het een Koejendrijver was, wiens beesten over de Sloot gefprongen, in de Schie gevallen, of eenig ander onheil bejegend waren: dan, nader bij komende, kon hij zig niet anders voorftellen of het was iemand, die hem met geweld op zijn weg wilde te rug doen keeren.

Kees naderde, zo veel hij kon. De Digter was juist tot aan de tijden van Xerxes gekomen,

men, en vermits deeze naam, (waarvan hij niet anders kon maaken dan Tertet,) hem verschriklijke moeite baarde, was hij in een hevige beweeging met zijn armen en keel. Kees zogt wel door te sluipen; dan, de Digterlijke furie dulde zulks niet. Aan alle zijden werdt hij afgekeerd, zonder dat evenwel de Digter, (dit recht moeten wij hem doen wedervaaren,) eenig opzet had, om de Reizigers de passagie op 's Heeren wegen te betwisten: —— die hem zulks te last leggen, handelen ter kwaader trouw: 't was hem enkel te doen, om op een publieke plaats zijn vaarzen uittegalmen: viel de uitspraak hem moeilijk, dit was zijn schuld niet: dit was een droevige bezoeking.

De geneegenheid die Kees voor zijn Meester had, en de noodzaaklijkheid, (wilde hij hem te Overschie vinden,) om zijn weg te vervolgen, deeden den Hond besluiten, om het door te zetten, ten koste van al wat wilde. Hij vloog derhalven op den Digter in, die juist op dat tijdstip bij een Mistvaalt zig bevond: —— de Redenaar verschrikte; want waaragtig hij deed het niet om Kees te tergen, —— hij sprong met een vaart agter uit, om den aanval van Kees te ontwijken, — dan, helaas! tot zijn ongeluk; want hij sprong te midden in den drek, waarin hij tot

aan zijn keel toe verzonk, en aldus, door schrik bedonderd, staan bleef.

Onze Kees, verder met den Digter niet te maaken hebbende, wilde zijn weg vervolgen; dan! eenige Boeren, de laatste Historie gezien hebbende, vatteden het voor den Drekheilig op, en vielen met stokken en knuppels den armen Hond derwijzen op 't lijf, dat Kees genoodzaakt was in de Schie te springen en dwars over te zwemmen, na dat hij een gedugt pak slagen ontvangen had.

Dat wij deeze Geschiedenis zo magtig breedvoerig verhaald hebben, geschiede voor eerst, om dat het tot de Historie van Kees behoord, en wij niet gaarne iets zouden overslaan, 't welk daar toe betreklijk is; ten tweeden, om dat men de Overschienaars niet meer te laste zou leggen, dan zij verdienen; ten derden en wel voornaamlijk, om dat het gemelde Vaars, vervolgens, tot op den huidigen dag toe, ten grondslag gestrekt heeft, van alle Vaarzen, die Lofgalmen, Zegengroeten, Triumfliederen, Dankbazuinen en dergelijken genaamd worden. Alle de spreek- ja, wij durven zeggen, alle de denkwijzen, in dit soort van gezangen voorkomende, zijn diefagtig overgenomen, uit dit Vaars van onzen Digter! Deeze Poëet zonder S, en L, heeft er, tot zijne eeuwige

 be-

berugtheid, den grond van gelegd, en dit zouden wij met honderden bewijzen kunnen staaven, indien de aart van ons werk zulks gedoogde.

Onze Poëet, om dit weinige nog van hem te zeggen, hoe zeer hij zong, en heilig en onheilig, Hemel en Hel onder een haspelde, bleef echter arm. En zo hij niet van den honger gestorven is, is hij ten minsten getrouwd; zo dat de waereld geene vrugten van zijnen geest meer te wagten hebbe.

Kees liep te post den trekweg op, en kwam even te Rotterdam aan den aanslag, toen Arantus uit de schuit stapte, welken hij vergezelde.

ELFDE HOOFDSTUK.

Kees *alomme gehaat. Zijn verblijf te* Rotterdam. *Stoord een Katechisatie. Herberging bij een Bleeker. Vlugt naar* Delft. *Eerste oorsprong van den scheldnaam* Kees, *den Patriotten gegeven.*

Wij verliezen ons zelve in een zee van verwondering, wanneer wij ons verledigen, om de bronnen naar te spooren, waaruit die algemeene en onverzoenlijke haat is voortgevloeid,

vloeid, welke alomme onzen onschuldigen, onzen getrouwen en eerlijken Kees bejegende, en ramp op ramp berokkende: een haat waarvan wij in 't vervolg nog staaltjes zullen vertellen, die het Nageslagt volstrekt niet zal willen gelooven: een haat, waardoor zijn naam, als een scheld- en vloeknaam aan een halve Natie is toegevoegd!

En wat deed toch onze Kees? Immers heeft hij nooit zich beklaagt over 't schenden van Privilegien en Prerogativen? Immers heeft hij nimmer deswegens vertoogen gedaan, requesten of memorien ingeleverd, en nog veel minder aantekeningen of contraprotesten laaten insereeren? Hij heeft immers geene acten van Consulentschappen in 't licht gebragt? Is het immer gebleeken, dat hij op een onbevreesden toon cirkulaire Missives schreef, en waar leeft het redenlijk Weezen, die hem beschuldigen kan, van deel gehad te hebben in het veroorzaaken der onlusten met den Keizer? Immers klaagde hij nooit over het verval in 't Krijgsweezen, noch wees er de waare en eenige oorzaaken van aan? Immers heeft hij zig zoo min met het recht van Patenten te verleenen bemoeid, als hij zig bezig gehouden heeft met het afkeuren van oude, en het opstellen van nieuwe Regeeringsreglementen? Wij willen niet

eens vraagen, of men hem de affchaffing der Militaire Jurisdictie, en het verfchil met Venetien te wijten hebbe? Of hij ooit in fterkfpreekende Commisfien geweest is, en of hij ooit een Voorftander der berugte Grondwettige Herftelling ware?

Niet tegenftaande dit alles, werd Kees echter zoo verfchriklijk gehaat, dat duizend misdaaden, duizend ziels- en lighaamsgebreken van de ergfte foort, hem niet gehaater konden maaken!

Er zijn Weezens op deezen Aardbodem, (dit is alles wat wij er van zeggen kunnen,) die, hoe onfchuldig en deugdzaam ook, echter tot alle ongelukken voorbeftemd fchijnen; terwijl andere onwaardige, booze, heerschzugtige en allesonderdrukkende Schepzels, alomme zeegevieren en den troon der eere en des gezags beklimmen.

Kees bezocht met zijnen vroomen Patroon in Rotterdam alle Oeffeningen, Katechifatien en andere Gezelfchappen die den nieuwaangekomen Broeder nuttig konden zijn. Onze hond, zijn gewoone levendigheid niet in zijn voordeel hebbende, kon het moeilijk in zulke vergaderingen lang genoeg uithouden. De bijëenkomften van deze Broeder- en Zusterfchappen waren veelal op de vest, agter het klooster, op den goudfchen weg, en in

dergelijke niet zeer aanzienlijke buurten, waar de vertrekken bekrompen en benaauwd waren. Dikwijls gaf het beest, door de benaauwde ſtoven- en rokkenlucht bijna ſmoorende, een geduchten grom, te midden in de gemoedlijkſte voorſtellen van den eenen of anderen preſideerenden Broeder, en eene enkele maal ging het op een blaffen. Onder deze Goudſchewegs Katechiſanten was een beroemd Heelmeester, die bij zijne kunst het oeffeninghouden handtëerde, doch voorheen, zoo wel als Arantus, den breeden weg der Waereldſche begeerlijkheeden had bewandeld, en dus, in veele opzigten, zig bij de oude en nieuwe bevindingen van deezen gemoedelijk konde nederleggen. De laster verſpreidde wel van deezen dubbelen Wondheeler, dat hij meer Vriend der Zusteren dan der Broederen ware, en dat hij dikwerf het onderwerp en de aanleidende oorzaak van huislijke geſchillen tusſchen Echtgenooten was; doch waartoe is de laster niet in ſtaat! Wij zien er alle oogenblikken voorbeelden van in het lot van onzen Kees.

Op zekeren avond was dees Man te midden in een duidlijk betoog van de mooglijkheid, dat de heiligen onder de ſnoodſte zonden van hoererij, woeker, bedriegerij, geveinsdheid en dergelijken, nogthans heiligen blijven, toen Kees, door den Preſident op

 de

de poot getrapt en niet wetende wie hem dit deed, een Naaivrouw, die digt aan de zijde van den Heelmeester zat, een vinnige beet in den enkel gaf, die gevolgd werd door een ijsselijken gil van de Naaimeesteres, door eene gansche confusie van het gezelschap, door een stremming van de geheele oeffening, door eene woedende vervolging van Kees, met de rottingen der Broederen en de muilen der Zusteren, tot op den weg, en zelfs tot op den singel; zo dat onze Kees in 't einde geen andere uitkomst ter berging van zijn veeg leven wist, dan in de vest te springen en, der vervolginge van 't vroome collegie door den duister ontzwommen, in een bleekers spoelhuis weder op te klimmen. Hier vond onze held een mindervroom, minderbeschaafd, maar nogthans meer Keeslievend gezelschap, in de Westphaalsche Knegts en Meiden, die hier niet catechiseerden, maar de tijd doorbragten met arbeiden. „ Trien," zei Jan, die aan het wringrad draaide, „ ziet „ stoe dat arme beest woel, het is jo heelemoal „ nat ond het hangd jo den tong uut den bek. „ Ik wil het je een stuk spek ond brood goon „ hoolen." —— Kees kwispelstaarte, (want de woorden spek en brood kon hij goed verstaan) en was dra zijn laatstgeleden ramp vergeten en te vreden in zijn nieuw lot. De

baas

baas nam hem tot een wachthond op de werf, bij den grooten bulhond: dit was een knaap, die voor onzen Kees te sterk was, en, met den aart van de voorbeschreven Haagsche bulhonden bezield, een hevigen haat op de Keezen had, en waar van Kees derhalven veel lijden moest. Onze held, hoe zeer bij den baas en het volk bemind, wist al te wel door de Waereld te geraaken, dan dat hij de beeten en trappen van zijnen boosaartigen Medgezel langer verdraagen wilde; hij koos des op een vroegen morgen het hazepad, en liep, zonder eene pleisterplaats aan te doen, lijnrecht de Stad Delft binnen.

Kees wandelde, eenigereizen, deze Stad op en neder: hij zag een groote menigte gewapende lieden naar hun Exercitieplaats gaan, en vermits hij, (zo als wij bevoorens reeds gezegd hebben,) het manuaal geleerd had, volgde hij deeze gewapende Delvenaaren.

Hoe onschuldig zijne nieuwsgierigheid in dit geval ook ware, kon men echter niet nalaaten, hem te beleedigen. Er waren geheele buurten, waar men, bijna huis aan huis, tegen hem riep: verdoemde Kees! bl.... sche Hond! weerlichtsche Snaphaanendief! en dergelijken. Kees was boven allen woordlijken smaad reeds te verre verheeven, om zig deezer laagheeden te bekreunen; echter

had

had hij meer gevoel van een flag met een rotting, waaraan een masive gouden knop was! — hij nam de vrijheid dit met een beet betaald te zetten, waaraan de flaager nog mank gaat.

Zoo als de Leezer kan opmaaken, Kees had geen Meester, en dewijl hij onmooglijk zonder leeven kon, deed hij de ronde op het Exercitieveld, ten einde er eenen te zoeken, er waren er wel, die zin in hem hadden, doch Kees viel in dit ftuk zeer kiesch, hij had in allen geen zin.

Dat uit kleine zaaken zeer dikwijls de grooten haaren oorfprong neemen, en dat men uit dien hoofde menigwerven verleegen ftaat, wanneer men van den herkomst van Benaamingen, Gewoonten, enz. reden zal geeven, en aanwijzing doen, is eene bekende waarheid, vooral wanneer die benaamingen of gewoonten eenige eeuwen agter den rug hebben.

Dit blijkt alreede aanvanglijk uit de benaaming van *Keezen*, zo algemeen aan de Patriotten als een Scheldnaam gegeeven. Verre de meesten weeten niet van waar deeze Naam is hergekomen; men gist er naar, en men misleid zig, vooräl, wanneer men deezen Naam afleid van den Dordrechtfchen Cornelius.

Het beginzel hiervan is zo gering, dat het de opmerking ontfnapt is van bijna allen, die

bij

bij den eersten oorsprong deezer Naamgeeving tegenwoordig waren. Wij zullen, (*dit verhaal geeven wij in ernst, en ter goeder trouw, als volkomen van deszelfs egtheid verzekerd zijnde.*) de zaak voor onzen Leezer geheel open leggen.

De Kaptein van het Delffsche exercitiegenoodschap, had, wat zijn gelaat betrof, zeer veel zweem naar een Keeshond. (— Dit zeggen wij niet, om hem in 't minst te hoonen, — dit, betuigen wij heilig, zij verre van ons! —— Dat elk mensch dergelijk een zweem naar het een of ander Beest heeft, leeraard de groote *Goeree*, en staaft het met voorbeelden, in zijn Boek, 't welk over de Menschkunde handelt:) Naast het Exercitieveld was een tuin, waar lieden van de tegenovergestelde Partij doorgaands kwamen, om de Wapenoeffeningen van daar te zien. Het uitwendige gelaat van den Kaptein kwam dus bij deeze menschen, (die 't inwendige niet in overweeging neemen,) zeer spoedig in aanmerking, en dewijl onze Kees, dikwils zig om en bij den Kaptein vertoonde, gaf men spotswijze den Hond weleens den Naam van Kaptein, en den Kaptein dien van Kees. Deeze benaaming bepaalde zig in 't begin eerst tot den tuin, doch kwam weldra onder de Jongens, die zig altoos in grooten getale daaromstreeks bevonden.

Eerlang hoorde men den Kaptein voor *Kees*, ook wel voor *Aap* en *Baviaan* uitschelden. Van zijn Perzoon ging de benaaming tot de Leden over, die zig onder zijn Commando bevonden: zijnde het gewoonlijk: *Kees met zijn Hondjes exerceert weer.* —— Vervolgens verloor de Scheldende Gemeente de waare reden van dien Bijnaam geheel uit het oog, en noemde alles Kees, wat onder deezen Kaptein de Wapenen hanteerde.

Vermits op het Delfsche Exercitieveld, vooral bij plegtige Gelegenheeden, veele Exerceerende Leden van andere Corpsen, uit de omliggende Steden en Dorpen, tegenwoordig waren, en wel veeltijds in hunne Uniformen, smeet men hen insgelijks den tijtel van Kees! naar 't hoofd, waardoor deeze Naam zig al verder en verder uitstrekte.

Eindlijk deed de zugt van 't Gemeen, om die geenen, tegen welken het ten sterksten verbitterd was, te beleedigen en te schelden, deezen Naam welhaast algemeen worden, zo dat aan allen Patriotten, zonder onderscheid, denzelven gegeeven werdt.

Vermits dit een zaak van genoegzaam belang is, om ernstig verhaald en tot de Nakomelingschap overgebragt te worden, hebben wij ze zonder de minste versiering of opschik ter neder gesteld. Het ergere den Kaptein

niet,

niet, dat wij ons, in dit geval, op zijne uitwendige gedaante, ten bewijze beroepen! Veelen der Leden van dit Genootſchap zouden er genoezaam getuigenis van kunnen afleggen.

Wij durven den tijd niet naauwkeurig bepaalen, maar waarſchijnlijk is het, omtrent het midden van het jaar 1784 vast te ſtellen. Indien men van veele kleinigheeden de groote gevolgen voorzag, zou men zekerlijk veel naauwkeuriger zijn in dezelve aantetekenen.

Onze Kees, (om van deezen uitſtap weder te rug te keeren,) ſtreelde zig een weinig met den Naam van Kaptein, —— dan in het aftrekken van 't Veld, eenige ſchoppen krijgende, onder het geroep van; mars! mars! Kaptein! had hij weinig reden om er mede in zijn ſchik te weezen, of er zig op te verhovaardigen. ——

TWAALF-

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Kees op 't Exercitieveld te Delft. *Geschiedenis der bulhonden. Een Schilder word zijn Meester. Hij is de Favoriet van zijn Vrouw. Word gepourtretteerd.*

Geduurende eenige Exercitien was Kees op 't Veld verscheenen, om er naar een Meester te zoeken, zonder zig aan 't schelden en uitjouwen van de groote en kleine Jongens, (die allen even zeer op hem gebeeten waren,) te bekreunen.

Eens, dat Kees andermaal op zijn goed geluk uit was, kwam er een groote Bulhond, die zedert een geruimen tijd onder de Commando's niet anders had gedaan dan huilen en blaffen; zekerlijk om de Vrijheidszoonen bang te maaken of te verwarren: deeze Hond waarvan eenige zeiden, dat hij dol was, om dat hij verscheiden reizen als zoodaanig door de Stad geloopen, gehuild, geblaft en deezen en geenen gebeeten had, kwam thans weder hetzelfde Spel verrigten. Dikwijls had men hem met een groove stem, die langs het Veld donderde, verbooden, doch het

baat-

baatte niet; de woede van den Bul scheen er slegts te meer door te ontbranden. Thans had hij het vooräl op Kees gelaaden, dewijl hij, zo als wij bevoorens gezien hebben, offchoon een eerlijke, onschuldige Hond zijnde, die in geenerlei betrekkingen hoegenaamd tot het Vaderland stond, of met eenige Privilegien of Prerogativen in 't minst iets te maaken had, in den haat der Jongens vervallen was.

De groote Honden, wanneer zij ten ergsten willen, zijn altoos gevaarlijk, en niet dan met groote moeite te beteugelen. Onze Voorvaders, die der dikwijls door gebeeten werden, hebben wijslijk meer dan eens er muilbanden voor doen maaken, of geboden om ze aan een ketting te leggen: — dan, gelijk het doorgaands met alle goede dingen gaat, — men ontzag vervolgens de kosten, of men werd door een schijn van goedaartigheid en geschiktheid, die de Bulhonden meesterlijk weeten voortewenden, bedroogen, en men liet ze al wederom vrijlijk loopen tot zo lang, dat deezen en geenen het slagtoffer van hun bijten en verscheuren geworden was. Grappiger echter kon men niet verzinnen, dan in den tijd van mijn Oudöom, (die het mij dikwils verhaald heeft,) toen de Bulhonden zo vervloekt den Baas speelden, dat de groote Jongens, (en elk die dit opgeschooten geslagt

 kent;

kent, weet dat deeze voor geen klein gerugtje vervaard zijn,) er zelfs bang voor werden.

Men nam derhalven het besluit, om deeze hondsche Aristocratie te beteugelen: —— dan alle middelen waren te vergeefsch! De Honden kreunden zig aan geen kettingen of banden, zij bleeven den Baas.

Droevig stond het toen op de bleekerijen, in de stallen, op de werven en op alle plaatsen geschapen, waar doorgaands groote Honden zijn. Men durfde kwalijk onder hun bereik komen, want ten allerminsten en ten allerbesten genomen, kwam men er nimmer zonder kleerscheuren af. —— En, het ergst van allen was, men kon zig geen recht verschaffen, —— want van een Bulhond gebeeten zijnde, op wien kan men zig dan beroepen? —— De zelfverdeediging ging ook niet aan; want hoe verschriklijk de Bullen zomtijds onder elkander vogten, tot hals en bekbreeken toe, duldeden zij echter nooit, dat een hunner door een anderen Hond of Mensch geslagen werd! Dan schooten zij met gansche Partijen toe, en vernielden zodaanig eenen Aanvaller of Verweerder, 't zij hij gelijk of ongelijk had, —— zelfs gingen zij nog wreeder met hem te werk, als hij een rechtvaardige zaak voor had? Zij scheenen de gansche

ſche Waereld van zulke onderneemingen tegen hen te willen afſchrikken, even als wisten zij, dat zo zij naar verdienſten behandeld wierden, de gantſche Waereld als dan ten hunner verdelging moest ſaamenſpannen.

In deezen tijd, (zei mijn Oudöom altoos, wanneer hij deeze Geſchiedenis verhaalde,) zag men al, hoe weinig de Wetten, de Rechten en al dienPoespas betekenen, wanneer men tegen overmagt en geweld moet hardebollen!

De Jongens, die altoos magtig veel met de Bulhonden op hadden, —— waarom, wist, mijn Oudoom zelf niet, ſchoon hij toen zelf een dier Bullievende Jongens was, — hadden zo wel als alle overige redenlijke Menſchen er magtig veel van te lijden. Hadden zij boterhammen, en kwam er een Bulhond, ſtraks moesten zij het overgeeven: hakten zij koek, en kwam er een Bulhond, gehakt en ongehakt, alles ging weg: ſpeelde zij Piek in de Put, of knikkerden zij, en kwam er een Bulhond, zij moesten hemelsvlugt oprijzen, de Bulhond ſnuffelde en deed zijn gevoeg in de put! —— en dus in allerlei opzigten werden de Jongens door de Bulhonden aangetast, daar zij het zwakſte waren.

Dus was er een algemeene verbittering tegen de Bulhonden, die eene algemeene verdrukking invoerden, zonder dat de daar

tegens genomen maatregelen iets uitdeeden.

Eindlijk verscheen er een Blindeman, die door een klein Hondje geleid werd. „ Mijn Vrienden! (zeide hij) zeg mij om de Liefde Gods! hoe het mooglijk is, dat gij u door de Bulhonden laat overheeren?"

Alles zweeg, want niemand durfde zeggen: dat de reden daarvan geleegen was in de overmagt der Bulhonden.

(De geschiedenis, welke ik verhaal, is niet in de Nederlanden gebeurd. Mijn Oudöom was ergens in de Westindien gebooren: de naam van 't Land is mij vergeeten.)

„ Gij zwijgt, vervolgde de Bedelaar, en door u zwijgen zegt gij mij alles, wat gij zoud kunnen zeggen. —— Maar, zo gij, vertrouwen genoeg in mij stelt, dan zal ik u een goeden raad geeven waardoor gij zo zeker als tweemaal twee vier is, de Bulhonden overwinnen zult."

Bij verre den grootsten hoop kwam het thans niet eens in aanmerking, dat deeze Raadgeever, een Blindeman, een Bedelaar een van het gemeenste Slag van Volk was! Men riep van alle kanten, hoezee! hoezee! de Bulhonden aan kant!

„ De raad, dien ik u te geeven heb, ging daarop de Blindeman voort, is zekerlijk vrij slordig,"—

Hoe

Hoe flordiger hoe beter! riep de goede Gemeente.

Ha! ha! dagt de Blindeman.

„ Hij beſtaat hier in (dus ging hij voort) dat gij eerst allen dat Hondje onder zijn ſtaart kuscht, en dan gezaamlijk heen gaat, en de Bulhonden muilband, met. die muilbanden, welken uwe Vaders en Grootvaders u naargelaaten hebben."

Eenige weinige trokken de neus op, en waren geheel afkeerig, om het gat van het Hondje te kusſchen; — dan de grootſte hoop ſchoot daadlijk toe, en verdrong elkander, om het eerst zijn nederige hulde, onder de ſtaart van 't Blindemans Hondje afteleggen. Men vroeg niet: wilt gij medegaan? maar men fleurde en fleepte elkander mede, en elk die zig maar eenigzints ongeneegen betoonde, werd als een Verraader der Colonie uitgekreeten en behandeld. —— Alles werd dus genoodzaakt om te kusſchen, wilde het niet vermoord worden! Eenige Geestlijken vond men, die, uit loutere blijdſchap, niet alleen, den uitgang der verteerde mondkosten van het Hondje kuschten, maar die zelfs er aan zoogen, zo dat zij met bekakte lippen op den kanzel verſcheenen, en er de ingezoogen gal van het Hondje weder uitſpoogen, met zo veel ijver, dat er verre de

meesten hunner Toehoorders door besmet werden.

Na dat deeze heilige kusſching was afgeloopen, ging de goede Gemeente heen, en deeden de Bulhonden de muilbanden om, met zo veel gemak, als of het pasgeboren Lammeren waren geweest! Zelf liepen veelen der voornaamſte Bulhonden heenen, om met alle onderdaanigheid hunne ſnuiten onder 't ſtaartje van 't Blindemans Hondje te ſteeken! —— de Waereld verwonderde er zig over, en kreet den Blindeman voor een Mirakeldoender uit.

En, om de waarheid te zeggen, zo dikwijls mijn Oudoom deeze Geſchiedenis vertelde, gevoelde ik, (men begrijpt dat ik toen maar een kwaajongen was,) een diepe eerbiedenis voor den Blindeman en zijn Hondje, —— en, —— had ik in 't geval der Westindiaanen geweest, — waaragtig! ik zou ook gekuscht hebben. Als men jong, onbezonnen, en onbedagt is, dan kan het bijna niet misſen, of men doet alles greetig mede, wat de grootſte hoop doet, hoe gek, hoe vernederende en ſchadelijk het dan ook zijn mag.

Echter heugt het mij nog, dat mijn Oudoom vervloekt kwaad werd, wanneer ik ſlegts de minſte eerbiedenis van deeze Hondengatkusſchers liet blijken. Meer dan eens

kreeg

kreeg ik een muilpeer, dat ik tegen den grond rolde, wanneer ik hem zeggen durfde, dat ik ook gekuscht zou hebben.

En waarom, vroeg hij dan, na dat hij mij uit mijn ſtandplaats gekaatst had, waarom zoud gij ook gekuscht hebben?

IK.

Waarom? —— Waarom? ——

OUDOOM.

Ik zal u leeren reden van uw zaak te geeven. Ja! waarom? waarom?

IK.

Wel, om dat de grootſte hoop dat deed!

OUDOOM, *mij weeder een friſche oorvijg geevende.*

Rekel! moet gij dan al doen wat de grootſte hoop doet?

IK, *ſchreijende.*

Moet ik niet, Oom?

OUDOOM.

De grootſte hoop beſtaat altijd uit Lafhartigen, uit Baatzugtigen, en uit Gekken.

IK.

Dat wist ik niet, Oom! —— Ik kom pas in de Waereld kijken, —— en ook, ——

OUDOOM.

Wel nu? en ook? — wat wilt gij zeggen?

IK.

Ik durf het niet zeggen.

OUDOOM.

Spreek vrij uit!

IK.

De raad van den Blindeman was immers goed?

OUDOOM.

Waarom was die goed?

IK.

Bleek zulks niet bij de uitkomst?

OUDOOM.

Hoe dat? —— Spreek! ——

IK.

Wel, Oom! zo dra als de Westindiaanen het Hondjesgat gekuscht hadden, gingen zij heenen, en muilbanden de Bulhonden, even als of het Lammertjes geweest waren, die pas ter Waereld kwaamen; —— dit zegt gij zelf.

OUDOOM.

Gij zult ook al een Gatlikker worden! ——

IK.

Maar als ik het mis heb, mijn lieve Oom! onderregt mij dan, ik ben jong, en wil gaarne van u leeren.

OUDOOM.

't Is waar, Jongen! ik val wat haastig; ik zal 't u zeggen.

IK.

Als 't u gelieft, Oom!

OUDOOM.

De Blindeman was een Schurk, een Bedrieger, die waardig was opgehangen te worden, ——

IK.

Wel zo! wel zo!

OUDOOM.

Zekerlijk was hij dat, want hij vernederde eene geheele Natie. Door zijn toedoen was het, dat eene gansche Colonie gedwongen werd tot de schandlijkste vernedering, — om een klein vervloekt ding van een Hondje het gat te kusschen.

IK.

Maar met uw verlof, Oom! —— mag ik wel iets zeggen?

OUDOOM.

Ja! Jongen! spreek vrij uit.

IK.

Door middel van dit gatkussen en gatlikken werden uwe Voorouders evenwel van de Bulhonden verlost.

OUDOOM.

Zo vermaledijd gek waren onze Voorouders, dat zij dit geloofden, en bij al de Heiligen, zo stapelzot zijt gij ook?

IK.

Ik ben nog maar een Jongen, Oom! die gaarne leeren wil.

OUDOOM.

Dat is ook zo.

IK.

Maar zeg mij eens, waarom noemt gij uwe Voorouders zo vermaledijd gek?

OUDOOM.

Zij hadden behooren te weeten, dat, om de Bulhonden te onder te brengen, het niet noodig was geweest, om eerst het agterkwartier van een Hondenkind te kusschen.

IK.

En waarom niet?

OUDOOM.

Hadden zij eenpaarig saamengespannen, om de Bulhonden te muilbanden, dan hadden zij het gedaan gekreegen; zonder alvoorens den Hond op zijn fondament te kusschen. —— Voor dat de Blindeman kwam, stond elk op zig zelve, en zonder dat zij de handen in één sloegen, was het voorzeker onmooglijk, om het geweld der groote Honden te beteugelen. De Blindeman wist dit ook wel, en daarom gaf hij den raad, om gezaamlijk, en met vereénde kragten heen te gaan, en de Honden te muilbanden, —— maar die Aartsschobbejak, om den spot met onze Voorouders te steeken en om zijn verdoemd Hondenkind, ten toppunt van eer te verheffen, voegt er de voorwaarde bij, om

eerst zijn Hondje onder den ſtaart te kusſchen! en onze Vooröuders, — Weer en Wind! — zijn zo zot, om dit te doen!

I K.

Maar immers waren zij er door geholpen?

OUDOOM.

Zij hadden zig zelve kunnen helpen, zonder dien helschvagevierſchen Blindeman! — hadden zij maar eenpaarig te werk gegaan, en gelijklijk toegetast! —— dit was een raad, die elk een kon geeven, die maar een aasje gezond verſtand bezat, —— en, janſtramme! die onze uilen van Voorvaders tot zulk een duuren en ſchandlijken prijs kogten.

Dus verre ons gesprek.

„ Het gekuschte Hondje echter genoot altoos deeze eere niet, en de Bulhonden lieten nu en dan hunne tanden zien."

Dan waarheen? roept de goede Leezer mij toe: in welk bulhondſche zee wilt gij ons geduld en onzen aandagt verzuipen?

Ik zal er eensklaps van afſtappen, waarde Leezer! De vertelling van mijn Oudoom maalde mij om 't hart, en moest er uit! doch ik zweer u, geen één woord meer van deeze Westindiſche Geſchiedenis.

Kees, zeiden wij, had het meest van den Bulhond op het Exercitieveld te lijden.

Hij

Hij werd er niet flegts door bij zijn ooren of staart getrokken, door uitgegrijnsd, of bepist, maar werd er zelf nu en dan door gebeeten.

Had onze goede Kees een mensch geweest, voorzeker had hij het geloof van Arminius beleeden, want hij was de liefde, de toegeevenheid en verdraagzaamheid zelfs. Hij behoorde echter niet tot die caracters, die de opgemelde deugden tot een uitterste drijven! neen! Hij bezat een verwonderlijk geduld, — maar zo dra dat ten einde was, betoonde hij zig een eerlijke, een onverschrokken, een moedigen Keeshond te weezen! — Dan vergold hij zijne Beleedigers den hem toegevoegden smaad; — ten minsten, hij liet niets onbeproefd om dien te vergelden.

Toen de Bulhond lang genoeg zijn rol gespeeld had, vloog Kees op, en beet zijn Uittarter in de keel. Deeze, als van veel grooter kragt zijnde, dreigde daarop op Kees aantevallen, en ten allerminsten midden door te bijten. —— Dan een der exerceerende Leden, dit ziende, schoot toe; haalde knaphandig twee pleisters uit zijn zak, die hij met eene onbegrijplijke snelheid, op de oogen van den Bulhond plakte, waardoor dit woedende dier, even als raazende in de rondte sprong, en niet weinig door al de Aanschou-

wers

wers werd uitgelachen, zelf de lieden in den tuin moesten er om lachen.

Hij, die dus de oogen der wraakzugt bepleisterde, was een Schilder. Kees vertoefde geen oogenblik om dezen zijnen Weldoender tot zijn Meester te kiezen. De Schilder was uit eigener aart zeer Keeslievende, en stond dus niet in bedenken, om den Hond, als zijn getrouwen Volger aanteneemen.

Kees genoot hier de grootste genegenheid en weldaadigheid, die hij nog immer ergens elders had aangetroffen. Zijn Meester was een soort van Wijsgeer, die, door toevallige verdiensten, zig uit het Niet, waarin zijn geboorte hem begraven had, had opgebeurd. Vooral was de Gade van dezen schilderenden Philosooph op Kees gesteld; deeze maakte hem een kostlijken halsband; bereidde hem een zindlijk nest, en droeg zorg, dat hij altoos vol op te eeten en te drinken had; — een artikel, waarop de Keezen, (en dit zij gansch niet tot hun nadeel gezegd!) inzonderheid gesteld zijn.

Zijn Wijsgeerige Meester had bijzondere Grondbeginzels, waaruit en waarna hij meest altoos te werk ging, en waarvan hij niet, dan in gevallen van de alleruiterste noodzaaklijkheid, afweek. Veelen hebben hem den naam van grillig en onhandelbaar gegeeven, doch

doch bij onpartijdig onderzoek bleek het veeläl, (niet altoos, de Schilder was het indedaad zomtijds dat men dat geene grillig noemde, 't welk van de gewoone handelwijs den Menschenkinderen afweek.

Dus, bij voorbeeld, was hij tegen een zotten of trotschen Rijkaart doorgaands koel, onverschillig en bijna ongenaakbaar hoogmoedig; daar hij integendeel een arm Mensch, wanneer het verstandig en eerlijk was, ten uittersten minzaam, vriendlijk, beleefd en zelf zeer nederig behandelde. —— In dit geval was het zijn grondbeginzel, om niet de klederen, maar den Mensch, of liever de verdiensten zelf, in aanmerking te neemen.

Veele Schoothondjes van adelijke en rijke Dames waren hem reeds voorgesteld om te pourtretteeren: dan, daar het geval deezer diertjes doorgaands was, om lekker te eeten en te drinken; op fluweel te slaapen; geen kunstjes hoegenaamd te kennen, of eenige de minste verdiensten te hebben; alom hun gevoeg te doen, zonder daarvoor gestrafd te worden; de Dienstbooden te bijten, zonder dat zij deswegens zuur mogten worden aangezien; voor de arme Menschen een afkeer te hebben, er tegen te blaffen, en ze aan te vliegen, en dergelijke adelijke gewoonten meer, —

kon

kon of wilde de Schilder nooit zijn penseel leenen, om hun afbeeldzel te maaken. Waartoe, gaf hij ten antwoord als men hem naar de reden vroeg, zal ik de Waereld een copie van de boosheid of nutloosheid leveren! ware het om hen ten toon te stellen, dan voldoe ik niet aan uw oogmerk; en ware het, om hen met eenigen roem bekend te maaken, dan beleedig ik de Deugd en bedrieg het Menschdom: uwe veragtlijke schoothondjes genieten gunst genoeg, dat zij niet verzoopen worden.

Eenige Mevrouwen werden over dit of dergelijk antwoord niet weinig gestoord. Eene was er, die hem in haar eerste drift daarop toevoegde: nu zult gij ook de eer niet hebben, dat gij mij pourtretteerd! —— Dat komt zeer wel, Mevrouw! antwoorde hij, want om dezelfde reden, waarom ik weiger uw verdienstloos Hondje te pourtretteeren, zou ik het ook u moeten weigeren.

Een iegelijk begrijpt, dat er van dien tijd af zeer nadeelige gerugten van den Schilder uitgingen.

Met Kees echter heette het geheel anders: deeze Hond was gansch niet lekker: hij nam, als het weezen moest, een stuk droog brood voor lief: hij beet geen andere Honden; ten zij dezelven het dubbel verdienden; hij ont-

nam

nam niemand zijn eigendom; hij was getrouw aan zijn Meester, en getrouw in het waaken, op die Posten, waarop men hem ſtelde; veeleer zou hij zig zelven doodgevogten, dan dezelven verlaaten hebben, —— met één woord, hij was een verdienstlijke Hond, die aller Braaven achting zig waardig maakte. Om deeze rede werd hij ook door den Schilder naar 't leeven geteekend, waarvan wij de Plaatdruk op den tijtel geſteld hebben.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Kees *weder te* Rotterdam. *Wordt geboeid. Slaakt zijne banden. Koomt op een Jacht van een aanzienlijk gezelſchap. Wraak over het narvepen van* Kees. *Koomt in een Logement. Geniet hier een goed leven; wordt door eenen Reiſiger medegelokt.*

Kees had bij deezen wijsgeerigen Schilder en zijne Keeslievende Echtgenoote eenige maanden het wenschlijkſte leven. Hij vergezelde den Meester bij de Exercitiën, in de Vergaderingen der Commisſien van directie, in de Patriottiſche Societeit, op zijne reizen naar

de

de Provintiaale en Nationaale Vergaderingen, en was 's Mans getrouwe wachter, zo wel als deze zijn weldoener was.

De Honden schijnen (de Lezer vergeeve ons deze aanmerking!) veel van den aart der Menschen te hebben. Zelden zijn de Stervelingen langduurige bezitters van wezendlijke genoegens, en dat juist niet altijd om dat het geluk hen niet bestendig op zijde blijft, maar veelal, zo niet meesttijds, om dat zij, eenig heil ervarende, daarmede noch niet te vreden, naar ander soort van genoegens haaken, waardoor zij niet zelden het tegenwoordige zo wel als het verlangde verliezen. Zo gaat het ook met de Honden, — zo ging het met onzen Kees. Schoon alles genietende wat hij begeeren konde, werdt hij eindlijk de eentoonigheid van zijne levenswijs moede. Zijn Meester had dit moeten waarnemen; want, als hij met hem een bezoek ging afleggen, kwam Kees wel eens een uurtje na den baas te huis; wanneer hij, bij zijn's meesters vrienden, die, Patriotten zijnde, hem niet ongaarne zagen, den tijd had doorgebragt. Dan, de toegeeflijkheid van den Delfschen Philozooph zag dit over 't hoofd, en hij bleef Kees dezelfde vrijheden vergunnen die hij voorheen genoten had. Deze toegeeflijkheid was van een slegt gevolg. De

Schilder eens te Rotterdam zijnde, om met zijnen Boekverkooper, die zijne Werken drukte, af te rekenen, bleef Kees daar in den winkel. De Delvenaar vertrok, en de Boekhandelaar ontdekte Kees niet eerder, voor dat de Auteur reeds een uur vertrokken was. Met veel moeite kreeg men Kees een halsband om, (want hij was een gezworen vijand van alles wat naar kluisters of boeijen zweemde) men deed daar een touw aan, en gaf hem een Delfschen Schipper mede. Woedende was onze Kees van spijt, dus, tegen den bekenden aart van zijn ras, geboeid en gesleurd te worden: met eene edele drift schudde hij den vertoornden kop, en beet telkens achter zig om, of het hem mooglijk ware den halsband vaneen te rukken. Hij was te verstandig om den Schipper te bijten, want dan rekende hij op het eindje van het touw, waaraan drie gevoelige knoopen waren; maar hij beet telkens links en regts van zig af, naar de voorbijgangers. Dus onschuldigen aan te vallen is wel de aart der Keezen niet, maar wat doet eene getergde drift niet! Onze dagen zagen 'er voorbeelden van, in lieden die voor een veel beter soort van leden der Maatschappij gehouden worden dan de Naamgenooten van onzen Held; daar zij, zeggende voorheen beledigd en getergd te

zijn,

zijn, na bekomen zegepraal, in volle woede en wraak uitbarsteden, — en Kees deed het nog in zijne banden.

De geboeide hond kwam in 't einde met den Schipper aan de Herberg de Romein, buiten Rotterdam: dan, — terwijl deze een glas bier dronk en onvoorzigtig het touw los liet, schoot Kees, als een pijl uit de boog, het huis uit en de Delfsche poort weder binnen. Jagers en Jongens liepen wel, als om strijd, den vlugteling na; maar te vergeefsch! Hij liep, met het slepende touw om den hals, de Stad in, en werd eindlijk op een der havens gegrepen, door een bediende van een gezelschap Heeren, die aldaar met een Jacht, ter waarneming van hunne zaaken, aan de kant lagen, en eenigen tijd in Rotterdam moesten doorbrengen.

Kees, vermoeid door zijne vlugt, was destijds weinig in staat tot zelfverdediging. De vriendlijke behandelingen der bedienden en scheepsgezellen, die hem terstond van het nodige verzorgden, deden hem ook weldra het besluit nemen, om hier zijn vast verblijf te houden.

De Heeren, de bedienden, en het groot deel der schepelingen uit Patriotten bestaande, en den naam *Kees* reeds van Delft alomme verspreid zijnde, om er lieden van dezen

ſtempel mede te tekenen, geraakte onze hond ook hier in algemeene achting. Zijn Keezenäart deed hij bij alle gelegenheden blijken. Bemerkende dat het roepen van Kees, zo het door zijne Vrienden niet geſchiedde, den ſcheldnaam voor een Patriot was, ſprong hij, bij het hooren van dat woord, altoos op, toonde een paar vergramde blikken, gaf een dreigenden blaf, en deed dezen door een gevoeligen beet volgen, zo de naroeper zich niet ſpoedig wegpakte. Zulke ontmoetingen had hij dikwijls aan het Jacht. De Heeren die hier huis hielden, uit hoofde van hun aanzien, te veel gevreesd zijnde om zelfs geſcholden te worden, riep het gemeene Volk, dat langs het Jacht ging, gewoonlijk elkander Kees toe. Eens gebeurde het echter, dat dit Gezelſchap te voet door de Stad wandelde, en dat op zekere ruime plaats een Kaailooper terwijl die Heeren voorbijgingen, tegen zijn medgezel riep: *dat zijn groote Keezen;* dat door den ander beantwoord werdt met hem weder toe te roepen: *Ja, dat zijn de Koningen van de Keezen.* Een van het Gezelſchap zag hierop ter zijde af, waarop beide de Knaapen het op een loopen zetten; Kees, agter een der lijfknegts gaande, en door het loopen de ſchuldigen kennende, liep hen na, greep een van hen zo geweldig

in

in 't been, dat hij nederviel, en, daardoor bekend rakende, gevat werdt, en veertien dagen op water en brood moest zitten. Zo geducht waren voorheen de Menschlijke Keezen, Lezer! Wat kunnen de tijden veranderen!

De te verrigtene zaaken van dit aanzienlijk Gezelschap door den tijd zwaarder en hun verblijf daardoor langduuriger wordende, nam hetzelve uit het Jacht zijnen intrek in een voornaam Logement dezer Stad. Kees volgde hetzelve, of liever de bedienden; want, had hij het in een Jacht goed, buiten bedenking kon hij het niet erger in een Logement hebben. Zijne verwachting werd hier ook niet te leur gesteld: in dit nieuwe verblijf dezer voornaame lieden, wierden expresse vertrekken voor hen gereed gemaakt, eene kostlijke tafel dagelijks gehouden, en daar Kees de voorkeur van het overschot had, behoeven wij niet te zeggen, dat het hem hier bij uitstek wel na den Vleesche ging, en het gevolg is natuurlijk, dat onze hond hier dik en vet werdt, en in grootte en kragten moest toenemen.

Hoe onbestendig is het genot der aardsche zaligheden! Kees ondervond dit eenmaal, door eigen roekeloosheid; doch nu was het aan hem niet te wijten dat de Fortuin hem

mus, en wel te midden het School der Patriotten valt, gelijk een Eend in een wak. Dat hij.... maar, laat ons zijne Geschiedenis vervolgen!

Van Dordrecht reisde de Vreemdeling, een Duitscher van geboorte, *Schwaber* genaamd, naar Breda, van daar naar Antwerpen, en voorts over Brussel naar Parijs. Geene bijzonderheden ontmoetede Kees noch zijnen Meester ditmaal op deze reis. Ditmaal zeggen wij, want bij leven en welzijn zien we Kees in 't vervolg, om gansch andere redenen dan om slechts te reizen, deeze oorden bezoeken. —— Nu was het nog maar 1784. Verstaatge ons, Lezer?

Het lot van onzen Held scheen te zijn, alle standen der Waereld te bezoeken, en bijna alles bij te woonen, wat 'er in de Waereld te zien was. In Parijs had hij hiervan terstond blijken. Zijn Meester, daar slechts weinige dagen doorgebragt hebbende, verloor den Hond, en de Hond hem, in het uitgaan van den Schouwburg, en het was beiden onmogelijk om elkander in zulk een gedrang, als er bij zulk eene gelegenheid is, wedertevinden. Kees volgde Mevrouw *Pendu*, Echtgenoote van eenen Scherprechter, kwispelstaartte aan haare zijde, en gaf alle blijken, dat hij naar een Meester of Meesteres verlangde.

De

De Dame had medelijden met het beest, en liet hem haar tot in haar huis volgen. Dan, hier scheen de laatste uur van onzen IJslander te zijn. Mijnheer de Beul greep, bij zijne te huiskomst, onzen Kees terstond bij den nek, en had in de andere hand een groot slagtmes, om hem eensklaps den hals af te snijden; in zodanigen hopeloozen toestand stonden de zaken voor hem geschapen, wanneer Madame *Pendu*, het levensgevaar bemerkende waar in Kees zig bevond, driftig tot zijn ontzet toeschoot. Zij was een Vrouw, die van het Beulschaps caracter niet ontaarde, en die (behoudens de waardigheid en de strenge beroepsplichten van haar Man) in naarvolging van de meeste Fransche en Hollandsche Vrouwen de broek aan had. —— „ Hoe? „ wat wilt gij doen Mijnheer! wat wilt gij „ doen?" riep zij half verwoed uit, haar Man ter zelver tijd het slagtmes uit den hand slaande, „ Zoekt gij zoo wel een Beul van „ Beesten, als van Menschen te zijn, en „ schaamt gij u niet den luister van uw ge„ vreesd beroep door zulk eene schandelijke „ daad te bevlekken?" De hooggevoelende Scherprechter, getroffen door deeze scherpsnijdende verwijtingen, ontstak in blakende gramschap, en, den hond van misnoegen op den grond werpende, zag hij Mevrouw met

zulk een paar vlammende oogen aan, welke doorgaans de uitwerking van eene, door eerschennis aangevuurde, dolheid doen dugten.— „ Wat zegt gij daar, ondankbaar schepsel?" voerde hij haar met een nijdigen grimlach te gemoet: „ Heeft mijn voordeelig beroep u „ tot geen Dame van de groote Waereld ge„ maakt, en zoud gij nog geen asschepoes„ ter, of een kousestopster zijn, indien ik u „ niet getrouwd had? —— Wat schimpt gij „ tog op de Beulen"! vervolgde hij, „ zijn niet „ mijn voorouders en ik eerlijke Beulen ge„ weest, en hebben wij niet betoond braave „ Helden in ons beroep, en noodzaaklijke „ Leden van de Burgerlijke Maatschappij te „ zijn?". —— „ Gij raaskalt als een Zottin", besloot hij, „ verdienen het grôs der „ Waereldlingen deeze benaming niet in haar „ vollen nadruk, als men hunne daden en „ bedrijven eens van nabij beschouwd? —— „ Wat zijn tog anders die Vorsten, Opper„ regeerders, en bewindvoerende Staatsman„ nen, welke de Onderdaanen verdrukken, „ dan Beulen van 's Volks goed en bloed? —— „ Zijn die Rechters, die onrechtvaardig han„ delen, of voorwerpen van goede verwach„ ting in den Kerker laten versmoren; zijn, „ om kort te gaan, alle die bloedzuigende „ Rechtsgeleerden, die haare Clienten door

„ geld-

„ geldzucht in den grond booren, alle die „ onkundige Geneesheeren, welke hunne Pa- „ tienten moedwillig vermoorden, en alle „ die Woekeraren die het Burgerschap uit- „ mergelen, in een rechtgezind punct be- „ schouwd, niet de wezendlijke Beulen van „ het Menschdom? Het onderscheid tus- „ schen lieden van mijn beroep en dezen, „ bestaat slegts daarin, dat de eerste den Naam „ en de laatste de Daad van Beulen kunnen „ dragen."

Onderwijlen dat dit merkwaardig gesprek voorviel, en de verslagen Kees boven op een Ledikant geklommen was, om den uitslag van zijn dreigend noodlot opmerkzaan te beluisteren, werd er tot driemaal zeer hoorbaar aan de Kamerdeur geklopt: „ Zie daar!" zei de welsprekende Scherprechter, „ het voor- „ teeken der grootheid van mijn kunst, waar „ van men een nieuw bewijs wil vorderen; — „ Ik zal gewis een Moordenaar moeten rad- „ braken, of een tweede *d'Amiens* met vier „ paarden van malkanderen moeten laten ruk- „ ken!" Terwijl hij dit sprak, ontsloot Mevrouw haar kamer, en een Kleerverkoper of Uitdrager van hunne kennis, die met een pak onder zijn arm beladen was, trad met een vriendelijke houding daar binnen; makende drie diepe buigingen voor Mijnheer

den

den Beul, en even zoo veele voor Mevrouw zijne Gemalinne.

Zonder een woord te spreken, ontbond hij zijn pak, en spreidde, in het midden van het vertrek, op den vloer, een gegaloneerd kleed van rood Laken, en een kostbaar Vrouwegewaad na de eerste smaak, neer: vervolgens gaf hij aan dit aanzienlijk paar echtgenoten, zonder veel omslags van woorden, te verstaan, dat hij, ingevolge van hunne beveelen, zedert lang aan hem gegeven, nu een prachtig Mans- en Vrouwegewaad, welke door een Hertog en Hertoginne van Frankrijk geen twee Maanden gedragen waren, hen voor eenen matigen prijs kwam aanbieden. Mijnheer de Beul en Madame de Beulin, hier door tot een vrolijker humeur geraakt zijnde, namen genoegen met de aanbieding. Men wierd den koop, op een Kroonstuk van drie Livres na, eens, wanneer de Kleerverkoper bij geval Kees op het Ledikant ontdekt hebbende, vezogt dat men hem dien hond, in plaats van het nog in geschil zijnde Kroonstuk, ter hand stellen zou. De Beul en zijne Echtgenoote, blijde door dit voorval hunnen twist beslist te zien, bewilligde volvaardiglijk in zijn verzoek, en de Kleerverkoper vertrok zeer voldaan met Kees naar zijn Huis.

Hier was het dat het benaauwde Beest weden

der adem begon te scheppen. Hij herkwam allengskens van den angst wegens het gedreigd doodsgevaar, die hij geduurende zijn kort verblijf bij den Beul gevoelt had. En geen wonder; want hij wierd door de onophoudelijke liefkozingen van des Kleerverkopers Vrouw als overstroomt. Zij gaf hem gebraad, lever en vleesch te eeten, en onze Kees groeide binnen vier Maanden tijds daarvan, als een patrijs op den dijk.

Aan het Huis van La Riviere, den uitdrager, vielen dagelijks allerlei kluchtige gevallen voor; onder dezelve zullen, zonder twijffel, de beide navolgende, gedurend het verblijf van Kees aldaar gebeurde, de opmerking van den Lezer verdienen. Op een tijd dat, buiten den gewoonen handel der uitdragerij, het Kleerverkoperschap van La Riviere bijzonder bestormt wierd door die soort van kalanten, welke doorgaans niet oneigenaartig bestempeld worden met de benaming van Gelukzoekeren, bevond zig een zekere kaale Jonker, die met den thans weinig geldenden Eertitul van Baron pronkte: Hij kogt, onder het lang bekend en dikwijls mislukt voorwendzel van een aanmerkelijk Huwelijk met eene rijke Dame te zullen doen, op crediet en pak gelaloneerde klederen, dat nog weinig gedragen was, voor veertien dukaten: La Riviere die

die goed van vertrouwen was, om dat hij zelfs een eerlijk Man in zijn beroep betoonde te zijn, het geen zelden gebeurt, gaf gewillig zijne toestemming om hem drie Maanden te borgen. Ondertusschen was mijn Heer de Baron die zig in een zeer soberen toestand bevond, en wiens beurs naauwelijks toereikte, om zijn Kamerhuur en kostgeld te betalen, aanstonds bedagt, om dat gezwendelt gewaad in contante penningen te verwisselen. Een winzieke Jood, die in zijn buurt woonde, ontlaste hem greetig van deeze baronnelijke pracht, en kogt het kleed met al zijn toebehooren voor vijf en zeventig Guldens. Met dit Pak begaf zig de Jood, in hoedanigheid van opkoper der meeste uitdragers, juist het allereerst bij La Riviere, en bood het hem voor twintig Dukaten aan, Deeze bemerkende dat hij door den Baron bedrogen was, behield het Kleed in eigendom, na den Jood zijne verschoten Penningen, en een Dukaat voor zijn bewezen dienst betaalt te hebben. Hij liet het hier bij niet berusten, maar, vergramt over het gepleegd schelmstuk, zogt hij den Baron op, en zwoer, op zijn woord van eer, een schrikkelijke eed voor een Kleerverkoper, dat, indien de Avanturier zijn Nicht, die door een Bisschop bezwangerd was, niet aanstonds trouwde, hij hem

voor zes Jaren in Bicetre zou doen opfluiten. De Baron, op deeze bedreiging door de mand vallende, bewilligde, zonder veel zwarigheid te maken, in het voorgeftelde Huwelijk, en de Bisfchop, zoo wel als La Riviere, befchonken hem, behalven met eene groote voorraad van Klederen; ieder met een Huwlijksgift van duizend kroonftukken.

De andere ontmoeting, welke Kees bij dezen Kleerverkoper bijwoonde, was niet minder zonderling, maar beantwoordde nogthans in de gevolgen zoo volmaakt niet aan de verwachting van Meester La Riviere, als de eerfte. Om tot de verklaring van deeze laatfte klugt op te klimmen, dient men alvorens te weten, dat in zijn kledermagazijn, niet het geheele jaar door, maar bijzonder in den tijd der vastenavondsvermaaklijkheeden, allerlei foorten van Mans- en Vrouwengewaden bij den dag, of bij de week in huur te vinden waren; Bij een dergelijke gebeurtenis geviel het, dat een looze Vos zig dat Jaarlijks tijdperk te nutte maakte, om Meester La Riviere eens voortreffelijk van den huig te ligten: met dat inzicht koos hij een der kostbaarfte en pragtigfte pakken, die in zijn Magazijn gevonden werden, en welkers waarde, zonder vergrooting, op 80 Louis d'Ors

kon

kon worden geschat. En, onder voorgeven van met den Hertog en Hertoginne van S*** een gemaskerd Bal aan het Hof, en bij den Prins van Contij te moeten bijwoonen, sloot hij wegens dit pak een beding met La Riviere voor drie agteréénvolgende huurdagen, volgens welke, hij bij de te rug brenging van het zelve, tien Fransche Pistoolen voor de Huur betalen, en hem onderwijlen tot een waarborg en meerder verzekering van het geleende of verhuurde kleed, een verzegelde Goudbeurs van 80 Louisen ten onderpand geven zou. Ingevolge van dit welbedagt ontwerp, werd het gezigt van La Riviere, door de hoedanigheid van den doorslepen Avanturier dermaten begoochelt, dat, toen hij meende de Beurs waar in hij de 80 Louisen voor zijn oogen zag tellen en vervolgens verzegelen, in zijn magt te hebben, dezelve, zonder dat hij dat merkte, door de vlugheid van den Beurserolder in eene andere verzegelde Beurs van dezelfde kouleur en gedaante, en voorzien met 80 Kopere penningen, als in een oogenblik herschaapen en verwisselt was. Het gevolg van deeze klugt was, dat de Gelukzoeker, den Aap'beet hebbende, met dat pak het hazepad koos, buiten Parijs vertrok, na het aldaar voor 50 Louisen verkogt te hebben. Ondertusschen gebeurde

het

het in een opéénstapeling van ongelukken, die elkanderen zoo wel als de voorspoeden gewoonlijk vergezellen, dat een fatzoenlijk Heer, die dat kleed gekogt had, eenige dagen na dat het bedrog ontdekt was, voorbij het huis van den Kleerverkoper, met den hoed onder den arm wandelende, zonder van de zaak te weten; of eenig kwaad agterdenken ten dien opzichte opgevat te hebben, door La Riviere, welke zig bijster in den Persoon vergistte, onder het uitbraken van een menigte scheldnamen, als den bedrieger aangehouden werd, zodanig dat, toen deeze beweging maakte, om hem dat kostbaar kleed met geweld van het lijf te rukken, de eerlijke Man die er de wettige koper van bewees te zijn, genoodzaakt was, hem, ter verhindering van die onbeschofte daad, met zijn degen lustig om de ooren te slaan, behalven dat op de invloedvindende aanklagte van dezen welbekenden Amptenaar, den overhaastigen Aanvaller nog boven dien in een geldboete van drie hondert Livres werd verwezen.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Kees *op reis naar* Holland. *Komt weder te* Rotterdam. *Hervind daar zijn vorig Logement en oude Meesters. Onderzoek wegens een Kaptein, die zijn schip had overgegeven en wegens een opstand op een ander schip. Poging om* Kees *een halsband om te doen.*

Zo het ons te doen ware, Lezer, om een boek te vullen en het ter zijner tijd de bepaalde dikte te doen krijgen, zouden wij u een gansche reeks historiëtjes, die onze Kees te Parijs bijwoonde, en waarvan wij een ganschen stapel, onder zijne gedenkschriften vinden, kunnen verhaalen; dan, dit is ons geval niet. Zo verre wij vooruit kunnen zien, zal het onder de pen zijnde boek noch niet alles kunnen inhouden wat in de gevallen van onzen held, interessant voor onze Lezers is; of waarom zij eigenlijk dit stuk zig aanschaffen.

Wij willen liever de verdere Parijsche gebeurtenissen overstappen en onzen held op de reis naar het Vaderland volgen.

Hij

Hij was in Vrankrijks hoofdſtad van den Uitdrager bij een Paruikmaker geraakt, van dezen bij eene Dame van vermaak, van die Dame bij een Koopman in Modes, en reisde eindlijk met den knegt van den laatſten naar Holland. Dit was in het laatst van 1785. De eerſte Hollandſche ſtad, die Kees wederzag was Rotterdam, daar hij zo veel eere genoten, — zo veel heils geſmaakt had. Zijn tegenwoordige Meester, des avonds aan het Pontengat overkomende, ging met een Kruijer de ſtad in, de leuvehaven langs, om op de hoogſtraat een Logement te betrekken, en bekreünde zig zijnen hond niet; denkende dat hij hem in een vreemde ſtad wel getrouw zou volgen. Kees wist echter den weg hier beter dan zijn baas: hij liep, door den duister begunſtigd, een brug op de leuvehaven over, en, na er nog eene gepasſeerd te zijn, vond hij weldra zijn oude Logement.

De reuk, Lezer, werkt bij de honden dat geene uit, wat bij de menſchen het *ſentimenteele* geheeten wordt. Kees werd enkel gevoel, enkel verrukking, toen hij de poort van dit verblijf zijnes geluks binnen trad. Hij was wel in geen ſomber boschje, bij geen kabbelend beekje, waar in de bleeke maan zich zo aangenaam voor den vervoerden Gevoeligen ſpiegeld en de golfjes met haar zil

 ver

ver beſchilderd; —— maar onze held rook het verblijf der Keeslievendheid, der Gastvrijheid, en der Weldadigheid. Hij rook, dat het hier niet minder gelukkig voor hem geſteld zoude zijn, als toen hij, eenige maanden geleden, dezen Hemel op Aarde voor een zwervend leven verwisſelde. Hij rook 'er het ſpoor der oude huisgenooten; —— hij rook er eindlijk dat van zijne voorige Weldoeners, het aanzienlijk Gezelſchap, dat er met Kees was ingetrokken; want deze Heeren, hoe langer hoe meer bezigheden in deze ſtad krijgende, hielden hier nog hun verblijf.

Opgetogen van blijdſchap, en vergetende dat hij ſlechts een Keeshond was, dat zijn vlucht, hoe onſchuldig ook aan zijne zijde, hem nu als eén misdaad betaald konde worden, liep hij in een galöp de trappen op, en een der vertrekken van zijne vorige Meesters binnen, terwijl juist twee hunner bezig waren met ondervragen van een Matroos, die op een hunner ſcheepen gevaaren had, welk men zeidè, dat, met opzet, door den Schipper in de handen der Vijanden geleverd was, en terwijl er een Stuurman van een ander ſchip, waarvan het volk gerevolteerd had, door een ander dezer Reeders over dit geval onderhouden werdt.

„ Daar is onze hond!" riep een der Heeren, te midden in het ernſtigſte onderzoek.

Dat

„ Dat is onmogelijk," antwoordde de twee-de, „ hij moet gewis vermoord, of ver weggevoerd zijn, anders ware hij zoveel tijds niet weggebleven." De derde van het gezelschap bezag Kees in het eene oor, (waar een tabakskool, zo als wij in een onzer voorige Hoofdstukken verhaald hebben, was ingevallen) en ontdekte daar een hairloze plaats, waar door onzen held voorheen uit andere Keeshonden, die aan het Logement in menigte kwamen, kenbaar was; het welk ten gevolge had, dat het onderzoek voor een ogenblik afgebroken, — een knegt binnen geroepen, en denzelven gelast werdt, om den hond in de keuken te brengen en van 't nodige te verzorgen.

Daar Kees tegenwoordig was, of daar hij slechts verscheen, wierden niet alleen zijne gangen naargegaan, maar de oplettende Biographicus van onzen held maakte van alle gelegenheden gebruik, om ook dat geene waar te nemen, of te onderzoeken, wat er in de tegenwoordigheid van Kees voorviel, en, zo het der opmerking waardig was, wat er gebeurde, als de held zijner geschiedenis voor eenigen tijd het toneel verliet, en zijne Meesters, zonder hem acteerden. Hiervan, trouwens, zo veele gevallen, die wij geboekstaafd hebben, en bij welken Kees nogthans

 niet

niet tegenwoordig was, en hiervan ook het vervolg van het onderzoek der twee gemelde schepelingen dat wij uit echte bescheiden opgemaakt hebben, en er den Lezer het voornaamste van zullen mededeelen.

„ Maar hoe is het mogelijk," vroeg die Heer welke bij den Matroos, naar het nemen van 't schip onderzoek deed, „ dat de Kaptein het schip goedwillig, zonder de minste defensie, aan den Vijand overgaf, daar hij wist dat de meesten van het volk wel gegeïntentioneerd waren en er gewis tegen hadden van gevangen genomen te worden?"

MATROOS.

Dit is zeer mogelijk, Mijnheer, alsge begrijpt, dat wij, in de gevangenis zijnde, geen gelegenheid hadden, om Mijnheer en de andere Reeders van het gedrag onzes Schippers berigt te doen.

HEER.

Maar vreesde hij voor geen opstand?

MATROOS.

Dien had hij niet te vreezen, want de Stuurman, die het met hem eens was, was alleen naar boven op den uitkijk gegaan, en bragt berigt, dat een Hollandsch Fregat naderde; schoon romp, zeilen, vlag en alles duidlijk op den versten afstand den Vijand konden doen kennen. Wij waren

geen

geen van allen er op verdagt van te vegten, en de Engelschman was ons ook, door het deinzige wêer, op het lijf, eer we 't wisten. Zeer voorzigtig was ook het geschut ongeladen gebleeven, en geen kardoezen gevuld, anders hadden wij onzen schelmsen Kaptein wel voor den kop geschoten, den Stuurman over boord gesmeten, en, hoe digt de Kaper ook op ons aan was, ons tot den laatsten man verdedigt, maar het was kullen in 't mandje; (met je permissie Mijnheer) die gelubd zal worden moet stil leggen.

HEER.

Ge zijt een braaf Kaerel. Het eerste schip, dat wij te begeven hebben, zit er een Stuurmansplaats voor u op. Maar weetge ook iets van de lading, en hoe het daar meê afgelopen is?

MATROOS.

Zo veel ik er van weet, zal ik Mijnheer zeggen. De lading werdt in de Engelsche haven, waar wij met den Kaper opgebragt werden, gelost. Een gedeelte ging in het gewoone pakhuis, daar al het genomen goed gebragt werd; maar een ander gedeelte, en daar bij ook de equipagie van den Kaptein en Stuurman, werd in een Koljer overgescheept. Onze plunje ging naar het groote pakhuis.

HEER,

En de Kaptein?

MATROOS,

Die wierd quasi ook gevangen gehouden, en had, op zijn zogenaamd woord van eer, vrijheid om de stad door te wandelen. Hij stond met een boekje in de hand te schrijven, toen het goed in den Koljer geladen werd.

HEER,

Nu weet ik heden genoeg, Vriend! kom morgen eens weer, als ge wilt.

De Stuurman van het schip, daar de Matroozen gerevolteerd hadden, was zo gemakkelijk niet. Deze gaf op alles vrij dwars bescheid, en durfde soms zijne Meesters wel te gemoet voeren, dat de oorzaak van den opstand in de weinige gage gelegen was; —— dat men het volk beter kost moest geven, en dat een Heer hem zelfs gezegd had, dat het niet te verwonderen was, dat de schepelingen, na dus verongelijkt te zijn, zig eens *developpeerden*.

Kees was ondertusschen in de keuken van het nodige voorzien. Hem werd een goed hok bereid, en hij hervatte zijne oude vrolijkheid, die hij in zijne omzwervingen verlooren had. Elk was even verheugd met hem, en hij was de vriend van allen, zo als hij ook elken eerlijken Keesgezinden vriendschap bewees.

Om zeker te zijn, van den hond te behouden, deed een der Heeren, een Leidenaar, hem een halsband maken: de andere van het gezelschap voorspelden wel, dat dit niet gelukken zou, doch wilden om geene kleinigheid ongenoegen hebben. Toen de halsband gereed was, kon men niemand vinden, om dien om te gespen; want Kees was woedende, en bij het dol worden, op het enkele gezicht van dezen kluister. De Leidsche Heer moest het eindlijk opgeven. „ Eenmaal" zeide hij, „ zal Kees al blijde zijn als hij slechts, met een band om de hals, te eeten hebbe," en Kees was sedert uit den gunst van dezen.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Luisterrijk vertrek van Kees, *met het aanzienlijk gezelschap, uit* Rotterdam. *Komst in den* Haag. *Gelukkig verblijf aldaar. Rampspoedige aanvang van het noodlottige jaar* 1787. Kees *in 't hok. Naar* Amsterdam *gevoerd. Uittrekken naar* Utrecht. *Verblijf van* Kees *in die stad bij eenen* Postmeester. *Caracter van dien Heer.*

Sedert onze held zijne vrijheidliefde, door het ontworstelen van den halsband zo duid-

lijd aan den dag gelegd had, werdt hij wel met een fcheel oog door den Leidfchen Heer en zijne bedienden aangezien, doch hij won des te meer veld in de achting van alles wat in het huis verkeerde, en met Patriottifche fentimenten bezield was.

In dezen gelukkigen ftand bragt Kees het jaar 1785 ten einde, en hij vertrok, onder het gevolg van zijne aanzienlijke meesters uit Rotterdam, in de maand Maart van 1786. Dit vertrek was zo luisterrijk als het aanzien dezer heeren verdiende. Uit hoofde van den aart harer verrigtingen hadden zij in deze Koopftad met alle ftanden in de Burgerij te doen gehad, en van daar dat de affcheidsgroeten, door Perfoonen van allerlei rang en ftaat, talrijk waren. Zij vertrokken met het eigen Jacht, waarmede zij gekomen waren; en Kees ftond, bij het maken van de plichtplegingen, getrouw en ftokftil, gelijk een Grenadier in het geweer, aan boord bij de gang, waar de lieden die hunne begroetingen kwamen maken, op- en aftraden. Nu werd er geen *Kees* van groot noch klein geroepen; maar elk begroette het vertrekkend gezelfchap, op de beleefdfte wijze. Zelfs de antikeesgezinden maakten hier, hunnes ondanks, complimenten. Zo verre was het Patriottismus in deze Stad gekomen. Eene welgewapende

Schut-

Schutterij was daar ook onlangs opgerigt, en niemand nam het zelfs in de gedachten om eenige onrust te verwekken. Kees behoefde dus, veiligheidshalve, zo getrouw niet op Schildwagt te ſtaan; dan, een wakend oog komt nooit ten onpas, en Kees was ook noch al voor de parade.

Onze held vertrok met zijne Meesters naar den Haag, en bleef bij een hunner die daar zijn verblijf hield. In deze Hofplaats zag het er nu gansch anders uit, dan toen Kees er te vooren was. Geen bulhonden blaften hem op het binnenhof meer aan; maar bewezen hem veeleer ſchijnbare achting. Er was op het gedrag dezer despooten zulk een wakend oog gehouden, dat er geen twee of drie bij elkander mogten zijn, of ze werden uiteen gedreven. Het Patriottismus had ook hier eene zekere hoogte bereikt. Het Exercitiegenootſchap (Wapencorps noemde het zich toen reeds) was gewettigd, —— trok openlijk op, en te velde, om te maneuvreeren, waar bij Kees zich meestentijds bevond, zijnen heer, die er honorair lid van was, volgende. Wat er in het hart van den patriottiſchen hond omging, toen hij deze Vaderlanders dus openlijk, en onder hooge beſcherming, zag brilleeren, als hij zig het voorheen te Delft gebeurde herinnerde, ge-

ven

ven wij elken Lezer, die Patriottisch gevoel bezit, of het immer gehad heeft, zelve te bedenken.

Kees bleef in deze plaats des gezags het overige van het jaar 1786; zo rijk in gewigtige gebeurtenisfen, zo berugt door adresfen, declaratoiren, commisfien, protectienemen, refolutien, aantekeningen, contra-aantekeningen, expresfes, orders, contra-orders, bedreigingen, belooningen, desertiën, en allerleije gewichtige ftukken, waarvan het nageflacht nog eeuwen agter elkander ganfche manden vol zal kunnen lezen; dan, daar wij eensklaps overheen moeten ftappen, om een aantal redenen: de eerfte is, dat Kees, noch zijn Meester, er weinig of niets mede te maken hadden; —— de tweede dat we er in onze fragmenten geene aantekeningen van vinden; —— de derde... —— dan, de goedgunftige Lezer zal aan deze twee genoeg hebben.

En zo zijn wij dan, met onzen held, tot het jaar 1787 gekomen. Een jaar, voor zo veelen zo gelukkig in zijn aanvang, zo rampzalig in zijn einde, —— door sommigen zorglijk begonnen, maar in vreugde volbragt, —— bij dezen met het geklank der bazuine aangevangen, maar geëindigd met het doffe treurmuzijk; —— bij geenen met een neer-

ge-

gebogen hoofd te gemoet gezien, maar met handgeklap in 't einde beleefd; —— bij de Patriotten met den deftigen parade- of forschen bataillemarsch begonnen, en, met een stille trom geëindigd; — bij de Prinsgezinden aangevangen met gesmoorde zuchtingen, maar volbragt met openlijk gejuich, — bij onzen Kees begonnen als een vrolijken en vrijen hond, maar geeindigd in slavernij en banden.

Dit merkwaardige jaar nam zijnen aanvang, toen onze Kees door den Koetsier van zijnen Heer na de Uilenboomen werdt medegenomen en daar behendig, door eene afgerigte Dame van vermaak, op een bovenkamertje werdt opgesloten, zo dat de Stalgouverneur zijnen hond, welke moeite hij ook deed, en hoe veel paardetemmersvloeken hij ook, als in eenen adem, ontboezemde, niet kon medenemen. Welke gevolgen dit verlies voor den Koetsier had, toen Kees in 't huis van zijnen Heer gemist werdt, kan men ligtlijk naargaan. „ Hij kon ook wel uit de Uilenboomen gebleven zijn," zullen eenige onzer Lezers en veelen onzer Lezeresfen zeggen. Wij laaten ook dit haarer beoordeeling over, en keeren tot onzen held weder.

Kees had den nieuwjaarsnacht in het bovenvertrekje doorgebragt. Door een reet van de deur had men hem slechts eenige stukken

ven was binnengezeild, en de gulde spreuk, die niemand beter dan den Keeshond voegd: „ men moet van de Waereld al het goede nemen wat men 'er van bekomen kan", in achtnemende, besloot hij al wederom hier zijn *domicilium citandi et executandi* te nemen, en getrooste zich de schielijke en onverwagte verwisseling van verblijf.

Deze tevredenheid van Kees en de daaruit voortvloeijende gemeenzaamheid, waarmede men hen behandelde, (zijne nieuwe huisgenooten waren Patriotten, Lezer!) had ten gevolge, dat de heer van den huize hem gerustlijk mede nam, en dat Kees dezen getrouw volgde. Welk gedrag dees Meester van onzen held hield, zal elk onzer Lezers, die in de Uilenboomen eenigzins bekend is, of 'er iets van weet, kunnen opmaken. Voor desonkundigen diene, dat dees Man bijna alles had van het Caracter van ARANTUS, toen hij nog den breeden weg bewandelde, met dit kleene onderscheid echter, dat deze geen Vrouw had, en 'er dus niet mede twisten, niet mede verzoenen kon, noch ten haren opzichte niet bekeerd behoefde te worden.

Als Patriot, als gezèleerd Patriot, als gewapend, als dapper Patriot, trok dees heer, in het voorjaar van 1787, met eene bezen-

ding Amſterdamſche Schutters als Onder-officier uit, naar het welgewapend, welgefortificeerd, welbemand, maar zwaarbedreigd Utrecht.

De Amſterdammer met zijnen reisgezel in de bisſchoppelijke Stad, die groote zetel van het Patriottismus (De ſchool des ſatans, zegd zeker Hooggeleerde, in eene Predikatie) komende, wierd daar geinkwartierd bij eenen Postmeester, die met de bezorging der brieven, welken van den Nederrhijn naar Holland en de andere Provintien afgingen, belast was. Dees Man was een goedhartig, vroom, eerlijk Patriot, die het vertrouwen van allen had, en waarlijk verdiende. Hij had, niet uit belang, maar enkel door gemoedelijke overtuiging, het Patriottismus bij de hand gevat en getrooste zig des allen haat, ſchimp en ſmaad, van welke zijde ook; al moest hij die zelfs, tot zijne ſmerte, van zijne eigen familie, van zijne medekristenen verduuren. Het is zo, het Postmeesterſchap had hij door het Patriottismus verkregen, maar dit was ſlechts de ſtaf, zo als hij het noemde, om over de Jordaane te gaan. Hij had zich niet in dien weg geſteld, maar was er, als 't ware, ingeroepen, en daar er een merklijker zegen over kwam, vondt hij geen vrijheid om er uit te loopen,

hoe zeer men hem zulks vroeg of laat aanraadde. Hij wist, zeide hij, dat het lot der oprechten veelal fmaad, haat en afgunst is, en dit vooral (beter benijd dan beklaagd, zeggen de Waereldlingen) deed hem te geruster in zijnen post blijven.

Hoe zeer onze Amfterdamfche Auxiliair van deze vroome ziel in gedrag en houding verfchilde, heette Vader *de Post*, dus noemde men hem door de wandeling, zijnen gast hartlijk welkom, gaf hem een zijner beste vertrekken, een goede tafel, en begeerde niet dat deze medebewaarder van Utrechts Vest iets voor Kostgeld zou betaalen.

Onze Kees was hier ook weldra in achting. Zijne blakende zucht voor de edele burgerwapenoeffening, die hij zo duidlijk aan den dag leide, als de Zoon van zijnen huiswaard met de fponton, en zijn Meester met het geweer in huis exerceerden, trok ras den aandacht en de gunst van het Patriottifche gezin. Vader de Post, toonde eene merklijke, overhelling van zijnen geest, om den Vaderlandfchen hond niet tot zijnen eigendom, daarvoor droeg hij hem te veel achting toe, maar tot een zijner blijvende huisgenooten te hebben. De Amfterdammer had te veel verpligting aan dezen goeden Postheer, om hem zijnen Kees niet als een gefchenk aan te

bie-

bieden, en Kees zelf gaf blijken van goedkeuring over deze verwisseling.

Bij de remplaceering van het Amsterdamsche detachement vertrok de Auxiliair, en Kees bleef de waardige huisvriend van den Postmeester. Hij had het hier bij uitstek goed. Overal was hij de gezel van zijnen huiswaard. Op zijn Comptoir, bij zijne wandelingen, op zijn buitenverblijf, *Postrust* geheeten, in de Patriottische samenkomsten, en bij het beschouwen van de aanzienlijke Utrechtsche Parade, was onze held altoos bij zijnen vriendelijken Meester: hier was het echter, dat zijne goede hoedanigheden aanleiding gaven, dat hij in de handen van den grootsten Man dezes tijds geraakte; en zelfs eenen aanmerklijken rol speelde, dat wij in het volgende Hoofdstuk zullen melden.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Kees bij den Rhijngraaf van Salm. Iets van het Caracter en de groote daaden van zijne Exellentie. Kees de echte Patriot. In den haat bij Salm. Gevangenneming. Commissien. Verhoor. Utrecht geëvacueerd.

Thans naderen wij tot dat gewigtig tijdperk in onze geschiedenis, waarin de held derzelve

zijnen rol, op het woelend tooneel der Staatkundige Nederlandsche Waereld, meer openlijk zal aanvangen te speelen.

Wijk bij Duurstede en Montfoort hielden, in veeler oog, de balans van Europa toen hij zig het eerst, op de Parade op de *Neude* te Utrecht, voor het oog eener verwonderde schaar, in haar midden vertoonde. —— Hij had, gelijk boven meer omstandig is vermeld, bij zijne eerste aankomst in het Bisschoplijk Utrecht, den aangenaamen intrek gevonden bij eenen Man, even geroemd en waardig om zijnen Vaderlandschen geest, als om zijne gadelooze belangloosheid. Hier vond hij alles, wat de gastvrijheid, de Vaderlandsliefde, het recht en de wetten der Natuur groot en edel hadden. —— Van den morgen tot aan den avond, was het *Bureau* vol van raadgeevers en raadvraagers, wier beproefde trouw en eerlijkheid zo bekend, als hunne bedoelingen wel overlegd, nog beter te werk gesteld waren, en gelukkig ten einde gebragt werden. — God en de Natuur; cordaate burgerij; rechten des Volks; de goede zaak; Fransche hulp; Engelsch onvermogen; Duitsche onwilligheid; Spaansche besluitloosheid; Russische te onvredenheid; Nijmeegsche verlegenheid; Amerfoortsche gerustheid; Haagsche vrolijkheden; Constituanten,

ten, Geconstitueerden, Gecommitteerden, Defensiewezens, Uittrekken, Auxilairen, Waardgelders, Vliegende legers, Salm, Professooren, Veldchirurgijns en Veldmaarschal ken: —— zie daar de hoeksteenen, van het vertrouwen, en de daaglijksche werkzaamheden van den bezigen geest van den Staatkundigen huiswaard onzes helds. *Si Deus pro nobis, quis contra nos*, was dikwerf zijne gemoedelijke taal, wanneer men het hem als bange gemaakt hadde, zo dat hij zich naauw op zijne legerstede, en dan nog altoos in de volle Wapenrusting, dursde nederleggen, om zijne vermoeide ziel een weinig rust te geven. —— „ Zal dan al mijn ijveren voor de rechten der Menschheid geheel te vergeefsch zijn; zal ik die kelk der bitterheid dan alleen moeten ledigen; terwijl eene Waereld, die mij toch hoort, naar mijne stem, noch mijnen raad niet luistert? Ik zwoeg en zorg en draaf en zweet zedert jaaren lang, om met mond en pen den Mensch zijne waardij, den Burger zijne rechten, den Regent zijne pligten te leeren, en wat zal het einde van mijnen arbeid zijn? In Siberiën en Groenland zoude ik meer erkendlijkheid vinden, dan onder deeze zoogenaamde beschaafden landäart, en mooglijk ook daar niet." —— Onze held, die deeze treffende alleenspraak beluisterd

 had,

had, fprong hier eensklaps de deur open, ziet de forfche en vergramde tronie van deezen philofofifchen Patriot, loopt naar hem toe, en geeft hem als door ftomme taal, te kennen, dat ook in zijnen IJslandfchen boezem een vuur van erkennende dankbaarheid, van Vrijheid- en van Vaderlandsliefde blaakte; dat hij, even zo verkleefd aan zijne beginzels, ter zijner verdeediging zal toefpringen, waar de nood zulks mooge vorderen. Van dien tijd af aan, ten minften is het zeker, dat hij den Postheer nimmer verlaaten heeft, dan wanneer fecreete befoignes zulks fcheenen te eisfchen, of wel wanneer de befcheidenheid het geboodt. —— Lange was hij de geliefkoosde Vriend van het huis geweest, en ook die van allen, welken hetzelve bezochten; maar na deeze fcène, die ras bekend raakte, rees hij dermaaten in het oog van al wat Vaderlandsch dagt, dat zijne tegenwoordigheid, even zeer gezocht werd als die van zijnen beproefden huiswaard.

'S Lands oogelijn en redder Salm, die flechts te willen had, om zelf het onmooglijke daargefteld te doen worden, en geene pooging naarliet om ook door de kleinfte oorzaaken de grootfte gebeurdnisfen te wege te brengen, had naauwlijks het goed geruchte van onzen held hooren uitgaan, of

deed

deed reeds de vuurigſte verlangens blijken om kennis met hem te maaken. Ten eenigen tijde, zeide hij op zekeren dag tot zijnen Adjudant-Generaal en Kabinets-raad, kan deeze kennis, zoo al niet den lande heilſaam, ons ten minſten beveiligend weezen, wanneer wij eenmaal over de puinhoopen van Aristocratie en Despotismus, die wij hier te verdelgen hebben, ons weder begeeven zullen naar het land onzer geboorte, en met blijdſchap te rugge zien op die duizenden Vrijgebooren zielen, die elken vrijen ademtogt aan onzen arm ſchuldig zijn! — Naauwlijks was dit geſprek geëindigd of de huiswaard van onzen held begeeft zich met hem naar het Rhijngraaflijk verblijf, toeganglijk verblijf, toeganglijk voor alles, wat braaf in den lande dacht, en niet, gelijk de wooningen van andere groote perſonaadjen, geſlooten voor eerlijkheid, cordaatheid en trouw. — Het waardig paar treedt binnen, tot in de zaal waarin de doorluchte Veldheer zijne depêches vervaardigde, in en voor welken Politieke Kruijers, in perzoon, verbeidden om dezelven te ontvangen: niet zoo dra wordt hij onzen held en zijnen meester gewaar, of vliegt ijllings op, recipieert elk hunner naar zijnen ſtand, ſpreekt, hoort, beveelt, verzoekt, en is in het zelfde oogenblik weder voor zijne

hooge gasten. ——— Dan, even gelijk een ſchipper altoos van de winden en een boer geſtadig van zijne osſen ſpreekt, zoo werdt als van zelven het geſprek ook hier met het Militaire begonnen. —— „ Gewis een neu Recrut, herr Adjudant!" zei de Rhijngraaf, op onzen held wijzende! „ Ganz gewis, ihre Excellenz!" hernam den Adjudant, „ nicht wahr herr Bruder!" den baas van onzen Kees op den ſchouder kloppende. „ Heeren! Heeren! met een weinig meer eerbieds. —— Een recrut als 't je zoo belieft, maar dan op zijn minst een huzaaren-officier." Nun, *tréve de raillerie, meine herrn!* zei de Rhijngraaf, '*er ist der nehmliche freund, der die vergangene woche auf die parade wäre, nicht wahr braver herr Post?* „ Zoo als je Excellentie wel zegt;" *und nun bringt 'er ihm eure Excellenz zum Geſchencke*, ſprak de Adjudant. — „ Wat heeft elk braaf Vaderlander," hernam de huiswaard van onzen held, „ dat hij niet aan zijne Excellentie gereedlijk zoude willen afſtaan, aan hem, die ons onze have en erve met den prijs van zijn bloed des noods zoude willen vrijkoopen? — Noode, 't is waar, zoude ik mij van deezen Getrouwen ſcheiden, welke reeds naauwe, ja naauwe aan mij verkleefd is; maar waar is de kracht, die mij kan weêrhouden wanneer Gij eischt? ——— Groote dingen beloove ik

mij

mij van deezen doorzichtigen en onverſchrokkenen, na het gene ik reeds van hem gezien hebbe. Mijn kring zeker is te bepaald om hem in zijne grootheid te kunnen beſchouwen; bij U en met U kan hij die ten toon ſpreiden; uwe lauren zullen ook om zijnen ſchedel groenen, en de uitſteekendheid van uwen roem, zal ook van zijn heldenhart nog eenen nieuwen luister ontvangen." Na deeze of dergelijke wel-opgeſtelde en veelbetekenende uitweiding wendde de welbeſpraakte huiswaard zich tot onzen held, na genoeg in deeze bewoordingen. „ Lieve, getrouwe! Van den eerſten oogenblik, dat het lot u eene verblijfplaats in mijne Vaderlandſche woonſtede heeft aangeweezen is het mijn toeleg geweest om u die inwooning zoo aangenaam als 't mooglijk ware te maaken. Ras ontdekte ik in u, die leerzaame beginſels, welken uwe landgenooten zoo uitſteekend heerlijk kenſchetſen; ik vormde mij daadlijk de verhevenſte denkbeelden van uw hart; ik volgde u met een naarvorſchend oog, tot in uwe minst gewigtige bezigheden; ik zag hoe gij u, gelijk aan eenen, als ware het, nog onbedreevenen, doch leergraagen leerling zelf uuren wijden aan zoodanige bedrijven, die u in uw volgend levensplan eenmaal ten zekeren grond zouden verſtrekken; ik deed er als ongemerkt

het mijne toe, en weldra waart gij, wat ik u wenschte. Ik opende voor u eene nieuwe leerſchoole, die naamlijk, waardoor gij u begeerlijk en noodzaaklijk gemaakt hebt in de oogen van elk, die u ziet; vooral in die van hem, van wien ik, — gij, en zoo veele duizenden alleen hulp en redding verwachten. — Bij dien edelen zal het u voordaan vergund zijn gemeenzaam, welligt als tafelvriend, te verkeeren, (hier bemerkte men eenen blos beiden in het eerlijk gezicht van den grooten Landsverdediger, en in de Vaderlandſche tronie van den held onzer geſchiedenis.) maak u dier hooge gunst waardig, ſtem in met zijne oprechte bedoelingen; en dat uwe trouwe de zijne evenäare! Eene halve Waereld heeft het geruste oog op hem geſlagen; de maare van zijne groote daaden verkondigde ons de faam van 't Lelijrijk; elke Duitſche bard heft eenen ſtrijdzang voor hem aan; en wij, wij, zoonen der Vrijheid, volgen waar zijne baniere onze geleidt. —— Dit zeggende, ontvielen beiden aan den huiswaard en zijnen huisgenoot die echte Vaderlandſche traanen, welken zoo ſchaars geſtort worden; beiden zagen zij elkanderen met een waar Sijmpathetisch gevoel aan, en de ſtomme taal des laatſten deed hier meer af, dan dikwijls de krachtigſte bewoordingen vermogend waren. De

groo-

groote Salm buigt zich, verwelkoomt zijnen nieuwling, en laat hem, en ook den tot in de ziel bewoogenen huiswaard eenige ververschingen aanbieden, die door beiden rond-Vaderlandsch genooten werden; —— na welker genot de huiswaard, om geene nieuwe alteratien te verwekken, stilzwijgend vertrok. ——

Elk, die het hart welgeplaatst heeft, kan hier van zelf naargaan, welk een storm op dat van onzen huiswaard gewoed heeft, en zal diensvolgends gewis deeze *tirade*, in stede van dezelve voor *geöutreerd* te houden, slechts als even aangestipt, doch nogthans zeer analogiesch aan het treffend geval zelve aanmerken. —— Gaarne willen wij ook bekennen, dat onze vermogens hier ook te zeer ontoereikende waren, dan om eenigzins aan het onderwerp te kunnen recht doen. —— En geen wonder! Wie onder die Stichtenaaren, wier naam nog in zegening blijft bij allen, die zich naar onzen held noemen, kent hem en zijne groote daaden niet; wie beloofde zich niet, zelf de onmooglijkste, dingen bij zijne intreede in deeze nieuwe loopbaane! In welke Volks-vergadering hij weleer tegenwoordig geweest ware, altoos waren omzichtigheid en waakzaamheid, (hoofdvereischten zeker in ieder eenen, die naar groote dingen streeft)

ftreeft) hem als heblijk geworden; en het was niet dan na eene langduurige verkeering dat men zijne ftilzwijgendheid kon gewinnen: —

Welk een ijdel het vertrek van onzen held in het huis van zijnen ouden Waard maakte, en hoe veel dezen zijn gemis kostte, dit alles laat zich van elke gevoelige ziel beter gewaar worden, dan wij zulks kunnen befchrijven; genoeg zal het zijn te zeggen, dat de goede huiswaard, om de aandoeningen van zijn hart te minder te doen blijken, geduurende de eerfte dagen, het Rhijngraafsch verblijf vermijdde, en zich vergenoegde met daaglijks door eenen korporaal fchriftlijk rapport aangaande zijnen ouden geliefden gast te ontvangen; doch, even gelijk het met alle het ondermaanfche gaat, zoo werd ook de hevigheid dezer aandoeningen allengskens minder, waartoe de heufche en cordaate behandeling van den edelaartige Rhijngraaf niet weinig toebragten. Intusfchen werdt den dag tot het ontvangen eener plegtige vifite bepaald. —— De held onzer gefchiednis begeeft zich naar zijnen ouden huiswaard; de dankbaarheid was uit zijn oog te leezen, en zijne ganfche houding gaf eene weltevredenheid te kennen, die van niets kwaads bewust was. —— De oude huiswaard gansch voldaan over deze onverdachte proef van erkendlijkheid, en meer en meer bevestigd in

zijne hooge gevoelens van het edel hart zijnes voormaaligen huisgenoots, wil hem niet laaten gaan, zonder hem naar zijn nog nieuw Kwartier te begeleiden. — Daar komende, ging er een hartlijk gejuich op; Vaderlandsche teugen werden 'er uit volle pokaalen gedronken, op de wederkomst van beiden, en de eeuwig drukkende zorg voor het belang des lands, werdt (doch slechts voor eene poos) afgewisseld door Vrolijkheid aan eenen Oud-Nederlandschen disch, tot dat de Zon den morgen maakte, en de Vrijheidstrom de reveille dromde. — De hooge Gastheer in recht-Vaderlandsche vreugde zwemmende, wist schier van geen einde; alleen het belang des lands en des Volks woogen op zijne ziele. — Hij verwijderde zich van deeze lange en woelige besoigne, om rust te geeven aan een harsengestel, in den dienst der Vaderlandsche Pokaalen, bedwelmd en afgesloofd. Zijne Wachters, die als andere satellieten, ook dezen hunnen Jupiter, vooral in zoodanige uuren van volhoofdigheid, nimmer verlieten, waarden nu ook om hem heenen, tot dat hij in den alleskoesterenden schoot des slaaps hunner vergat en zich van zijne Vaderlandsche zorg ontlastte. Het Vrijheid- den Rhijn- Frankrijk en Schiedam-lievend Gezelschap besoigneerde ondertusschen

voort,

voort, en de held onzer geschiedenis vergat ook hier geenzins zijne zaak. — Eindlijk brak men op, besloot men om eenige nabijgelegen posten te visiteeren en onzen held ook van de Partij te doen zijn, die zulks in het eerst scheen te weigeren, doch, *vi coactus*, zich daarna mede op weg begaf. —— De bijzonderheden, die deezen uitstap vergezelden, de evolutien van allerleijen aart, welken er plaats hadden, en de wederkomst aan 't hoofdquartier, zullen wij hier kortheidshalve met stilzwijgen voorbijgaan: zij die zich immer gewacht van de *dupe* te zijn van deeze of soortgelijke uittogten, weeten te wél, wat er doorgaans bij plaats hadt, en hoe valsch hun eigen dierbaar, en den lande zoo gewigtig leven er niet zelden bij gestaan hebbe, vooral wanneer onverschrokkenheid en waare zucht voor 's Lands- en Volksbelangen hun als tot onder het bereik van het vijandlijk lood deeden dringen.

Dan, wat hier van zij, het Vaderlandsch gezelschap kwam vrolijk terug; en boodschapte deszelfs wedervaaren aan 's Lands algemeenen redder, dien men midlerwijl ontnuchterde, kapte, kleedde, laarsde en spoorde, om 's Lands belangens aan de vergaderde Neudemenigte openlijk op het harte te binden, en daarna, den minsten man vriendlijk

groe-

groetende, op 's Lands kosten wegterijden, werwaards zijne maag of zijne Vaderlandsche hartstogt hem heenen voerde. — Welk een invloed deze staatkundige (onkundige en onvaderlandsche menschen zouden zeggen *nietsbeduidende*) beweegingen op het hart van onzen held maakten, kan ieder rechtaart Nederlandsch Oud-Auxiliair, en deeze strekke ons in deezen ten genoegsaamen getuige, aan elken roekeloosen Vraager hier beandwoorden.

Men beschouwde Kees, in 't eerst, als toegedaan tot de ongevoelige Secte der zoogenaamde *stillen in den Lande*, die door een wel van nabij, maar echter niet al te naauwkeurig en oordeelkundig gadeslaan de poogingen van 's Lands echte Vrijheids-zoonen, ongelukkig voor zich zelven, wel eens in den waan geraakten, of de Vaderlanders wel uit de rechte oogen zagen; immers, de huivering, veroorzaakt door het gemeenzaam omgaan van onzen held met die vertrouwde en beproefde Volksvrinden, welken zich in den Rhijngraaflijken dampkring, om zoo te spreeken, als benevelden, was zoo zichtbaar, dat doorzienden in 's Lands zaaken hem meer of min begonnen te verdenken. Men stak de hoofden bijéén, mompelde, bragt de bedenkingen en bezwaaren ter tafel van Geconstistueerden, die, na rijpen beraade, en om het gewigt der zaake, uit hun

mid-

midden twee Leden, nevens eenen Minister afvaardigden, wier naamen te vooren wel weinig genoemd waren, doch wier ingeschapene en verkregene kennis nogthands allen aandacht verdiende, en die ook sinds dien tijd in Nieuwspapieren, 's Lands geschriften en de meeste stedelijke en plattenlandsche Kommenijen, der vergetelheid ontrukt of wel overgegeeven zijn geworden. Deeze Commissie, geëscorteerd van een commando met scherp geladen grenadiers, welken door twee Veldstukken en den Chirurgijn-major gevolgd werden, begaf zich, in derzelver hooge qualiteit, naar het Rhijngraaflijk Salmsquartier, alwaar dezelve, door zijne Excellentie, onder slaande trom en vliegend vaandel, aan de deur gerecipieerd, en door een drom van Kamerhusaaren en Uhlaanen ter audientie ingeleid werdt. —— De Commissie plaats genomen hebbende, de deuren geslooten en de noodige posten uitgezet zijnde, deed de oudste der twee Heeren, een man in de kansrekening uitgeleerd, en van ongekreukte trouw, van de beste reputatie nog daadlijk jouisseerende, het woord, — gelastte de Heer Geheimschrijver vervolgends, den last in extensie voorteleezen, die zulks deed; met allernederigsten bede aan den doorluchtigen Chef om daarop schriftlijk te dienen van berigt,

ticht, ten einde datzelve, voor het oog des gansche Volks, optehangen. —— Het graaflijk gelaat duidde, geduurende de gansche sessie, niets dan openhartig- en oprechtheid aan, zoo dat de Commissie meer dan eens een traan ontrolde, gewis nog dierbaar in de oogen van deezen edelaartigen Volks-vooruitganger; hij boog zich, na gedaane lectuure, en gaf in de hand van den jongsten Heer der Commissie, een man, die aan den *Hoed* der Vrijheid nacht en dag arbeidde, het graaflijk Jawoord. De Commissie aldus gedefungeerd hebbende, stond af; en ging, na wederzijdsche Complimenten, even zoodanig uit, als zij was ingekoomen, en deed *Rapport* van haar wedervaaren.

Het oog van Neêrlands verdedigers ondertusschen, bleef sederd dat tijdperk meer dan ooit op hunnen doorluchten Aanvoerer gevestigd en sloeg getrouwlijk de menées gade, welken door hem ten opzichte van onzen held, gehouden werden, en wederkeerig ook de Contenance die deeze ten opzichte van genen hield; en, daar men eenen meer vertrouwlijken omgang tusschen hen scheen te ontdekken, voedde men ook daaglijks toenemende hoop op eene nog naauwere en eindlijk onwrikbaarer Vriendschap. —— De oude Huiswaard van onzen held, wien eene

lange ongesteldheid aan het publiek bestier van zaaken onttrokken had, en dien men op last der Medische Faculteit, met niets dienaangaande, sederd eenen geruimen tijd, had mogen vermoeijen, herstelde midlerwijl in zo verre, dat, schoon hij zich nog niet in 't openbaar zien liet, hij echter een kort gehoor verleende aan de Gedeputeerden van het legislative Corps, welk aanzienlijk lighaam, in commissie hem over zijn gelukkig herstel complimenteerende, bij deszelfs eerste Conferentie de gelegenheid waarnam, om, onder gewigtige voorstellen, ook de vermeende, doch reeds gelukkig weggenomen verwijdering tusschen hunnen Veldheer en zijnen ouden huisgenoot op het tapijt te brengen. — „ Een onbepaald vertrouwen, Mijneheeren! een onbepaald vertrouwen", was zijn antwoord. — Het hoe, of het waarom zal nader blijken: dat zijn van die zogenaamde kleene intrigues, van welken ik *solo* mij zoo dikwerf bediend hebbe. — Hier, hier pondereere ik de zaaken; ik heb dat alles voorzien, en het komt zo uit als ik 't mij, daar op mijn legerstede, voorspelde. — Een braaf man, mijne Heeren, een braaf man, onze Salm, een man die de Hoven en derzelver vuës kent; een man, die in 't groote werkt, Ja, wat zal ik zeggen, *un unique en son genre*; en wat mijn oude klant be-

betreft, — kijkt Heeren! daar ſtaa ik nog meer voor in, deeze kenne ik *in ſuccum et ſanguinum*; voor niet gave ik hem bij mij zelven den naam niet van *Tenax*. —— Kortöm, Heeren! geene vrees, geene vrees, Uitbreiding van magt aan den eenen, toeleg op het blijven winnen van het vertrouwen des anderen; want, vroeg of laat — gij zult het zelf zien, Heeren! zal uit deeze oogſchijnlijk kleene oorzaaken eene reeks van zoo groote gebeurteniſſen ontſtaan, als U —— mooglijk mij ook —— zo lange wij leven, zal verwonderen. Tot hiertoe had de Staatsman als in eenen éénen adem doorgeſproken, toen zijn Secretaris kwam aankondigen dat het departement der buitenlandſche zaaken van *Urk* onder anderen ook rapport verlangde te koomen doen van de gelukkige reusſite der laatstgedaane werving van dit Corps zeer ligte troepen van XII man: de Commisſie, dit met blijdſchap gehoord hebbende, nam zulks ook voor notificatie aan, en termineerde de Conferentie. ——

Midlerwijl begonnen de publieke zaaken van dien aart te worden, dat men zich eerlang met eene volkomene zegepraal durfde vleijen, ja dat meer is, zich onderling reeds met dezelve als gelukwenschte. — De aantogt der Leliebenden was nog wel door geen,

onmidlijk hof bericht, ook niet door die benden zelve, maar echter met alle gronden van zekerheid beweerd en aangekondigd; zichtbaar althans waren ſchrik, benaauwdheid en kommer op elk onvaderlandsch gelaat te lezen. Veelen dezer laatſten, alle vooruitzichten verijdeld achtende, wilden zich in de armen van 's Lands redder werpen, en hunne beveiliging zoeken onder de Wapenen zijner geduchte legerſchaaren; anderen brachten hunne ſmeekbeden voor zijne voeten, beleeden hunne onkunde verhardheid of moedwillige dwaaling. Hij, te groot van ziel, en te edelmoedig van aart, te veel doortrokken van belangelooze en algemeene liefde voor land en Volk in 't algemeen, zou tegen de ſmeekingen der menigte niet beſtand geweest zijn, zoo niet onze held het nu gewaagd hadde, hem hier tegen te gaan. — Hij ſlaat een vergramd oog op den Volksredder als of hij zeggen wilde:
„ Wees eerst groot in 't overwinnen en daar-
„ na in het vriendſchap ſchenken of vergee-
„ ven: — eens helden hart moet fier, moet
„ grootsch, moet edel zijn; maar het moet
„ het ook blijven. De zege wagt u, zoo gij
„ u kloek, zoo gij u als Man van eer blijft
„ gedragen; maar mijn geſlacht verfoeit elken
„ lafhartigen, in welken ſtand hij zich ook
„ vertoone, welken rang hij ook bekleede. —

„ Op

„ Op mij kunt gij vertrouwen. — Onbekend
„ gaf ik u daarvan blijken —— en van het
„ voorouderlijk bloed ben ik nog niet ont-
„ aart. —— Vijanden hebbe ik onder de oo-
„ gen gezien. —— Uit ſtroomen bloeds hebbe
„ ik gedronken. —— Onder het geſchut is
„ mijne legerſtede geweest. —— Honger en
„ kommer hebbe ik geleeden; maar het vuur
„ dat eens in mij ontſtoken wierd, brand
„ nog om elken lafäart te verteeren." Dee-
ze taal was uit de oogen van Kees te lezen,
of immers voegde zij elken Keeshond in dit
tijdſtip. — Het zij nu, dat onze Held dit ver-
haal van zijnen roem vergrootte, of niet, dit
ten minſten meende men klaar te ontdekken,
dat de Rhijngraaflijke Machine als in elkaêr
dreigde te vallen: er wierden daadlijk aller-
lije *ſpiritualia*, wrijvingen en het geen de kunst
meer vermogend was, aangewend, en men
hoorde van de doorluchte lippen niets dan een
in arrest, in arrest! op onzen held wijzende
vloeijen; deeze, altoos gewoon gegeeven
orders te pareeren, gehoorzaamde ook aan
dit bevel, begaf zich in het midden van zij-
ne geleiders naar zijne bewaarplaats en ver-
beidde zijn lot. Veele en verſchillende gisſin-
gen werden hieromtrent gemaakt: de mees-
ten ten voordeele van zijne Excellentie; dan,
men ſchorte zijn oordeel op: de Krijgsraad

 werd

werdbeleid; de Chef absenteerde zich, onder voorwendzel van eene pressante reize naar Woerden: onze held ondertusschen werd gehoord; de meesten der leden schenen ten goede gedisponeerd te zijn; doch tot zijn daadlijk ontslag durfde men niet procedeeren; en hij werd dus weder in bewaaring gebragt. De papieren inmiddels werden overgelegd in handen van den President; die des Rhijngraafs retour met ongeduld verbeidde: deeze kwam in den nacht terug, berooid van hoofd, en verlangende naar rust; men vroeg hem veel, beloofde hem alle Satisfactie; doch hij verhaalde niets, en antwoordde alleen dit: *sein tod wird meine einsige Satisfaction sein: er soll am wenigsten gerädert wurden; meine reputation ist fletrissirt, Wehe! dem lande, wehe dem lande, und dem volcke!* Hij vloog de deur in, stampvoette, en sloeg, toen alles in rust was, ———————— Wat? —— eenvoudig en stil den afmarsch, zonder zelf zijne buuren eens wakker te maaken.

Daar de groote Salm de eenige spil was, waar de Patriottische Heldenmoed op moest draaijen, of immers waar men dien op deed draaijen, vervielen met hem alle schoone uitzichten, en —— Utrecht werdt geëvacuëerd.

En hoe liep het verder met Kees af? —— Hier over een ander boek,

